Kurutze barik...!

Kurutzearen irudi deuna
Kendutearren tamalez,
Ezagutu dot mutikotxo bat
aman aurrean negarrez.

Biotz samindu barren barrendik
Urteten eutsen malkoak'
Maitasun gartsuz nastuak ziran
itaun onein antzekoak:

«Ama, zegaitik kendu dauskuez
kurutzeak ikastolan?
Zer egin dau ba, Yesus maiteak
gorrotatzeko orrelan?
Ez da ba Yesus ludi onetan
ontasuna erein dauna?

Ez da gugaitik kurutza baten
bizitza emon ebana?
Ez da ba Yesus umeak gustiz
maite-maite zituana?
Ama, zer dala kendu dauskue
gure Yaun maite laztana?....

Amak zer esan ez ekian ta,
Begietako malkoak
izan zirean semearentzat
aman itzen ordezkoak:

«Ene semetxu maite, kutuna,
Gizon gaizto bai gaiztoak
kendu dituez ikastolatik
Gure Yauna'ren Kurutzak
Eusko errian ori be yasan?....
Ez ete gara lotsatzen
gure asaba ziñestetsuen
seme garala esaten?....

Gabirel

YOSU´REN YAYOTZA – EKIN 1932-048-01

Aur txikitxo ta polita
yayo yaku Bethlemen
goazen pozez ikustera
goazen danok len-bai-len.

Zer da bertan dakusguna?
Aurtxo samur polita,
otzez dar-dar aska baten
eztauko zer yantzi ta.

Abeletxe baster baten
Miren ta Yosebagaz,
abere bi berotzeko
dauz arnasa lurrunaz.

Ene ederroi; etzara Zu
donoki-lurren yabe?
Zelan zagoz kutunori
iñon laguntzagabe?

Zeuk ez dozu piztu goyan
eder-eder euzkia?
Zer dagi bere Yaunari
bialtzeke argia?

Egaztiak Zeuk eztozuz
apain yantzi ederrez?
Eztozuz aran, muñoak,
yantzi lora, bedarrez?

Txoritxuok lo zagoze?
Lo zagoze gaxuok?
Orain abestezpozue
itxi betiko abuok.

—Txoritxuok ixill gagoz;
ez dogu abestuten;
Ez dantzuzuz ba gotzonak
Yaun-Aurtxoa goraltzen:

«Aintza ta aintza Donokian
Yaungoiko Altsuari
gentza zoruna ludian
gogo zintzodunari?»

Eguzkiak iges dagi
Yosu yayo dalako;
Argia dagon tokian

eguzkia, zertako?

Yantzi barik dar-dar dago
Yosu otz ikaragaz;
nai daulako berotzea
geure maitetasunaz.

Zatoz, Yosu biotzeko,
zatoz maite gugana,
geu-biotzok eskintzera
yun gaitezan Zugana.

Yaungoikoa Aur eginda
yayo yaku Bethlemen
maitasuna eskintzera
goazen danok len-bai-len.

ARRIAK

BIALDUAK

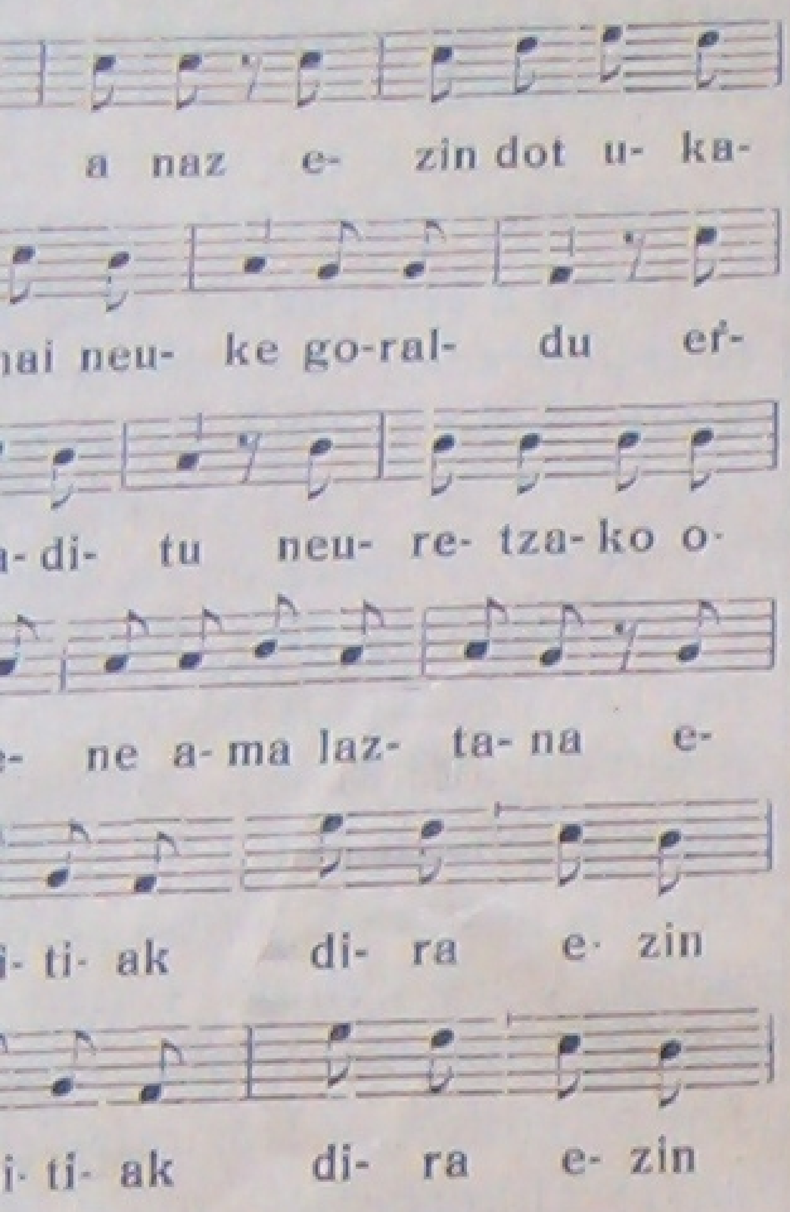

Ama Begoñakuen
rudi maitia
dunetik zeustana
biñi ezkegia,
ular ganian dabilt
naitero gordia:
era da neure lagun
ta zaindaria,
erak alaituten daust
endiko bizia,
era da, zeure ordez,
matxu neuria.

Euzkadi'ko erîtxu
xas ertzekua
rantzale apalen
biya gozua.
lebada'ko mendian
aurtitako oyua
xas ganian ziar
uganuntza dua,
ne biotz agurau
eragaz darua
Gora Euzkadi eta
eure eritxua!

BAZKUNAREN

A

stiñau-ikasbide jai bi edo iru
te bat Mungia'n eta irugar-

ari eragiten dautsen aurera-
neska-mutiltxoak bizkortzen
irakasleak... ene irakasleak

Gizon ete dira?..

Gizon asko dakustaz
umetxo antzera,
jira-biraka beti
batetik bestera.

Gaur eretxi bat dauke
etsiko beste bat,
urte bete barúan
eretxi pilo bat.

Batan auŕean zuri,
bestean gorizka,
dirudi dabiltzala
ume lez yolaska.

Benetako izaten
iñoz ez ikasi,
egiaren ondotik
beti daoz igesi.

Yaungoikotzat urdala
aldezletzat miña,
zer yan ez eukitea
oreintzat samiña.

Danakaz adizkide,
iñogaz ez gizon,
olangotan ba'dago
ugari ta nai non!

Aritu eingo gara
au olan izanik,
argiz be ezin bo'gu
aurkitu gizonik?

Ze gizon dira oreik,
beti aldatzea,
ba'da olangoentzat
bizitza legea?

«Eguzkia nora ta
araxe zapiak»,
eroateko dabez
alegin gustiak.

Orexeik bai'dirala
gustiz kaltegari,
txarak baño geyago
gutzat bildurgari.

Ortxe da gure gatxa
or dago untzea,
orein eru da sari
ezer ez eitea.

Ondo yatorkenari
beti daoz begira,
olangoak benetan
gizon ete dira...?

GABIREL

Gure aizkidiak

Jaungoikoak Bena B. Jaunarija il da

Kurutze barik...!

Kurutzearen irudi deuna
Kendutearren tamalez,
Ezagutu dot mutikotxo bat
aman aurrean negarrez.

Biotz samindu barren barrendik
Urteten eutsen malkoak'
Maitasun gartsuz nastuak ziran
itaun onein antzekoak:

«Ama, zegaitik kendu dauskuez
kurutzeak ikastolan?
Zer egin dau ba, Yesus maiteak
gorrotatzeko orrelan?
Ez da ba Yesus ludi onetan
ontasuna erein dauna?

Ez da gugaitik kurutza baten
bizitza emon ebana?
Ez da ba Yesus umeak gustiz
maite-maite zituana?
Ama, zer dala kendu dauskue
gure Yaun maite laztana?....

Amak zer esan ez ekian ta,
Begietako malkoak
izan zirean semearentzat
aman itzen ordezkoak:

«Ene semetxu maite, kutuna,
Gizon gaizto bai gaiztoak
kendu dituez ikastolatik
Gure Yauna'ren Kurutzak
Eusko errian ori be yasan?....
Ez ete gara lotsatzen
gure asaba ziñestetsuen
seme garala esaten?....

Gabirel

"Aberriak argitzeko zuzia"

Eskuetan arkai zuriak biztuta ikusi ditut uri politeko agintari, elizgizon eta eritarak. Andra Mari'ren Garbikunde-jaya, Kandelario baita, euskaldunak autortzen dau nundikoa dan gure benetako argia, nork ekari euskun zeruetako argi eder ori.

Tamalez, gure inguruko Aberietan argi ori ilunduaz doa; *latinoak* deritzen lateriak beraztkadan dagoz, eta gizarteazko jakintzetan ait: ak direnak beintzat, aultasun ori siñestearen otztasunatik datorela diñoe.

Gizarteko lege ta lokari guztiak eten dabezan agintari deungak, eriak galzorira daroez buruz-aurera, siñestearen aztarnak be kendu nairik; eta itsutasun gaiztoenean asmo au betetako, gizadiaren aurerapiderako bearreko dan alkartze-eskubidea be ukaturik Jaungoikoaren ordezkoai, ekandu on, menpetasun eta zuzentzaren ituria agortu gura leukie.

Siñestea dala erien sendotasuna ondo agiri da, or beyetako uri andietan gizonak pizti egin-da ikusirik, alkarenganako maitasun ordez goroto zitala darioela, ta ez legerik ez beste euren gurarien kaltezko ezer ezagutzen dabela, danen gainetik laster joaten dirala. Alkareganako lotsa, gurasoazko maitasun eta legearen itzala ikusteko ez joan ora; igon baseri ta euskaldun urietara, siñestearen ituritik bizitza artzen daben eri oreitara.

Gaureguneko jainkobakoen irakasle zaarak, Voltaire berak, argi-une baten ziñoan: «Ibili or jakinkerietan; baña baseri bat nai badozue zuzen erabili be, bearekoa izango da Jaungoikozaletasuna. Egin dagigun—eta Jaungoikoak ezpegi nai izan— eri osoa siñeste bakoa dala: orduxetik gizarteko lokari guztiak eten dira, eta gaiztakeri guztiak isuriko dira lurera ta eria lapur aldrea izango da».

Beraz ona dala gizona uste izatetik datoz oker oreik, eta gure berezko ontasunaren ustea Rouseau oldozlari baño amesla-rian bakarik sortu ledi. Chesterton'ek obeto diño, gizasemien jatorizko ogena ikusteko eziaukola etxeko leyotik atez begira-

AGUR JAUNAK...

Euzkeldun zintso, agur dagitzut,
anai-agura biotzez...
eta nor nazan yakin nai bozu,
«EKIN» daukotzut izenez.

«Jaungoiko - Zale»n semetxoa
bere ordezko nayatzu, [naz,
Goiko-Egia zabaldu nayan
gaste kemenaz ta sutsu,

Ziñestea dot biderakusle,
Euskera nire yantzia,
ta elburutzat euskeldun danak
Egi-bidez zuzentzea.

Gure aberi maite onetan,
guzur-zaleak ugari,
gaiztakeria zabaltzen dabiz...
¡Euron kaltez naz gudari!

Orexek dira nitzat etsayak,
enparauak adizkide,
Egizaleak diran orontzat
poz geznari ta lankide.

Kistar euskeldun zintso danakaz
nai neunkez artu-emonak,
eurok dira ba, niretzat beti
adizkiderik onenak.

Izango ete da bat bakara be
etsaitzat artuko naunik?...
Yaungoiko eta Euskerarenak
nire etsayak, bakarik.

Eguzki antzez eurontzat bere
izango ditut izpiak,
aleginduaz argitu daizan,
Kistar Ikasti egiak.

Euskeldun ingi oroi bere
anai-agur samurenak
dagitzuez gaur zeuon sendiko
anayatxo txikienak.

Maitasun batez alkartu eta
Yauna'n laguntzaz batean,
Egia nai non zabaldu daigun...
«EKIN...garaitu artean....

GABIREL.

Egurola'ren jostetxea

Era bariko ebate ta egintza. Eri ta erbesteko oyalik onenak.
LEKEITIO'n eta BERMEO'n Urzelai-kalean 16'gn.
Ilen lenengo astelenetan BILBO'n, Parra ostatuan Belostikale 7

EGILEOR'TAR JON G. TA SEMIAK
AUTONOMIA-24'gn. — ABANDO'n

Igali edo *fruta* ta basoko zugatzak. Landa, ta ortu - azijak. Zimaurak; kokuak ilteko gayak, eta abar. Landara -gaitz-k kentzeko irakaskixunak. Ortu ta barat-eredubak.

Kandela-ola andija

I Urtea

ZORNOTZA'n 1932

EKIN

JAUNGOIKO
BAZK
ASTERO

Astea

Batzar andi bat Bilboko Diputasiñoan.

Lengo domekan Bilboko Diputasiño-Etxean, Batzar andi bat egin zan, Irakastola nagusi bat egiteko asmoz. Batzar au ezkertaren burutik egin zan. An izan ziran, beste askoren artian Prieto, Agire ta Oreja be. Ezkertaren asmoa zan, Gobernuak Deustun Jesuiteri kendu dautsen Etxea, areri ezer ordaindu barik, Irakastola nagusi biurtzea. Eskertarak nai eben, eurek esaten eben guztiari Amen egitea. Baña, batez bere Agire ta Oreja gogor kontra jari ziran. Onek esan eutsen Euskotarentzat lotsari bat litzakela, iñoren etxean, ezer ordaindu barik, Irakastola nagusi ori egitea. Ta Agirek, oin, asmu bide ori, ezetarabe eztala konbeni, Irakastola nagusi ori, nun eta zelan egin erabagitea **Estatutoari** *dagokiolako; eta ganera, biyar edo etxi, etxe orek euren jabiak kendu leiskiguezalako. Erantzun onek ondo etxakez jari ezkertarari, batez be Prietori. Onek esan dau Agire gizon porteu zala. Baña Orexak aizerikeri asko ta buru gitxi daukola. ¡Bai ba, onek pentzetan dau bere besteko bu-*

Sozialista

Bayetz eta ezetz

gauza batetzaz, egija batera ezin ixan leiteke. Aldian dirurik badaukozu?—edozeñeri itanduten badutsegu, bai, eta ez, egijaz esan ete leike?—Ori itandu be ezin leike, zorotzat daukogun bateri ixan ezik. Aor ba, sentzunbakokeri au gaur askori entzuten jako,

Sozialista ta katoliko

ixan leikela batera esaten dabenian. Edo eztakije zer dan katoliko eta sozialista ixatia, edo burua arindu jakela esan biar. Gauza batetzaz Eleixiak eta katolikuak bayetz esaten dabenian, sozialistak ezetz esaten dabe. Katoliko benetakuak Elexiaren irakatsiak jaraitu biar dabezan lez, ezingo dauz egitzat euki, ez jaraitu, sozialisten irakatsijak. Jaraitu bestela urengo lero onek irakurten.

Arima ilezkora

daukagula esaten dausku Elexiak, eta emengo bizitza ondoren beste bat dagola; ludian bizi dala gizona gero beriko aisegintza irabazteko, oin emen daukogun bizitzia erbesteko bizitzia dala, eta gure egiazko aberia zeruan daukogula. Sozialistak

guztijok etziran ... artuta be egon. Gauř emen, bijar beste alde baten, oř zebiltzazan itzaldi ta *mitin* bizi-bizijakaz, al ebezen gixon guztijen autařkijak norberentzako batu guran.

Egun areitako gau baten, *radio* -tramankulubagaz zeozertxu entzuten nenguala, oř nun Barcelona'tik iragaři eben *sindikalista* ... «*Muy buenas noches, señores ... que ustedes descansen, y hasta mañana, SI DIOS QUIERE*».

—Jaungoikorik etzeguala-ta ezkaituk geratu ala? Esan-eustan aiskidiak. *Sindikalista* izlarijaren guzuřak urten eutsala-ta, pa... zantzoka alkar aguřkatu giñian.

BETZAIDE

EDURRARI BEGIRA

Edur maluta
zuri, politak,
txori lumaren
antzera,
alkařen leyan
yausten dakustaz
jira-biraka
luřera.

Begiarentzat
ikuskizun au
atsegingaři
bai ziñez!
Gogoa bere
egian antza
daulako edo,
poz-pozez!

Ez dakit baña
zer daun eduřak
margo zurien
bařuan,
Ikusi eta
oldostu naya
sortzen daust beti
gogoan.

Ain aratz, zuri,
agertu ařen,
laster da ur loi
biurtu,
ta bizkor-bizkor
ondamendi daun
ibai zabalan
ondatu.

Umetxoak be
pozik dakustaz
edur malutak
yaustean,
Ikusi barik
euren bizitzan
antza, maluta
zurian.

Ume ořeik ba
malutan antzez,
biurtzen dira
ur garbi,
aldi luzea
igaro barik
¿Ibaiko ur loi?...
¿Nok daki?...

1932'ko II 14'n. GABIREL

MESARAKO ARDAUA
ENPARA GUSTIJAZ EGIÑA
LANPARA'RAKO ORIOA
BIURTU GUSTITARIKO, LOKABE ESKIERTASUNA
ABAITUA ANAYEN ONDORENGOAK
BIDEBARRIETA 14.—BILBAO

... pentzura-ta. Baña ¿zer esan dau? ¿zer argibide emon dau? Nik uste dok, iñoiz baño be egokiago esan neikela ementxe, Batxiler nintzala ikasi neban esakune au: «parturiunt montes, ridiculus mus; mendiyak kunie egiteko egon dira, ta azkenez, nařu gořiko ařatoi kaskar bat baño eztabe egin. Egiz ořen asmu-bide guztiyak oraindio nařu gořiyen dauz. Eskeřak laster udia datořena, bestela......

Oriamendi.

Irakuři dogu, Karlistena dala ta agertu dan izpařingi onen lenengo zenbakia. Gure zorionik sutsuenak pozik emongo geuntsozan, zintzotasunen zamařik bertan ikusi bagenduan. Baña eztogu ikusten, norbaitzuetzat zirikadea-zirikadearen gañean baño, batez bere Pildain Jaunak Gernikan esandako itzak oin artuta. Guri auxe iru dituten yaku: Un Caballero de la triste figura.

Presupuestoak. (zor-arturenak).

Karner Hasiendako Ministroak, irakuři dau Kongresoan berak aurtengo sartu-urten, ta zor arturenatzaz daukon amesa.

Aurten 4.461 miloe peseta emon bear ei-dire. Iges baño 771 miloe geiago. Iges 3.753 miloe batu bear ziran. Baña beařik eza, uelgia ta naztea dala-ta, eztira batu. Aurten tabako, industri ta beste enparaueri geitu dautsenaz 3.970 miloe batzeko amesa dauko. Iges 3.753 miloe batu ez iranean ¿aurten 3.970 miloe batuko ete dira? Baña oindio ori ezta naikoa urteko zor guztiak pagetako. Onetarako, esan doguna lez, 4.461 miloe bear dira-ta. ¿Zetan geratzen gara? Zořian.

¿Zořian? ¿zelan izan leiteke ori? Eztauz ba 44 miloe ařeratu Mařuekosetan egin dan barakea dala-ta? Eztautsez ba 37 miloe abadieri kendu? ¿Nun sartzen ete dira oin diru ořek? Zořa bardinduteko iñon dirurik ařeratuko ete dau?

loya eginda bere ganean eizale-
ko oiturea daukenak garbiago
eukiitea, ezin izaten diralako ga-
nean eizan. Eretena be egin be-
ar da jausieriagaz kortaren al-
derdi batera, gar nu eta ur-loi
guztiak jo dayen toki batera.
Toki edo pozu onek egon bear
kortatik kanpora ta ez iñoz be
korta barruan. Bete orduko ber
tatik atera bear dira urok ganez
egin baño len. Berau ongari on
on-ona da izaten da luferako
eta baila be zimaurari botateko.

urten dayon eta kokuak ilez ga-
nera, onurakoŕa dan lez luŕera-
ko, ez da ezer galtzen.

Azkenez baseŕietan edozer lan
baŕi asten danean, nai dala la-
gun bizi-toki edo abere-tokian,
euki beti goguan Aldundi edo
Diputasiñoyak sarituten dabela,
berak jaŕita dagozan baldintza
edo kondisiñoyetan egin ezkero,
eta beragaz aitu barik ez asi.

ALKORTA'TAR M.

Lekeitio'ko Albaiterea

¡KURUTZE BARIK..!

Kurutzearen irudi duna
kenduteaŕen tamalez,
ezagutu dot mutikotxo bat
aman auŕean negaŕez.

Biotz samindu baŕen baŕendik
urteten eutsen malkoak,
maitasun gartsuz nastuak ziran,
Yaun onein antzekoak:
«Ama, zegaitik kendu dauskuez
kurutzeak ikastolan?
Zer egin dau ba, Yesus maiteak
goŕutatzeko oŕelan?
Ez da ba Yesus ludi onetan
ontasuna erein dauna?
Ez da gugaitik kurutza baten
bizitza emon ebana?

Ez da ba Yesus umeak gustiz
maite maite zituana?
Ama zer dala kendu dauskue
Gure Yaun maite laztana?...»

Amak zer esan ez ekian ta,
begietako malkoak,
izan zirean semearentzat
aman itzen ordezkoak:
«Ene semetxu maite, kutuna,
gizon gaizto, bai gaiztoak,
kendu dituez ikastolatik
Gure Yauna'ren Kurutzak.
Eusko eŕian ori be yasan?...
Ez ete gara lotsatzen,
gure asaba ziñestetsuen
seme garala esaten?...»

GABIREL

zu...?

Beste «zer» bat

Ikastoletatik kurutzak kentzen
ibili danetariko bat Gipuzkoa'ko
eŕi polit batera eldu zan. Kurutz-
eak kendu bear zirala ta, endore,
alkate yaunagana yoan zan. Au
katoliko zintsoa zan eta berak
iñondik be ez ebala kenduko adi-
razi eutson; katoliko zalako, ta
eŕia be yaikiko zala uste ebalako.
Ta beste *zer* oŕek erantzun eu-
tson bera «radikal socialista» za-
la ta legea bete bear ebala. Eta
katoliko izatez, bera be *katoliko*
zala, «eta ziñeste gura ezpadozu
ara», ta eskapularioa erakutsi eu-
tson, ...Amaika olango «barkile-
ru» badok basteŕetan...

Radio'tik mesea entzun?

Italia'ko izpaŕingi batsuk, orixe
itandu dabe, eta oŕetarako dagon
Eleiz-Batzordeak, yakiña, ezin
leikela erantzuu dau, Mesa entzu-
teko gorputzez, bertan egon bear
dalako. Olan ezpalitz ederto gi-
ñake! Eleizarik be ez litzake
bearko. Alan da be, Batikano'ko
iŕatzkiñez gexoentzat, igandeko

egin zituezan. Amaikatxo eŕu
kori burua mostu be bai. One
riko bat Lyon'go Paul deuna
eleizako abade buru izan
1793'n espetxeratu ta eriotza
epaitu eben. Burua mostu
eutsen tokira igon ebanean,
tan buru egiten ebanak esa
tson:

—Gizon, zeure abade a
emon eiguzuz, eta Eŕepub
parkatuko dautzu.

—Galdu egin dodaz, baŕ
te iyeki bat zeruan dago,
rua mostu egidazu, bere bi
naiten.

Oŕek jes

Txiña ta Yapon'daŕen
guda onetan, Chapei e
Soung yapondaŕak bor
tzeko egozala, Jacquinot
tar «jesuitea» aurkeztu
ume, ta emakumak
epea eskatzen. Eta ya
kandik lortutako baipen
emakume, ume, ta zar
tzeko aŕiskutik uŕintz
eben.

Aranzibia'tar Lorenzo jaunak
ZALDIBAŔ'KO BERE MINTEGIJETAN
SALGEI DAUKOZ **LANDARA MUETA ED**
ler (pino) enda onenetaikuak, akazia, aretx japondar, eukaliptus sagar

¡KURUTZE BARIK....!

Kurutzearen irudi deuna
Kendutearren tamalez,
Ezagutu dot mutíkotxo bat
    aman aurrean negarrez.

Biotz samindu barren barrendik
Urteten eutsen malkoak' (1)
Maitasun gartsuz nastuak zíran (1)
    itaun onein antzekoak: (1)

«Ama, zegaitik kendú dauskuez
    kurutzeak ikastolan?
Zer egín dau ba, Yesus maiteak
    gorrotatzeko orrelan?
Ez dá ba Yesus ludi onetan
    ontasuna erein dauna?

---

(1) No estamos seguros de que, al entonar así estos tres versos, interpretamos exactamente el pensamiento del autor.

erduan bakarik sartu be-
nik beteten eztodazan
betelen, ez, baña,

e neuriak dodazan se-
rakasteko, zegaitik ez-
neuk gura dodan ira-
gaitik bidali bear dodaz
e-alabak lateŕiak gura
tolara? Nik yaŕi dodan
akasteko gai eztalako
k lelo onek nire seme
kasteko gai eztan ira-
eskuetan iminiko ete
irakaslia ondo ordain-
? Eta irakasle onaren
iminten ba'dodaz, er-
lazo egingo ete daust?
astoleak azke edo li-
bear dau. Gurasuak
ak nora gura bidaltze-
dedun dira-ta, eztago
rasuai *legez* eskubide
korik. Onetan lateŕiari
da ikusi ia ikastola
teŕiaren kaltezko irakas-
ten danentz, ez beste-
a, lateŕiaren irakasliak
akatsi bear ba'lebe, or
ndiak letorkez. Eta ixan
ren irakasliak asko nai
do nai txarto irakatsi,
baziko leukie-ta, yaki-
e be elitzake auŕeratuko;
irakatsi ezkero, baŕiz,
ta nok geyago iraka
ko litzakez irakasliak
tzea geruago ta auŕera-
o litzake, irakaskintzea
Eŕietan yazoten dan lez.
etan lateŕiari dagokona
k eztirian ikastolak idigi-
zo ta eragotzi barik, txa
agundu al dauen giñuan;
gelditzen ba'da ikastola
eziñik, irakaslia-ta zegaz
urik eztaukolako, oŕen-
olankuentzako ikastolak
or be, ikastolara yuan ezi-
asi ta bere burua landu ba-
ditu eztaiten. Len esan do
sendiaren uŕengo datoŕen
o gixabatza udala da ta
en uŕengo lateŕia. Au dala
asuen uŕengo irakaskintzea
begiratu beaŕ dau, lateŕiak
engo ta beste bien utsak
ko. Au dala-ta irakasliak
u be gurasuak eurak egin
eukiez, oŕetarako eurenez-
kubidia daukie-ta; gurasuak

usteldu ba'dadi, lateria be manatu ta usteldu egingo da, ituŕi loyak ur loya emoten dauen lelxe.

Lateŕiaren geyegikeria beti be kaltegaŕi ba'da, askoz kaltegaŕiago Eŕi azpiratuentzako. Lateŕiaren geyegikeriak galtzen dauz Eŕi azpiratuen izkuntzea ta berarizko ixakerea, bere izkuntzako irakasliak iminita. Ez al da au guri euzkotaŕoi yazo yakuna ta yazoten yakuna? Au dala-ta, alan be iñondiko alegiñak egin bear geunkez irakaskuntzea azke ixan daiten.

URUBIETA

Illunpean..!

Egiz eŕukaŕi da.
Ekaitz ilunpean,
oyan-zear galdua
gabaren erdian.

Biotza taupadaka
dar darka gorputza,
inguruan darabil
eriotza baltza.

Itxaropen-argirik
ez dakus iñondik,
nai-non iluntasuna,
ezer bez besterik.

Eŕukaŕi da ziñez
bidezti gaxoa,
samiñez aseta daun
gorputz ta gogoa...

Giŕñaren ekaitzpean
goiko argi barik,
bizitz-bidez doana,
zer da ba besterik?...

GABIREL

Eleizkixunetarako Argizagizko kandelak

Elexiak aginduta daukazan erakuak

Kandela motak: MAXIMA ta NOTABILI, ziguŕtasunaren ikuŕatzdunak, azkenengo aginduen arauz.
Kandela oneikaz CAPITEL GAUNA erabili ezkero, argizagi asko auŕeztuten da.

QUINTIN RUIZ DE GAUNA'REN SEMIA

GAZTEIZ (VITORIA) - ARABA

KIN

IRAGARKIAK
Ingoski osoa bein 200 lko.
Erdie . . . . . 120 »
Laurena . . . . . 70 »
Zortzirena . . . . 40 lko.
Tartietan lerro bakotxa. 1 »
Pilatuta . . . . . 0'25 »
Urte gustian ipinitekotan %, 50 jatxiko da.

k, bariro deadar
nzken atsa atera

eixeko estalkia,
bitu zan, eta lu-
ban ta ariak za-
digi, ta ildako
asko berpiztu
Jesus berpiztu-
era etori ziran,
yakezan. Eun-
Jesus zaintzen
lur-ikarea ta
kusita, bildur-
n, eta iñoen:
Semea zan ori

txu emakume
oren, mirabe-
oriak. Euron
lara, ta Miren
a'ren ama, ta
ama.

ratzea.

ldu zan Jose
gizon abera-
ea berau be.
ta Jesus'en
n; ta Pilat'ek
n. Jose'k, ba,
a garbiz ba-
n ebagitako
ipiñi, eban,
dia, piringi-
zan. Miren
liren, bariz,
egozan.

enean.

ade-buru ta
era batu ta
goratu yaku,
k bizi zala-
egun baru
indu egizu,
erarte ilobia

rada Biblia
gunak orain-
iurtua

asleak etori
pua ostu, ta
k berbizi da,
zkeneko iru-
io txaragoa
Pilat'ek eran-
aleak bai di-
dakizuenez,

laria ikuraz-
len zaipean

I.

urregintza
mba

Gizonak ¿non dira?...

Yesus maitea Kurutza baten zintzilik dager
Koskotegi'ko mendian,
Samintasunez, biotza lertzen, daukoz begira,
emakumeak aurean.

Egiz egitan zuzen zaleak, poz ta neketan
dira maitale zintsoak,
laidogaritzat irudi oren, ara daroaz
Yauna'n maitasun gartsuak.

Erugeari lagun eitean agertuten da
egizko zuzentasuna,
kemen, adore arigaria emoten dauna
edateko beastuna.

Emakume Deun goragariak ondo dakie
Yesus erugea dala,
eta bakar.k laga-ta iges egiten dauna
ezezgari ta koldara.

Non dira orain gizon panparoi aropuztuak?
¿Non dira neke aldian?
¿Nora igasi yoan dira oin, Yesus itxita
bakarik etsai artean?

Beraz batean il arteraño izateko ta
orain dakustaz igesi!...
Berak ainbeste maitatu eta, eskar gustiak
olan ordaindu Yesus'i?...

Yaun maitearen Biotz samurak alan da bere
maite-maite dauz biotzez,
ta zanetako odol gus'ia izuriten dau
eskar txararen ordañez...

Gaurko gaiztoak, txeren bai'lira, or dabiz zoli
Kurutze deunak bastertzen,
Non dagoz ori galerazteko **gizon** *zuzenak?*
Ez doduz iñon ikusten!...

Iges ein eben ikasle aen antzeko asko
ikusten dodaz, bildurti,
Ikasle Maite, Yon deun antzera, Kurutz oñetan
gitxi dakustaz maitati.

Yaunak gugaitik ez ete ebazan igaro neke
ta samintasun gogorak?
Non gagoz ba'da bere Kurutza aldeztuteko?
¿Non ete dira gizonak?...

GABIREL

★

¿Itxasontzijen jabe ala Itxasketa-Bazkunen bateko bazkide ete zara?

¿Zeure salkariak iñora bidaltzen ete dozuz itxasoz?

¿Zeure ekintzarako ala salostetxerako salkaririk itxasoz iñondik artzen ete dozu?

Izan leyezan ariskuetzaz, gitxi ordainduta, eskier ixan gura bazara; okerik, galtzerik daben-

ZORNO

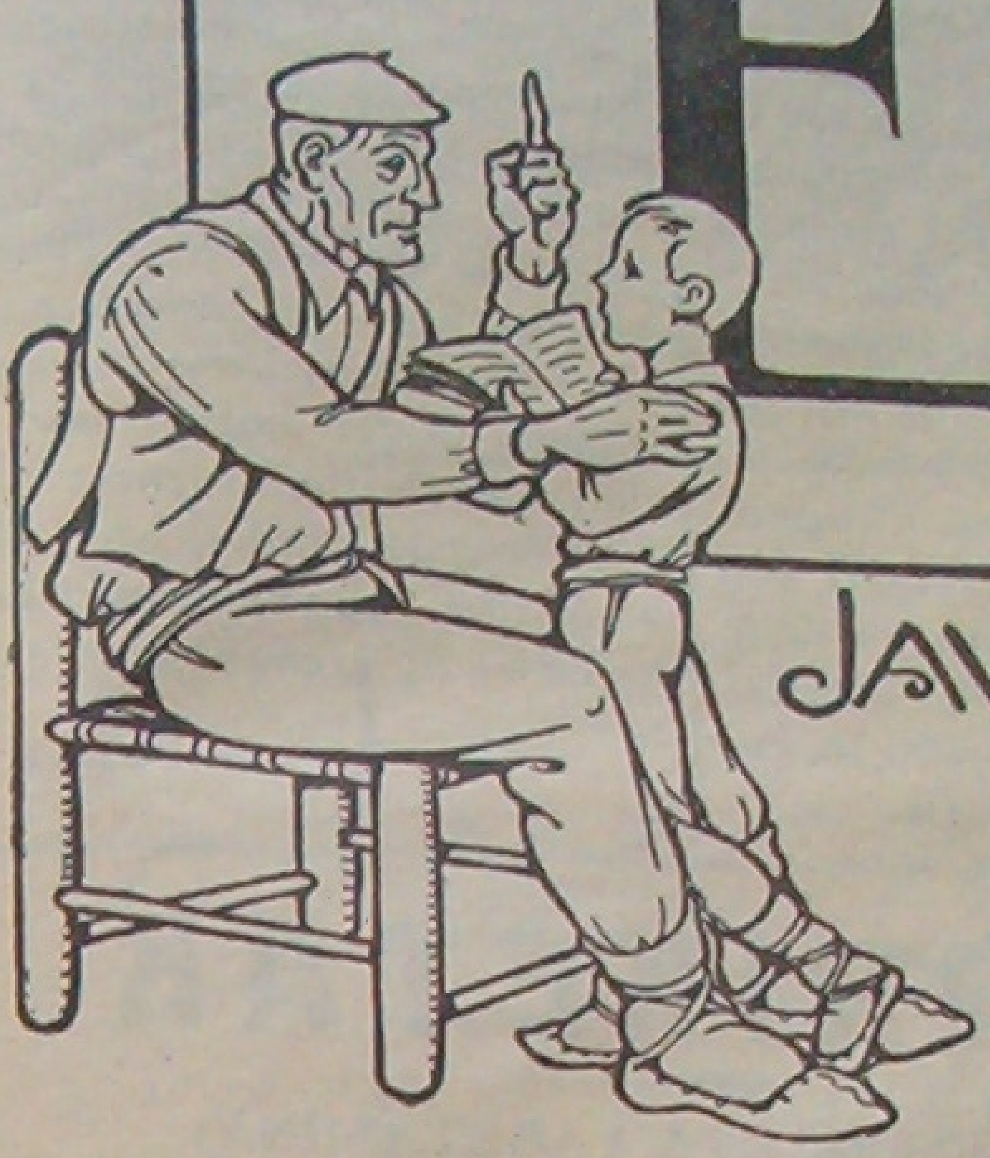

EK
JAVNG... KO
B
ASTE

Astea

Igaro yaku Aste Santua, neke ta zamintasun izugariak gomutasoten dauskuzan astea. Alde batzuetan eri jiran, ibildeun izugariak egin diraz. Beste batzuetan, ori ezin izan dabelako, Eleiz baruan bertan egin dabez. Baña batzuri ta beste ori eldu yaku Berbizkunde eguna, *ta onegaz batera Eusko-eriari, bariz,* Aberi Eguna. *¿Zer izango ete-da au? Nik ezin neinke, ezetara be, azaldu egitarau guzti ori. ¿Nok azaldu noraño eldu leitekean euskotar ta euskaldunen biotza? Ori ta guzti be, «Eusko Emakume Abertzale Batzakoak» esku artean darabileñez, iruditu geinke jaso leitekeanaren izpitxu bat. Egun oreitan, besterik ezean be ikurin dotoreak izango diraz. Emakume guztiak izango-dabe, bakotxak bere soiñekoari josita agiri-agirian, edergaritzat, ikurin bat. Baña euren ezpanetan ¿ze izkuntza izango ete dabe? Badakigu «Emakume Abertzale Batza»koen artean, asko, euren ezetariko eru barik, oindiño, euskera ez dakienak dagozala. Baña euskera dakienak eurak ¿ze izkuntza erabiliko ete-dabe? Baldin, egun oretan, euskera balerebile be, geienez beintzat ¿zein darabile? Onixeri bai, egiz, benetan, eta egoki esari geunskiyoezala Jesukristok, beste asmo batez bere Aberitarai esandako itzak: Ene Aberitar maiteak «zenbat* bidar neure magalpean batu nai izan zaituet eta eztozue nai izan» «¡Emakume Abertzale maiteak, zenbat bidar esan yatzue «Euskera eta beti euskera» egiteko, eta eztozue ezegaitik be nai!»

21 BENE

Benetako *gizonak* gero ta uriago noro entzun eta esan be egiten dog bearéko izan ba'dira, ointxe bai nai rala! Gizartea bakean dagonean bearéko gauza da, artu-emonetan b daben gizonagandik gustiak iges e Benetasun barik, alkarenganako us daiteke. Eta alkarenganako uste e barik, gizarteak zelan iraun? Alkar sartuko dabiltzazan gizonak, *gizon* Olangoen artean Diojenes ospetsu etoriko ba'litz be, izen eder oren leuke aurkituko.

Eta ori bake aldian egia ba'da, koen antzeko naspil eta itxulaskun netasuna iñoz baño bearékoago aldian ez gara bizi ba. Iñoz zintso ointxe yokatu bear dogu.

Benet

Gizonak *gizon* izango ba'da, egiz yanaritu bear dau; bere bio ta bere naimen edo borondatea Oretan dago gizonaren zorion gu tan *Nai izan* ta lortuteko alegin g tuana ikusten dogunean: *¡Ori do zona!*, esaten dogu. Ori nai iza naikoa, geureganduteko alegin g ditugu, nasai-nasai yarila geugan uste izatea, tentelkeri andia izang

Mendi goyetako aixe osasun ba'ditugu, geuk bertara igoteko al ditugu, geugana mendia etoriko egin barik... Soloa landu barik o ko yakola uste daben nekezaria dogu. Egi, ontasun, eta zuzen egiz izateko, euren bila gogoz eki eta bein geuregandu ezkero, euro kuen bidetik iñoz eta ezegaitik be bear. Geure elburua lortuteko ba katu bear dogu. Oretarako bide burena dalako, baña aukeratze onuratsuen danik ez diñogu, zor galtasun eta bideko eragospena -bidetik ibiltea nai ta ezkoa izat

Onango benetasun gitxi ikus iñoz baño bearékoago izan aren

ak) ta siñesge asko ... dabezan itzaldiai, jakitunkeri lurkoyaren antz pizkat artzea, ta onexek-edo atzera eragion. Izan be, Paul deunaren itzak dira: «giza-jakintzaren elantzea (berbeta-jaza) neure erausi ta itzaldietan erakutsi barik, Jaungoikoaren adore ta indaŕa baño, Jaungoikoaren indaŕean ta ez giza-jakintzan zuen siñestea etzan dedin». (Korint. II 4,5). Oŕaitiño, Atenai'ko Areopagoan itz-egin-bear izan ebanean, an egoan idazpurua gaitzat artuki, jakintsu-eran iñardun eutson Kristoren aldez. Prantzian izaten diran itzaldi ospetsu oŕeik be eleiz-gizon bikain askok aintzat artu daroez, ta arimen artean ez ondasun gitxi zabaldu.

1929'tik *Pinard de la Boullaye* josulaguna da garizumako izlari ori. Lenengo urtean *Josu ta Edesti edo Istoria;* bigaŕenean *Josu Mesia;* irugaŕenean be *Josu Mesia*, andiro azaldu ditu; eta aurten *Josu Jaungoikoaren Semea* gaitzat darabil. Sineste bakoai zuzenduak izan-aŕen, bestiontzat be onuratsuak dirala uste dot; niri beintzat gogoa gozatzen dauste, zeruko iñontzak ez bakaŕik lur legoŕak, edozein landa poztuten daben antzo; eta azterkariari baldin baderitzo, itzaldi oŕein laburpena emen egingo neuke. (1)

Eleiz-gurasoak jakintza ezeben ezetsi, laguntzat artu baño irakatsietan; «jakintza onegaz,—Agustin deunak ziñoan,—siñeste osasuntsua sortzen da, ta beragaz alikatu, aldeztu, sendatu». Siñeste-aldezko lanetan jakintza-gayak ugari darabiꞁez Justino Martiri, Kuadrato, Aristides, Atenagoras, Ireneo, Klemente ta beste Alejandria'ko irakasle andi Origenes'ek, Tertuliano, arerioai eupadaka iñotsenak: «ez jakintzan ez gurentasunean ez dauskuzue geyago egingo kristotaŕai»; Arno-

atera zan legez, Kristo bere ... gaŕen egunean bizirik eta aintzatsu jaikiro zan luŕaren sabeletik.

7

¡RESURREXIT!..

¡Gora biotza! kistar maitea!..
¡Poztu gizadi gustia!..
Poztu eŕuge naiz obendari!
Bizi da Yesus maitea!..

Iꞁobiaren iꞁuntasunak
argitu dira betiko,
Aintzaz beterik dager gaur Yauna,
iñoz geyo ez ilteko.

Etsai gaiztoen goŕoto baltzak
Non dira orain? Non dira?..
Zurbil, ixuti gustiak dagoz
bata besteai begira.

Oŕetarako ziran irañak?..
Oŕetarako iŕiak?
Oŕetarako izan al dira
kurutza laidogaŕiak?..

O eriotza zer egiten dok?..
Non yagok ire garaitza?
Non yagok ire laŕitasuna?
Non dok beaztun mingotsa?

Girña, obena guzur ta samin,
zer dagizue geldurik?..
Ez dakuszue Gaizkatzaꞁea
bizi eta aintzaz yantzirik?

Zuen almena ondatu dok gaur,
eta ondatu betiko,
Yaun-maitaleak ez yok geyago
zuen bilduŕik eukiko!..

Alegin danak egikezuez,
gizon argalon kaltean,
Kemenez beti yaŕaituko yok
zeruruntz biziz aldian.

Une batean uste ba'dok be,
ire menpeko dokala
ez egik uste ixango dala
orain arte lez argala.

Izkiꞁu danak gertau egizak,
sutu egik amoŕua,
Goiko laguntzaz biŕinduko dausk
beti-betiko burua.

¿Non geldituko ire samiña?
¿Non yagok ire garaitza?
ire samiñaz egiten ba'yok
donoki ateko giltza!..

¡Gora Biotza, kistar maitea!..
¡Poztu gizadi gustia!..
¡Poztu eŕuge naiz obendari!
¡Bizi da Yesus maitea!..

GABIREL

1932'ko Aste Gureno.

Eratsi egizue jauretxe au ta iru egun buruan eraikiko dot. Bere gorputzaz eragoyan Jesus'ek. Uŕatu egizue, ba, iñotsen, nire gorputz au, baña jakin, iru egun baŕu baŕiro piztuko dodala. Ta Kristo'ren etsayak ulertzen eben, Jesus'ek iñona, ta esan gura ebanez ulertu be.

Ezta au lakorik ludian jazo. Sentzundun diran gizonak, nai ta-ez, jo bear ditu jazokun onek. Enpaparau gizonen izaera, danik altsuenak eta ospetsuenak izan da be, obirano eltzen da. Bein gorpua obian sartu ezkero, areiñak egin eban. Nor izutu daroa, luŕari ikara eragiterano, eldu zan Alexader Nagosiak? Nori daragio Napoleon'en itzalak?

Kristo'ren indaŕa, ostera, obitik sortzen da. Kristo piztu zan, eta argia ta sua, goi-argia ta maitasun-sua zabaldu ebazan baster gustietara bere piztuerak.

Goŕi-goŕirik, atxen artian,
an iꞁargia...
itxes-aldian dagert dirzdizka
gau goŕia...

Ondatu dira eguzkiaren
izpi zuriak:
teꞁatuetan laban dagite
iꞁargi izpiak...

Eskil-soñuak din-danka dagoz
baseŕi elizan:
Gorbei aldeko sakonak deutse
jardesten din-dan...

IRUARETXETA.

Urkiolan 1932.

Arbide ta Zuenaŕieta'tar Lander Baler, Biꞁabona'ko apaiz-eŕetore ja-na il onen 21'gn. il da.

Orue-Mazaga eta Leuro'tar Josebi Urigoiti'ko (Orozko) txaunburua il onen 17'gn. il da.

Biak gure bazkide ta lagunak izan dira. Biak arimazaie zintzo ta ardura-tsuak; euren eleiztaŕakaz bat egiñik egozan ta, aren onerako lanian aspertzen etziranak.

Euren aldez otoi bana dagigun, senidiai atsekabe samiñean laguntzen deutsagula.

G. B.

Geruago edeŕago ta atsegingaŕiago egin gura geunke gure asteroko au ta, aldiz-aldiz ederkun ta gauza berriak agertuko dira.

Gaur asten gara *Aŕugain* euskal idazle ezagunak euskeratutako *Trueba* entzutetsuaren ipuin polit bat argitaltzen. Uste dogu irakurleak atsegiñez artuko dabela. Onen ondoren beste ipuin batsuk, eresiak ta abar agertuko dira.

Euzkeraz ondo irakurteko ... ...

BESTEA

ziau eban. Orduraríe
zan egutegi edo kalen-
Julio Cesar'ek Yesukris-
45 urte lenago eraldu
an zan. Ointxe be Rusia
ldeko lateŕi batzuk ori-
lien dabe, ta gu baño
al egun atzerago dabiz,
enetan sarizen geranean
ponetan egoten dira-ta.
Cesar'ek eraldutako egu-
dia ondo ez zan zenba-
urte bakoitzean zerbait
andik atzeratzen zan.
niza ori aldien buruz,
uneraňokoa izan zan,
gori XIII'k zuzentzea
ban, 1582'ko Uŕila'ren
giñaz.
giñean be, egun atan
Teresa deuna il zan,
il eta uŕengo egunean
a, amar egun geroago,
obiraldu eben. Gauza
a izen be, ta beste bein
ez dana.

gi zuzena.

dorff gudalburu ospe-
bere emazteak eleiz
kaltezko idazki batsuk
ditxez. Eta Ratisbona'
ňak, Gotzain idazki ba
eleiztaŕai esan dautse
ik kaltegaŕi dirala ta ez
o. Eta ·Ludendorff'eri
yakon Gotzaňa juezera
r ebala, izen ona ken-
a-ta. Munich'ko epai-
abagi dau, Gotzaňak
osoa daukela, bere
en ziňesteen aurkako
z arduŕaz ibilieko esa-

dira gero batsuk, eu-
dabena esan eta ixaŕa
ezin norbere menpekoei

stai zintsoa.

na'ko Gotzaňak uŕezko
az saritu dau Jean Laro-
bas-ta-Arberals'eko sa-
. Zer dala-ta? Merke,
a aldakoŕa izan ez dala-
ean bere lanen saritzat
co bakaŕik artzen eban,
ixe igaro dituz lenengo
abeslari, ta gero *beŕo-*
st urte sakristau. Oŕexek
zko bokaziňoa euki da-
nango asko ba'legoz sa-
ak deun entzule geyago
leukie.

ra Maria'ren Pantzezka-
xiolariak.

ntsu Aita Santua'ri 19
tzi edo erkietatik bialdu-
ezuzak eskiňi dautsoez.
Txina, Apirka ta beste lo-
tako erti lan eta antxiňa-
uron artean aŕoz ele bate
ko bere irudi txiki bat.

G.

RDAUA

Z EGIÑA

ORIOA

ESKARTXAŔA

Yaun altsu batek, seme bat eukon bardingabea,
edertasunez bakana,
Izatez utsik ez eukana ta emaitz ugariz
antzekorik ez eukona.

Egi gustiak bere adiňa argitzen eben,
eguzkiaren antzera,
Bere biotza maitasunaren yauregia zan,
samurtasuna berbera.

Aita'ren aintza, poztasun eta zorion dana
Seme bakar eta kutun,
Bere ondasun gustien yauna ta yabegeya,
ta egi-egiz Bakaldun.

Egun batean gizon maltsiňa, sentzungabea,
agertu zan yauregian,
Ta Aita Yauna, lotsarik barik iraindu eban
bere Semean auŕean...

Zuzentasunak bultz-egin eta, irain zigoŕez,
eriotzara epaitu
eban gaizkiňa, ta bereala zigortuteko
urkamendia gertatu.

Une laŕia eldu zanean an agertzen da
Semea Aitaren auŕean,
gizon arentzat parkaziňoa eskatutera
eŕukiagaz batean.

—«Seme maitea—diňotso Aitak—eŕuki dautsot
ene gaizkile oŕeri,
ezin neinkio azketsi baňa, kalte ein barik
zuzentasun legeari.

Zu maite maite zaitudalako, pozik ala be
parkatuteko gertu naz,
baňa zuzentzak eskatzen dauna bete artean,
ezin eŕukituko naz...»

—«Ene Aita ba, nayago neuke, Zeuk nai ba'dozu,
neu bere ordez iltea,
eta olantxe gaizkin gaxoak dautzun zoŕa neuk
zearo ordaindutea».

—«Alantxe bedi», —erantzun eutson—Aita samuŕak
laztantzen eban artean,
Eta Semeak gaizkiňan ordez, eriotzea
yasan eban urkabean.

Baňa gaizkiňak, eskar onaren ordez, baŕiro
Ongilen kaltez yarkita,
Baŕiro bere lotsagaŕiro laidotu eban
eskar onagaz aztuta.

Eskartxar baltza egiz da gero, gaizkiňarena,
benetan goŕotogaŕi...!
Maitetasunez bizitza emon bere aldez ta
olan erantzun Yauna'ri...?

Baňa ez gara bein ta saŕitan izan geu bere
gaizkin baltz oŕen antzeko,
geu-maitasunez Kurutza baten il zan Yaun ona
obenaz beŕiz ilteko...?

Aita Betiko Yaun Altsuaren Seme Bakaŕa
ez ete zan il gugaitik...?
Alan da bere, maitasun ordez, ez ete gabiltz
Eskartxaŕeko bidetik.....?

GABIREL

Eleizetarako Altara, Pulpitu, Konfesonario,
baita edozetariko erti lanak aŕian eta zulean
Goikoetxea'tar Eroman'en lantegian
VITORIA (Gazteiz) Canciller de Ayala kalean (Anglo-Vasco geldoki-aurrean)
Gazteizko Erakusketan (1916'an) lenengo saria ta uŕezko domiňea.

ORRI BALTZA

Zugatzaga'tar Jon «ALGOŔI» Galdakano'ko euzkerearen irakaslia ta Euzkadi'ko euzkel-idazle ta oso-osorik abertzalia 1.932'ko Joŕala'n 4'gaŕenian il zan Galdakano'ko eŕijan.

Ta ixan zan kistaŕen semia, ta J. E. L. zalia ta J. E. L. artijan zintzuenetarikua.

Geure abeŕijan olango semiak izten dabezan utsunak betetia ez da gauza eŕaza.

Atsekabian lagunduten dautsegu Laŕabeiti'tar Eustaki aŕaŕa olerkarijari baita be Iňaki, Pelikixima, Balendin ta Sabin bere anayai.

Olango erijotza geure abeŕijak ezin leike iňoz be aiztu.

Geure «ALGOŔI» guztiz ona ixan zan.

GOYAN BEGO.

BEREN IKASLE BAT

«ALGOŔI» maitiaren eriotzia dala-ta zerbait idazteko nengoala, artu dodaz, Galdakao'tik or gorago doyazan leŕuak eta idatzi dauzan gastiak eskatzen daust, aŕen, argitaltzeko.

Onezkero ba, nik neure izenian ta «Jaungoiko - Zale - Bazkuna»ren izenian beste leŕotxu batzuk geitu baňo ez dot egingo.

Zugatzaga'tar Jon benetan zan euzko-gastien aredua. Abertzale ona zan, onena zala entzun deutsagu norbaiteri, eta era berian, ta abertzale ona zanetz, kistar zintzo-zintzoa be bai-zan. Entzutekoak ziran gogo ta zeruko gazetzaz aren jardunak! Autuan entzun neutsan bein beste gaste bategaz eta ¡zelako suaz ta bizitasunaz aldeztuten eban gure abeŕia Jaungoikotaŕa izan eta agertu biar zala beti!

Jaungoikoa ta Abeŕia benetan maite ebazalako, onen aldez al ebana egiten eban. Gexotia izan aŕen, bere biotz andiak adoria emoten eutsan lan egiteko, ta buru argia eukan lez, ederto idazten eban gai askotzaz.

Gure izpaŕingi onen agerkundiaz birloratuta, berau zabaltzen lan egiteko erpiňi yakun ta larunbatetan etoŕi be bai, gexoak ogean ezaŕi eban -arte, guri bilgoak egiten da laguntzen.

Goiko atsegintzara Jaunak eruan dau; baňa otoi dagigun kistaŕai dagokionez.

"Kirikiňo"ri omena

Euzkal idazliak ez dira aztuten euren Aita ta Irakasle izan zan Bustintza'tar Ebaista'gaz, eta aurten bere eriotzako irugaŕen urteuŕena gomutetako, Maňari'n, bera jayo ta il zan eŕian, jai bat egingo da il onen 17'gn.

«Euzkaltzale - Bazkuna» da jai au eralduten dauana, eta esan biaŕik ez da ondo eraldua izango dala.

Egitarauak ondiňo ziur ez dakiguz; baňa asmua da Maňari'n goxean yaupea andiro abestuta egitia; gero umien azterketa-sariketa irakurten eta idazten. Aŕatsaldian Durango'n oturuntza eta antzerki - jaya, tartian Biteŕi'tar Bingen izlari sutsuak itzaldia egiňik.

Uŕengo zenbakian egitarau osoa emongo dogu.

Euzkera - aldezko bazkun gustiai dei-egin dautse Euzkaltzale-Bazkunak jai oŕetara, ta ...

en jainkoizunakazko goŕotoa
geŕ; ta ori gora bera Josu eu-
ezagutu eben kurutzalduna
ungoikoaren semetzat gurtzen
en, Jaungoiko bat autortuaz:
l deunaren itzak ugari ta argi-
dira onetan, eta martiriak jain-
zunen auŕean ez-belaunikatze-
artu eben eriotza ezta autor-
makalagoa. Paul Deunaren
kiak ederto aztertzen ditu Pi-
Abak. ¿Nok esan dagike
noak eta kristiñauak gogo
ebela?

* * *

su berak irakatsi ebalako,
an bere Jaungoikotasunaren
ea sartu zan lenengotatik.
eri - zaleak gura leukienez,
zean Galilea'ko arotza Jaun-
irudibiau zan, Kepa ta ama-
aginduaren azpian, ogeta-
rte baŕuan. Gitxitxu deritze
batzuei, ta aintziñetatik
oiko bakaŕari Aita ta Se-
izenean gur egiten eutso-
stiñauak diñoe. Eta Seme-
mania, Amerika, Inglateŕa
tzian guzuŕezko «Kristoren
k» atera dautsez, egiaren
ezin emonda kurtzean iliko
mea ogetamar urtean Jaun-
Bakaŕaren maĺara igoteari.
aigun bere gurentasun ta
aitik gurtutea eskatzen
baña Aitaren bardin egi-
n liteke, Paul Deunak eta
k gaiztetsiten ba - eben
ko bakaŕa ezik beste iñoŕ
? Paganoak bein Jaurlari
ko egin ebeneko, laster
sko geitu ebazan: ¿zelan
ñauak be, bein Josu Jaun-
zkero, Andra Miren, Jon
Apostoluak?... ¡Zeinbat
eztira eurok besteak
ŕak Eleizan sartu ziran-

Zetan gagoz...

*Eleiza'ren etsayak
amoŕu biziaz,
guda gogor dagie,
alegin gustiaz.*

*Zerutar egiaren
irakatsi deuna
ondatzeko asmoa
da eurok dabena.*

*Biotzan goŕotoa,
indaŕa eskuan,
asmo galgaŕienak
ditue buruan.*

*Gustia ondatzeko
bideak zabalik
dituez eta nor da,
galerastekorik?*

*Non dira Eleiza'ren
gudari zintsoak?
Non dira kistar zintso
ta adoretsuak?*

*Zer dagigu geldirik
ezer egin barik?
Gudan bakez dagonak
ete dau sentzunik?*

*Yesus etsai artean
ta gu gagoz lotan?
Noz izango gara gu
Kistaŕak benetan?*

*Zetan gagoz geldirik?
Non dau adorea?
Noizko gordetan dogu
gure ziñestea?*

*Ez esan geyagotan
kistar on garanik,
etsai gustien kaltez
ez bogu kemenik.*

*Eleiza'ren etsayak
gu ondatu nayan,
ta zintso yokatzeko
gu oin bere ezpayan?*

*Garean lez agertu,
diñogun lez izan,
Kisto'n gudari legez
yokatu bizitzan.
Txaŕari beti eutsin,
onagaz garaitu.
Yauna'ren legeari
kemenez yaŕaitu...*

GABIREL

*ak Jesus'en agurkerako itz on-
eik: apur bat ezkero enozue
ikusiko, ta beste apur bat ezke-
ro ikusiko nozue. Aita'ren gana
noa-ta».*

*Kirikiñok be, bere euskel
-idazleai, «Euzkadi»ko, euskel
-ataletik, agur egikeran, onen
antzera esan eutsen: Ni banoia
Mañariko sasipera, ta oin ez
nozue ikusiko lengo «Euzkadi»
ko lan-mayan... eta, andik den-
pora gitxi baŕu, bear bada iñok
uste baño len, Azken Ikurtonak
artzean iñoan: Ni bañoia Aita-
gana, neure betiko Abeŕira. Ba-
ña, oin, bere betiko abeŕitik di-
ñosku: beste apur bat ezkero
ikusiko nozue. Onegaitik egun
berezijagorik ezin autu eikeala
dirudi igandea baño, emengo
luŕeko Abeŕi-maitasuna, ta Ze-
ruko Abeŕi-maitasuna alkartze-
ko, «Kirikiño» kristiñau onak
alkartu ebazan lez. Berak erein-
dako asi onak aŕnari ugariak
emon dauz-ta, igandean batez
be, gentedi andija bildu zan be-
re iĺobijan, eta berberak goie-
tatik, poz-pozik ikusiko dabe-
zan euskel-izketa ta euskel-ira-
kutre eta euskel antzerkiak egin
zirean.*

Gotzain agurgarriaren idazkia

*Gure Gotzain erbestetua,
uŕun-zamar egonaŕen ezta gu-
tzaz aiztuten. Loretako il zora-
gaŕia uŕeratutean, aŕen-bai
-aŕen dirausku geure Zeruko
Ama zamur eta eŕukioratzaz
ez aiztuteko. Ez dogu aiztu
bearko ba, iñoiz izan badogu
laguntza beaŕik ba, geure areri-
oak ain soli eta bizkor dabil-
tzazan aldi onetan da-ta. Eta
iñoiz bez bear bada, aldi ego-
kiagorik, ointxe baño, bere
etoŕereagaitik,* **"Salbea"** *esa-
teko be.*

eta adore barik, lan
eta lana baŕiz egun
Gizonak egunor
izerdiaz busti bea
biar eta etsi, bizit
zeregiña dala edo
gañera, gizonak,
bear dau eta edon
alegin egin bear d
ak Bere goi-argia
deunak euskuzala
koz eta ez ondo ta
gutzeko da gai g
buŕuka ez dau eg
uŕatu ta giŕñaren
kemen barik zer e
Gure biotza zo
da gizona «zorion
egi andia da, alde
inguratuta bizi dal
tian etsayez beter
azpiratu ta auŕera
yakola?
Oŕez gañera, gi
di abere dalako, e
putza gogoaren m
deunak diñok lez,
yagiten dalarik, n
urtengo ba'dau, k

Eegi onein bid
bere buruaren yab
eko dabela. Eta
dala izango. Bere
gizona zer da ba?
bilen inge edo k
bizitzako loŕa ta
gustiei arpegi em
indartsu ta sendo
ko bizitza ugaria
riak, bizitza mard
dirala olako gizon
Aulkeri ta epe
geinke, eta saŕitan
tan esaten dogu, J
ez dago! Eta ainbe
ikusita ez da gitxia

Euskotaŕok be
eta edeslariak aber

RRIAK

LDUAK

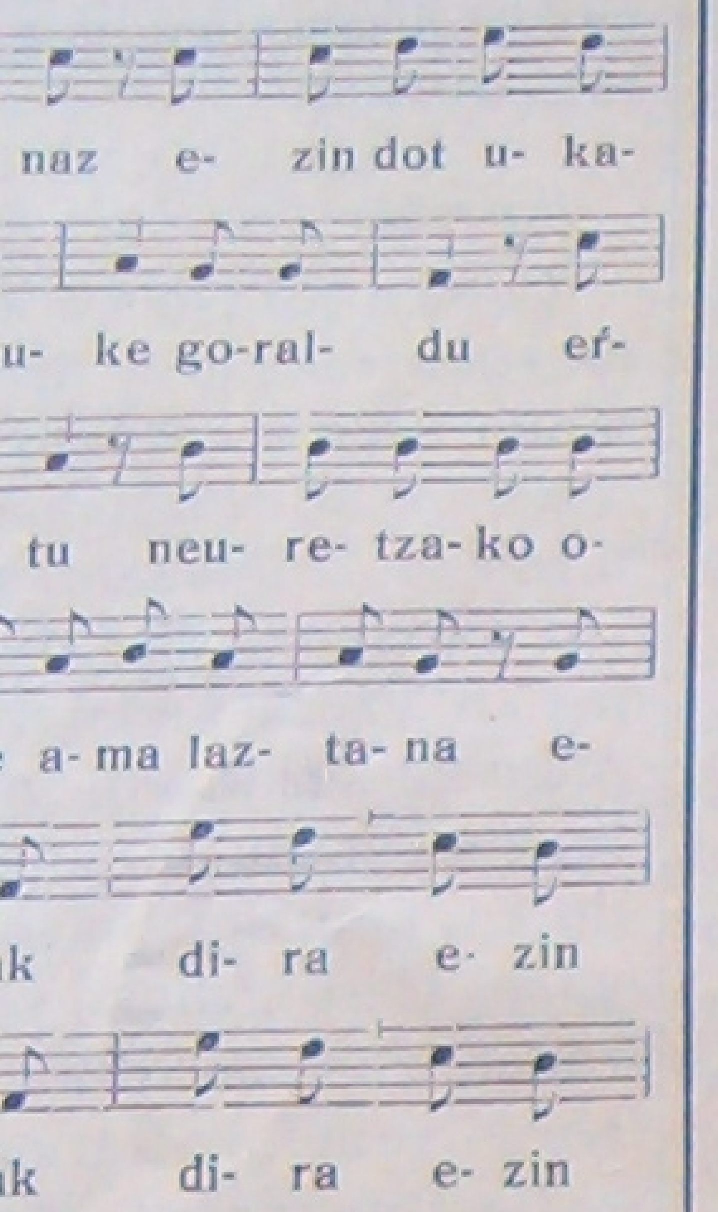

n Begoñakuen
naitia
ik zeustana
zkegia,
ganian dabilt
o gordia:
a neure lagun
indaria,
alaituten daust
eo bizia,
a, zeure ordez,
u neuria.

zadi'ko eŕitxu
rtzekua
ale apalen
gozua.
a'ko mendian
ako oyua
anian ziar
intza dua,
otz aguŕau
az darua
Euzkadi eta
eŕitxua!

KUNAREN

u-ikasbide jai bi edo iru
t Mungia'n eta irugaŕ-

agiten dautsen auŕera-
a-mutiltxoak bizkortzen
sleak... ene irakasleak
eta abadeak eurak be
ztu guk euren eŕietara

Gizon ete dira?..

Gizon asko dakustaz
umetxo antzera,
jira-biraka beti
batetik bestera.

Gaur eretxi bat dauke
etsiko beste bat,
urte bete bařuan
eretxi piĺo bat.

Batan auŕean zuri,
bestean goŕizka,
dirudi dabiltzala
ume lez yolaska.

Benetako izaten
iñoz ez ikasi,
egiaren ondotik
beti daoz igesi.

Yaungoikotzat urdaĺa
aldezletzat miña,
zer yan ez eukitea
oŕeintzat samiña.

Danakaz adizkide,
iñogaz ez gizon,
olangotan ba'dago
ugari ta nai non!

Aŕitu eingo gara
au olan izanik,
argiz be ezin bo'gu
aurkitu gizonik?

Ze gizon dira oŕeik,
beti aldatzea,
ba'da olangoentzat
bizitza legea?

«Eguzkia nora ta
araxe zapiak»,
eroateko dabez
alegin gustiak.

Oŕexeik bai'dirala
gustiz kaltegaŕi,
txaŕak baño geyago
gutzat bildurgaŕi.

Ortxe da gure gatxa
or dago untzea,
oŕein eŕu da saŕi
ezer ez eitea.

Ondo yatorkenari
beti daoz begira,
olangoak benetan
gizon ete dira...?

GABIREL

Gure aizkidiak

Ormaetxea'tar Kepa A. Jauparija il da

Eta bizi izan zalez il be. Jaungoiko -Zale bizi. Jaungoiko-Zale il (G. B.) ... zan, ezkerotiko

a, ba, ikaslea irakaslea
ago, ezta mořoya be
ño nagosiago. Ni ba-
ik jaurti nabe; zuek be
tue; Ni, gurutzean jo-
be; gomuta, ba, zuek
ien edonork Jaungoi-
gin dagitsola usteko
datorkitzuela.
a, aldi onetako jasar-
soak dirala-ta, ařitu
biderik. Auřeztik ira-
Jesus'ek gizartean
atzak izango gendu-
etatik egotzi; iraindu;
si; aintzakotzat artu
kendu; ostikopean
ari yagozan eskubi-
enak, aintzat artu ez;
enak ba'giña legez
ori guzti ori, zuzen
elakoan; ori ta geya-
akoan; Jaungoikoa'
gurgintza, Jauna'ri
n egipenen bat da-

itez artegatu, kistai
a-ta, abeřitik atzeři-
n dituen Kristo'ren
suak. Ezpeitez arte
abak kistarki azteko
skubide jatořaken
gurasoak. Ezpeitez
en ziñesmena dala
bazteko bidea itzi
r benak. Ezpeitez
o laño baltzak dirala
naren bildur diran
asleak. Ez gogo-
n esamesez ta irañez
duta dabezan eleiz-
ta kirmen iraun. Ez
z. Ezkagoz bakařik.
a, Espiritu Santua
utzuet. Berak poz-
Berak emongo dau-
o naigabe guztiak
ore ta kemena. Baita
i aoa izteko bear
n añako jakituria be.
tuko da; laño baltzak
Eguzkia sortuko da.
bai, zuen biotza poz-
edozela poztu, ganez
ozez beteko da, ta
eztau amairik izan-

Goteuna gure biotz-
tuři bizia, betor sua,

ořetara.

LORATXOEI BEGIRA

Loratxoak udabařiz
sortzen dira samurki,
ain txukun ain zoragaři,
zelan diran, nok daki?

¿Nondik ain margo politak?
¿Nondik ain azal leuna?
¿Nondik dator zabaltzen daun
luřun-gozotasuna?

Luřeko zukutik ete?
Laspelan alikatzez?
Euri ta iñontzez ala
eguzkian indařez?

Artu beiz yakintsuenak
esandako gustiok;
eta ořen antzekorik
egin leikez gaur iñok?

Loratxoak egin dauna
gizonak ezin egin,
aren bařuan zer dagon
ezin geinke guk yakin.

Alan be zerbait dagola
indar-bizia dana,
egi argi-argia da
ezin uka leikena.

¿Nondik daukon indar ori?
¿Zer dan daukon bizia...?
yakitun gustientzako
buruauste gořia.

«Alatz» au azalduteko
bakařa dan bidea,
Yauna'ren esku altsua
loretan ikustea.

Loren samurtasunean
Yaun-maitasun samuřa,
euren bizitz galgařian
neurgea dan indařa.

Yakitunen gañetiko
yakituri neurgea,
ikustea... orixe da
sentzundunen bidea.

Ori ez dabena ikusten
yakitun deituta be,
«sentzunbako yakitun da»
egiz au esan geinke.

G A B I R E L

Alde gustietako izparrak

egiten dautsoela dirudi, ta euli, eltxo ta erlakaz egin oi dan antzera, beragandik astintzeko asmo ta gogua oingoxe agertu dau. Kontuz ibiĺi adi, baña, mutil. —Zer dala ta? Batsuek on-onian iges egiřen bajakijek be ba, beste batsuek... euren esten zořotza sartu arte etxakijek-eta.

Oin itxartu zarie..? Onen antzeko makiñatxo bat «txakur» zaunka entzun biarko yuagu. Baña onetan geu be ezkařuk ain txařak.—Tira: asi ba: «Au! au! au!!» Euzkadi'k berari ostu dautsoena biar dau.

—Gutxiago ez ixatiařen kastiĺa guztiko Udalak be batzar nagusiren bat egiřeko asmoetan ei -dabilz, Katalunia'k eta Euzkadi'k aurkestuten dauzen estatutueri auřera juaten ez isteko.

Ořei guztijori «euzkotařok ezertxo be ezkiñala ta ezertarako be ezkiñula balijo», orain-arte guztijan, ao bete betian entzun dautsegun ařen, gugaz ainbat arduratuten diran ezkero, zerbait ixan biar gara. Eskařik asko! Baña zuek zeuen izkuntz, ořua ta beste zer guztijakaz or, ta gu, geuriakaz emen ez ete giñake asko be obeto bixiko..?

(Oviedo).—Uri onetako Gotzain (Obispo) Jaunak Avilés deritxon eřiko epaikarijei bere asařia agertu ei dautse Kastriĺon'go alkate jauna, bape eskubide barik sazpi kanposantun jabe egin dalako.

Ez gutxi be gero! Jauntxo au, ilten danian, bera obiratzeko tokirik ixango ez ete daben bildur ete da? Ene gixontxo ori, ez estutu! I ta ire antzeko guztijentza ko-lain toki edonun ixangok...

(Avila).—Arévalo eřitxuan bertoko Udalaren aginduz, bidaztijen Ama eritxon basatxano baten onduan eguan kurutze bat bota ta kendu ei dabe, ango kistar zintzuak bat-eginda, erabagi onen aurka jagi ta euren asařia gogoz agertu dabela.

Makiñatxo bat atxur-kirten bai jagok oindiño baster ořetan!

(Seviĺa).—Lotsabako gazte-aldra batek, zapi bat gasoliñiagaz ondo busti ondoren, su-emon eta baten bařura jaurti ei eben. Zorijonez laster konturatu ziran-da, baťa berialaxe amatau be.

Ez ete dira oindiño lengo basatikerijakaz naikotu...?

—Salvaleón (Badajoz), Bonillo

nez, Yen Japon'go mi..istruak
tzat artu ei dauz Lapson inga
tar-altseñak, ainbat ariñen eta
dan eran alkar-aitzeko bida
dautson idatzija, eta euren ar
darabiĺen eztabaida au konp
tzeko batzařak larunbatian
asiko ei dire.

Nozbait alkar ařuko ete d
Onela balitz gatz-erdi, baña
rapiĺo au, egun onetan be
ikusten diranakaz, azkatu bia
ez ete dabe geyago ta gey
nastauko. Neure ustez txin
kopetak eztira ain eřaz azk
kuak... Ule gogortxuegija da
la deritxat.

Portugal - (Lisboa).—Fe
de Alemtejo deritxon eřijan
bat lugin (lur langiĺe) alkar
jaso ei ziran komunismuaren
didarka: eta guztijak, aginta
guardiazibiĺen esanai jaramo
rik, Beja eriruntz zuzendu
Baña bertatik urtenda eu
nuntz etořan beste guardi
aldra bat ikusi orduko, an
kuari emon eta bakotxak al
eran, solo ta basuak-ziar ig
eben.

Ez al dira eurok Rusiara
gelditukо...!

Kirolak-Jolas

PELOTA

Gernika'n.

Lengo zapatu gabien jokatu
Gernika'ko pelota tokijèn, ga
renengo malan dabiltzazan pe
jek. Ori dala edo jente aldra an
-be batu zan bertan Rubio ta U
ziran Etxabe IV ta Kortabita
aurka, joko edeřa egin eben gu
batez be atselarijek. Irabazi Et
-eta, alde gitxi-gitxijaz, egin
Ostian bakařa-bakařen aurka
Ubiĺa II ta Elgezabal, onek i
eutsan, jote geitxuago daukela

Astelenian. Irureta Monas
Zabala Artamendi'en aurka,
irabazi.

Sestos. Unanue-Peña, Ařie
barte'n aurka onek, tantu be
irabazi

...GUNA

...artean alegin gustiz ...straitu eta eragin. ...Ekintzan lan onu...go eginbeaŕa. Ori ...lago. Beste arazo ...n ibiĺiko litzakez. ... amaitu, Kristiñau ...dabenen biotzetan ...a negargaŕi ta ain... ...uruan ez genduke

...sbidean asi ala

...sbidean amaitu

...bidea, eta oŕetara... ...loguz. Malaga'ko ... bat al daben azal... ...diñosku; «Gizarte... ...su, gustiz beaŕe... ...ira; *baña Kristi... ...auke, ala elburu ...ŕetik ala ostetik* ...neure argi labuŕez ...asi aerem verbe... ...a, au da garbi itxu... ...i, egia esan, ez da ... dala-ta Kristiñau ... onen aldezko ai... ...aituaz, irakasteko ...ogoa biztuten da... ...e dituan edonork, ... esku zabalez la... ...a uste dogu olan...

...n, "Euskeldunei

:-: :-: :-:

...«euskeldunei eus... ...tzañen agindu ar... ...ena, ta astia alpeŕik ...egiak ikusteko di... ...bere izkuntzan eta ...zik, lur gañean gel... ...koriak yan, ala ai... ...uko dabena. Eta orj ...ginbeaŕa ez dau be... ...bak diran ikusteko ...eta Bages Gotzain ...umeal *erderaz* ira...

AMA'REN IĹA

Ortxe goi-urdiñan
argia dis-diska,
beren izpiakaz,
poza zabaltzen,
aran ibaŕetan
lili eta lorak
luŕun gozoagaz
dana gozatzen,
sasi zugatzetan
txoritxo politen
abestu samuŕak
dodaz entzuten.

Izadi gustia
dakust alaiturik,
pozaren-pozagaz
esti-estitzen.
Baita suŕumuŕu
gozo amultsu bat,
eten barik nago
beti entzuten,
lo zoŕoz daukadan
biotz aldakor au
esnatuta pozez
dauna betetzen:
«Ama'ren iĺa da,
Oŕiĺa pozkaŕi
esti, zoragaŕi:
¡Agurtu Miren!
¡Agurtuizu Ama!
Agurtu biotzez,
ludi Bakalduna
¡Agurtu lenen!»

GABIREL

— DATORREN ILLERAKO —

Jesus'en Biotzaren Iĺa. Izen... gaz Oar-arteta'tar Jose Antonio Abade gastiak idazti polita oraintxu egin dau, ta «Jaungoiko-Zale»ren idaztitegian ta beste idaztitegi nausietan saltzen da 1'25 lauerlekoan. Azal obiaz 1'75.

Jesus'en Biotzaren Iĺa. Azkue abade jaunak aspaldion egiñiko...

tamal andia agertu dabe. Il otoitzak katolikori lez egin yakoz, berak gurari ori garbi agertu ebalako. Berak 1941'n esan eban: «Ni Erkaldeŕiko lendakari nazan bitartean zoritxaŕen bat gertatzen ba'yat, il diñot, neure ingien artean ilburuko bat aurkituko dala, ta bertan abadeen laguntasuna eskatzen dodala». Gogo ona agertu dau beintzat, eta Yaunaren auŕerako ondo etoŕiko yakon.

Toki askotan il otoitzak egin dautsiez, eta Madrid'en agintarien arteko ta gusti il otoitzak izan ziran. Orduan «laicismo» atzaz zer oldosten ete eben?

Gotzañik zaŕena Aita Santua ikertzen

Oŕila'ren 18'n Aita Santua ikertu dau, Iurbiran dan Gotzañik zaŕenak. Berau Pantzeska M. Redwood agurgaŕia Nouva Zelanda'ko Wellington'go Gongotzaña da. 1839'ko Urtaŕila'ko 6'n Birminghan'en yayo zan. Euskotaŕoi Poru edo eskubideak kendu baño bederatzi ilabete ta erdi lenago. Txikia zala gurasoak Nouva Zelanda'ra aldatu ziran, eta antxe Andra Maria'ren Gopatzan sartu zan. Ikasketak Parantzen egin zituan, eta baŕiro Zelarda'ra yoan zanean Gotzain izentauta egoan. Au zan 1874'ko Otsaila'ko 10'n, eta gero bertan Gongotzain egin eben 1887'gn. urtean. Aita Santuak maitasun andiz artu dau eta luzaroan zar agurgaŕi onegaz autuan egon zan bere goterkiaren baŕi entzuten. Ikertzearen amaieran, esan eutson «ad limina» deritxon Aita Santua ikertzea amabi bider egin ebala, eta bost Aita Santu'ren

TXISTUA TA ERESBATZA

Udabaŕiko aŕats batean mendian negon,
edertasunai begira,
Txistu zolian anots gozoa elduten zala
bakez nengoan tokira.

Mendi orlegi, pitxiz beteko zelai baratzak
neunkazan begi auŕean,
Uso antzera baseŕi zuri maitagaŕiak
ikusten nitun uŕean.

Birigaŕoak abotz biziaz poztuten eustan
izadi-zale biotza,
Baseŕitaŕen «¡aida idiak!» gomutorazi
lugin zintsoen bizitza.

Neure artean esaten neban pozez beterik
Eusko eŕia zoruntsu!,
Mendi usañaz, txuntxun txistuen agur pozkoŕa
toki daneton ba'dantzu.

Onetan baña, aŕitasunez entzuten dok nik
txistu zoliaz batean,
eltzen yatala, astrapala antzez, soñu nastea
iskanbilaren antzean...

«Soñu zakaŕok zer ikusirik ete yaukiek
Eusko eŕi benetsuaz?
Atzeŕi usain, dantza nastuaz kutsututeko
gure eŕi baketsuak?»

«Utikan ortik zikinkerien ereinle zaran
gogaikaŕi dan soñua!
Yoadi laster, etoŕi azan bideak-zear!...
ezeik zikindu Euskoa».

Eresbatzaren otsan artean entzuten dodan
txistuan soñu zoliak,
esaten eustan buŕuka latza atzeŕitaŕaz
eukola Eusko-eŕiak.

Eŕiko yayen auŕegun baten, zugatz azpian
auxe negoan gogaltzen,
Gure mendi ta zelai apañen edertasuna
begiz nebala ikusten.

Txistu zolia, yolas garbia, alaitasuna,
ekandu onen ereinle,
atzeŕitaŕa dan eresbatza, Eusko ekandu
garbiaren ondatzaIe...

GaraitzaIea guda onetan zein izango dan?...
¿Atzeŕitaŕa? ¿Euskoa?...
Itaun oneri erantzun bear dautsona nor dan?
Euskotar garbi, zintsoa...

GABIREL

Liburu onak zabaltzeko

«Jaungoiko-Zale-Bazkuna»ri bere bidian jaŕaitu dautsenak ba-dakie Bazkun onen egipenetatik aldintsuen bat idazti baŕiak argitaltzia ixan dala, onetan egoan utsuna lotsagaŕia betetako. Or dago ogei urte onetan atara dauzan idazti-zeŕenda luzia.

... dira miIaka ta miIaka idaztiak alde gustietara, euskaldunai gogoen jaki gozo ta osasungaŕia daroatsela.

Onetarako diru asko eralgi biar ixan dau, baña beti izan dira ongiIiak be, biar izan onetan lagundu dauskuenak, liburu onak gizarterako dauken onura andija ezagututen dabenak.

Egun onetantxe eldu yaku oŕetarako beste emokun bat. ... dauskuz, ba, 25 lauerleko idazti baŕiak euskeraz atarateko.

Ondo datoz, ain zuzen be ontxe laster atarateko daukaguz iru edo lau idazti eder-edeŕak. Bere izena ixilpean euki gura dauan Aŕatiar emakume oŕek jaŕaiIe asko baleukoz, ariñago ta ugarijago letorkez ain biaŕekuak doguzan liburu onak. Boakijoz gure biotzeko esker onak emakume apal ta zintzo ...

atziko gaitue, gure gogoak ja-
ri bikaiñen bategaz gordintzen
padoguz. Itxartu, ordea; ez lo-
ɓoan egon. Entzun, ez aingeru-
n deadaŕa, Jaun berberarena ba-
o: «Erdueze Ni'gana nekepean
abiltzenok, zamauta zagozenok,
ta Neu'k sendotuko zaituet».
¿Zegaz sendotu? Aingeruen ja-
nariagaz, zerutar ogiagaz, neure
Gorputz berberagaz. Sutauzpean
eŕetako ogi aren indaŕez, beŕogei
eguneko bidea, gelditzeke ta ne-
kerik artzeko egin ba'eban Eli
igarleak ¿ez al dogu guk bide ori
egingo zerutik jatzitako ogi onen
indaŕez? Zer ete zan, ba, a ogi a?
Gure eukaristiaren irudia baño
ez. Beraz irudiak oŕenbesteraño
indartu ba'eban Eli igarlea? ez al
gaitu gu geyago indartu bear eu-
karisti berberak? Bai, bein. Zin-
tzotasunaren erpiñera eldu dira-
nak, zerutar ogi onez janaritu
izan dira. Sendotu guk bere geu-
re biotzak aingeruen janari bikain
onegaz.

I.

Gizadia oneratzeko beara Jo-
su'k ikaslai gaindu eutsen. Paga-
nismo edo basouskurtz nasayaren
menpean, siñestez baño odolez

rako adore bage; ta gaiztakeriak
iguin eraginda be, ¿zegaitik ain-
besten artean Eleiza bakaŕik au-

gure artean bizi izan zan».

EŔI-ALDE

EGUZKIAREN SAŔERA

14

Bidez noyala gaur ikusi dot birloraturik
eguzkiaren saŕera,
agur egiten ludi oneri, tamal-tamalez,
maitalearen antzera.

Izpi samuŕak, zoragaŕiak, zuri goŕiskak,
su bizizko azkon antzez,
bialtzen euzan, iruntsi nayan yaŕaitzen eutsen
iḺuntasunaren auŕez.

Inguru-euken laño moltsoak argitasunez
sutzar aundi bat zirudin,
baña bai laster, mendi ostera bialdu ditu,
gauak izkiḺu baltzakin.

Unetxu batsuk... ta alde danetan ez dot ikusten
iḺuntasun baltza baño,
Euzkadi dana, oyal baltzagaz estaltzen dauna,
mendi txuntxuŕetaraño...

Igaŕi barik itun yaŕi daust ene biotza
abeŕiaren gomutak:
«¿Ziñesgekeri eriotzkiñak gure artean
sartuko dauz erpa baltzak»?...

Ez dot nik uste; gomutaten yat biamoneko
eguzkiaren soŕera,
iḺuntasunan garailari lez agertzen dana,
egun sentian luŕera.

Laño baltz onein ostean beŕiz agertuko da
garailarien kemenez,
Euskaleŕiko txoko gustiak beren izpiaz
betetan alaitasunez.

Egia bere, gaba baltz antzez, estaldu leike
guzur baltzaren lañoak.
Ez luzaroko. Laster bai laster, garaituko dauz
egian izpi gozoak...

GABIREL

eratziko gaitue, gure gogoak janari bikaiñen bategaz gordintzen ezpadoguz. Itxartu, ordea; ez lozoŕoan egon. Entzun, ez aingeruen deadaŕa, Jaun berberarena baño: «Erdueze Ni'gana nekepean zabiltzenok, zamauta zagozenok, eta Neu'k sendotuko zaituet».

¿Zegaz sendotu? Aingeruen janariagaz, zerutar ogiagaz, neure Gorputz berberagaz. Sutauzpean eŕetako ogi aren indaŕez, beŕogei eguneko bidea, gelditzeke ta nekerik artzeko egin ba'eban Eli igarleak ¿ez al dogu guk bide ori egingo zerutik jatzitako ogi onen indaŕez? Zer ete zan, ba, a ogi a? Gure eukaristiaren irudia baño ez. Beraz irudiak oŕenbesteraño indartu ba'eban Eli igarlea? ez al gaitu gu geyago indartu bear eukaristi berberak? Bai, bein. Zintzotasunaren erpiñera eldu diranak, zerutar ogi onez janaritu izan dira. Sendotu guk bere geure biotzak aingeruen janari bikain onegaz.

I.

Gizadia oneratzeko beara Josu'k ikaslai gaindu eutsen. Paganismo edo basouskurtz nasayaren menpean, siñestez baño odolez

rako adore bage; ta gaiztakeriak iguin eraginda be, ¿zegaitik ainbesten artean Eleiza bakaŕik au-

gure artean bizi izan zan».

EŔI-ALDE

EGUZKIAREN SAŔERA

Bidez noyala gaur ikusi dot birloraturik
eguzkiaren saŕera,
agur egiten ludi oneri, tamal-tamalez,
maitalearen antzera.

Izpi samuŕak, zoragaŕiak, zuri goŕiskak,
su bizizko azkon antzez,
bialtzen euzan, iruntsi nayan yaŕaitzen eutsen
iḻuntasunaren auŕez.

Inguru-euken laño moltsoak argitasunez
sutzar aundi bat zirudin,
baña bai laster, mendi ostera bialdu ditu,
gauak izkiḻu baltzakin.

Unetxu batsuk... ta alde danetan ez dot ikusten
iḻuntasun baltza baño,
Euzkadi dana, oyal baltzagaz estaltzen dauna,
mendi txuntxuŕetaraño...

Igaŕi barik itun yaŕi daust ene biotza
abeŕiaren gomutak:
«Ƶiñesgekeri eriotzkiñak gure artean
sartuko dauz erpa baltzak»?...

Ez dot nik uste; gomutaten yat biamoneko
eguzkiaren soŕera,
iḻuntasunan garailari lez agertzen dana,
egun sentian luŕera.

Laño baltz onein ostean beŕiz agertuko da
garailarien kemenez,
Euskaleŕiko txoko gustiak beren izpiaz
betetan alaitasunez.

Egia bere, gaba baltz antzez, estaldu leike
guzur baltzaren lañoak.
Ez luzaroko. Laster bai laster, garaituko dauz
egian izpi gozoak...

GABIREL

a geure epelkeriak aulduta ko gaitue, gure gogoak ja- ikaiñen bategaz gordintzen oguz. Itxartu, ordea; ez lo- n egon. Entzun, ez aingeru- adaŕa, Jaun berberarena ba- Erdueze Ni'gana nekepean zenok, zamauta zagozenok, eu'k sendotuko zaituet». egaz sendotu? Aingeruen ja- gaz, zerutar ogiagaz, neure utz berberagaz. Sutauzpean ko ogi aren indaŕez, beŕogei eko bidea, gelditzeke ta ne- artzeko egin ba'eban Eli eak ¿ez al dogu guk bide ori go zerutik jatzitako ogi onen ez? Zer ete zan, ba, a ogi a? eukaristiaren irudia baño Beraz irudiak oŕenbesteraño rtu ba'eban Eli igarlea? ez al gu geyago indartu bear eu- sti berberak? Bai, bèin. Zin- asunaren erpiñera eldu dira- zerutar ogi onez janaritu dira. Sendotu guk bere geu- iotzak aingeruen janari bikain gaz.

I.

garia, aztertuko ditu ...

* * *

Gizadia oneratzeko beaŕa Josu'k ikaslai gaindu eutsen. Paganismo edo basouskurtz nasayaren menpean, siñestez baño odolez

teŕetara joazalako. Gizasemeak ekandu loiz ustelduta gauza onerako adore bage; ta gaiztakeriak iguin eraginda be, ¿zegaitik ainbesten artean Eleiza bakaŕik au-

daben Elizari lagunduaz, berea dabela adirazo dausku: orduan Goikoaren semea gizon egin eta gure artean bizi izan zan».

EŔI-ALDE

EGUZKIAREN SAŔERA

14

Bidez noyala gaur ikusi dot birloraturik
eguzkiaren saŕera,
agur egiten ludi oneri, tamal-tamalez,
maitalearen antzera.

Izpi samuŕak, zoŕagaŕiak, zuri goŕiskak,
su bizizko azkon antzez,
bialtzen euzan, iruntsi nayan yaŕaitzen eutsen
il̃untasunaren auŕez.

Inguru-euken laño moltsoak argitasunez
sutzar aundi bat zirudin,
baña bai laster, mendi ostera bialdu ditu,
gauak izkil̃u baltzakin.

Unetxu batsuk... ta alde danetan ez dot ikusten
il̃untasun baltza baño,
Euzkadi dana, oyal baltzagaz estaltzen dauna,
mendi txuntxuŕetaraño...

Igaŕi barik itun yaŕi daust ene biotza
abeŕiaren gomutak:
«Ziñesgekeri eriotzkiñak gure artean
sartuko dauz erpa baltzak»?...

Ez dot nik uste; gomutaten yat biamoneko
eguzkiaren soŕera,
il̃untasunan garailari lez agertzen dana,
egun sentian luŕera.

Laño baltz onein ostean beŕiz agertuko da
garailarien kemenez,
Euskaleŕiko txoko gustiak beren izpiaz
betetan alaitasunez.

Egia bere, gaba baltz antzez, estaldu leike
guzur baltzaren lañoak.
Ez luzaroko. Laster bai laster, garoituko dauz
egian izpi gozoak...

GABIREL

bere Estatuto bak... bela ei-diñue..... A... Euzkel-eŕi-zaletas... erabili, ta bere kal... to lan-egiña. Nap... ba, ez al dira Biz... puzkua lez eŕi-... dala-ta orduan... anayakandik ba... dendu?..... Zer da... to bakar ori?.....

Ezin ulertu g... tsuen poza, ezta... gurari au be.

Zurt, ba, Eusk... tijok alkartuta, g... eginda, Eusko-...

Urtia ... dua ta, arp... lasteŕen ordaint... tez arpidedun... tuak areago... doguz, ... t...

pazkuna»k, baña eder artian
kistar - ikasbideari alako
akadea eragitea dala uste
Jaupari zintzoak idoro izan
z or emen, eleiz apaňak,
uak, eleiz gizonen Jaungoi-
etasuna ta azkartasuna bi-
gertzen dabenak, baña gizon
gaŕi onein jardun gustien
biotza ta begiak irabazi
dauskuzana, umiekazko lan
ŕia izan da. Siri-miriak, piri
luŕa ezotu daroan legez,
xe apal - apal, mara - mara,
u izan dabez umien adime-
zeruko argiz ta goi-iñontzez
txuen gogoak ezotu. Jauna'k
uko ditu.
ustekoa zan ume arein poza
rtzaleak eŕira eltzen ziranean.
dik ezagutzen ginduezan,
ikusi barik. Ez dau iñungo
garaitzaleк eŕira biurtzean,
areingandik guk artzen gen-
lako aŕera biozkoirik artu
go. Gustiak eleizpean batu
upari ta aztertzaleakaz batera
z baŕura. Jauna'ri otoi labur-
bat egin ondoren, izendegiak.
gaŕen malakoak, bigaŕene-
k, lenengokoak. Mala bako-
an geyen dakienak, uŕengo ta
ngoak. Azterketa. Talde ba-
xak bere aztertzalea. Itaun
endik, jo andik, ziri bestetik,
ekoz - auŕera, goikoz - bera ta
-ziran aztertzaleak itauna espa-
tan ebala erantzuna jaurtitzen
en moŕoskotxo ta neskatilak.
u poza, bai aztertzalentzako,
i irakaslientzako, bai ume arein
uraso kistaŕentzako!
Jai onek, iraun ba'dagie iraun,
mendik ogei urtera gaur baño
e ospe geyago izango dabela-
oan gagoz. Zegaitik? Gaurko
aŕak, zoritxaŕez, ikasbidea az-
uta daukie. Oraingo gastiak,
baŕiz, batez bere buŕukaldi onei-
an izan diranak, ez dabe ikasbi-
dea beingoan aztuko. Ta norbai-

Ez Jauna'ren deyari entzun-da gor egin. Adei-aldia dogu; eŕuki-aldia dogu. Gentza ta bakea ta samurtasuna eskintzen dauskuz Jesukristo'k. Zabaldu, ba, gure biotzak eta Kristo'ren arnasaz bizi.

I.

Eleiz - jantzi ta urregintza
A. Rui-Wamba
Eleizak jasteko biar dan gustia emen aurkituko dozue ona ta merke
Plaza Nueva, 10 — Uŕutizkiña 14.238
BILBAO

ABESTI ITUNA

15 — 14

Txantxangoritxu begi-begiko,
txor-txor-alaiz abeslari,
ire abesti txoŕotxioak,
zelan dituk gaur ain laŕi?
Biotz ituna ñeunkoanean,
euri entzuten mendira
yoanda, laster etorten zoan
poza neure biotzera.

Baña gaur, ire abesti oŕek
il-eresia yirudik,
alai ordeaz, ene biotza
ipinten yaustek itunik.
Ene biotzak ain maite yoan
azkatasun abestia
euri entzunda, zugatz azpian,
nai ñoan nik ikastea.

Baña gaur samin-lokaŕiz estu
edo dok eure biotza,
samin artetik urten eziñik
darabilk ire abotsa.
Esan egidak, txantxangoŕitxu,
esan egidak ba'dakit,
zegaitik ire abesti oŕeik
eltzen yatazak itunik?..

«Zelan ñeinkek nik alai abestu,
zelan pozik egongo nok,
anai-asaŕe negargaŕien
otsa ona eldu ba'dok?
Ama bakaŕen semeak izan,
biotz bakaŕen zatiak,
eta zegaitik, esan egidak,
alkar ezin ikusteak?

Euren asaŕe-itz-irainkoyak
mendiraño eldu dozak,
baita eten be, zugatz-adaŕen
zibukaren mun-mun otsak.
Au oarturik, esan egidak,
zelan pozik nik abestu,
une onetan etsai maltzuŕak
nai ba'yok dana ondatu?

Nora yoazak bide ortatik?
Nok neurtu oŕen kalteak?
Ez ete yautsek emoten miñik
etsai maltzuŕen baŕeak?..
Samin onetan ezin ñeikek nik
abes alairik abestu:
Ori ein baño nayago ñeunkek
beti-betiko mututu!...»

Zuzen ago bai, txantxangoŕitxu,
Ba'dok euskotar gogorik,
zelan ez euki biotza miñez
samin-arantzaz yosirik?..

GABIREL

Ispar bal
Argentina' … ldi onetan an bizi zan eibar … ezagun Ituŕ-ikastilo'tar Ge … e ama Mari-txu ta anai-aŕe … bean la-ggyakez.

Euzkel izena.
Trebiño'tar Kauld … donan-dia'tar Eŕamune'k lenengo semetxua izan dabe. Imanol euzkel-izena ezaŕi dautsoe. Zorionak gurasuai.

Udaldikuak.
Zarautz'era juan dira udaldirako Laŕañaga'tar Agustin'en sendia. Gabilondo'ren alarguna, bere amagaz, Laŕañaga'tar Nekane bere aizta Beniñe'gaz.

Elgeta'ra, Astigaŕaga'tar Andoni ta Sarasketa'tar Pilipe'ren sendiak. Baita Bustindui'tar Elise ta Bingene aiztak be. Atsegiñez igaro begie udaldia, baña... eguraldi onaguak ez egitekotan, etxian gelditu garienok txaŕago ez gagozala deritzat.

Eliz-deyak.
Juan dan igandian iragaŕi ziran Iranzuegi'tar Nekane ta Mendibe'tar Joseba Pantzeska'ren eliz - deyak. Zorionak.

Ikasliak.
Etxeruntz egazkadia artu dabe Orduña'ko ta Beŕiz'ko ikastetxietan ikastaldia igaro daben Zendoya'tar Karmen eta Laborda'tar Miren Koldobike'k.

Aŕate'ko Eliz-jayak.
Iragaŕita eguanez, lengo igandian izan ziran Aŕate'ko elizbaŕizkundiaren jai ospetsuak. Eguraldi motela gora-bera, ainbat lagun batu giñan, bai emendik, bai inguruetako eŕietatik. Elizkizunak gorenguak izan ziran. Eleiz-onespena, Aŕate'ko Ama'ri Eibar'ko eŕiaren eskintza, jaupa abestua, D. Poli'ren itzaldi biozkoya, Artamendi'tar Perderika abots sendodun abeslari bikañak abestu eban *Ave Maria*, aŕatsaldeko elizkizunak, bata baño bestia obeto gustiak,

Beŕogeta bost mila lauerlekotik gora gastau dira baŕizkunde onetan. Geyen-geyenak, geuk langiliok, geure Ama'ri dautsogun maitasunez emonak. Bazkintz-Artezkarikuak oturuntza izan eben, eta akeita ondoren gure Gotzain agurgaŕiak bialdutako idazki samuŕa irakuŕi eben.

Eleiza txukun be txukun gelditu da. Gure txalorik beruenak, bai gure arkiteto Mantxobas'tar Urban'i, bai gure txaunburu erañari, baita alako oteundegi polita asmau ta egin dauan Elgezua'tar Karla, ertilari burutsu bezin ixilari.

IZPARKARI

Ekatx … iren bat uŕeratu oi dan … a ortzia laño baltz … jantzi ta estalduta …, guztijok bilduŕez-ikara … i oi gara, bere ondoreuak saŕi-askotan eta batez be uda-aldi onetan, ikaragaŕijak ez-eze, negargaŕi-negargaŕijak be ixan oi diralako.

Dima, Eŕigoitia, Markiña-Etxebaŕi ta beste toki batsuetan jazo dana ikustia baño eztago. Eŕi oŕetako lur-langile gixajuak! Urte oso-osuan euren soluetara begira ta... azkenian, zoritxaŕez, aŕijak dana ondatuta itxi...!

Jauna eurakaz eŕukiñuko al da!

Madrid-aldetik be tximista ta trumoe - zarata ta durundaka ikaragaŕijak entzuten egon gara igaro dan aste guzti-guztijan... Odei baltz, itzaltsuak «Txarlamento» gañian-ziar, jira-biraka ebiltzan... Dana ondatu biar zala zirudijan... Baña azkenian zer?... Zarata ask[o] ta intxaur gutxi» alde areta[n] bertan esan oi dan lez.

Lerroux eta bere jaŕaitza[ile] radikalak alde batetik; «sos[ia]listo», Mauratxo ta nik da[kit] nor bestetik, alkar jo ta ing[uru] guztijak biŕindu ta austu b[…] ebezala zirudijan; baña... L[e]roux ori ta bere «aizkide ta […]gun on - ona» daben Az[aña] jauna, nunbait «zezen - z[…] amoŕatuak bijak eta zezen[…] asko edo ikusita dagozal[…] pixkatxo bat alkar «toriau[…]doren, alkar asko mindu b[…] «bapo - bapo» konpondu […] Noiz arte baña? Ori eur[…] eztakije-ta, denporiak es[…]arko. Ni bada-ezpada b[…] tzateke eurokaz askotx[…]xauko».

Or Bilbao-aldian, «E[…]vion» deritxon izpaŕingij[…] ta agertu dan idaztiño[…] ziñez ta bene-benetan […] bete gaitu. Ara zegaitik.

Euzko-Alderdiko abe[…] «masoe», «judegu» ta […] bikijakaz» alkartuta […] eztiño ba? Oŕelakorik […]ko be...!

B…
bear
tuta
asa…
gor…
k…

STEA

eik gai onetzaz,
argi ta trebeak
u daben lan txu-
doguz.
a-ezkoa da, ikas.
an gustia egitea,
ngo litzake, gaiz-
ez emotea, orain
un epelkeria lo-
. Eusko-Ikastola
z al dogun gustia

Izkilu bafi baten asmakizuna.

txinelak aspaldi,
n atzean ibili dira,
e, zerbait egin da-
o izkilu edo arma
zein «pistola»n an-
steen antzera yaur-
abena itsututa aldi
ten dau, yaurtiten
baten bidez. Begiari
utso egiten eta amar
ikusmena biurtzen
n txiñelak eta etoŕi
makizun au ez da
k egin barik gaizki-
dala ipinten dabela-
lapuŕetan datoŕenak
txinelen kaltez izkilu
abilten ba'dau?... biz-
r, bestela...

koeslobakia, Alemania Polonia'ko mugetan iza bat.

r, batez be Slecia'koak,
koa euki dabe. Aitatu-
ien mugetan eleiza bat
...Eregiñari» es-

Betor maitasun gartsua!...

16

Mendi gañetan, edur izoztuz
ura lotuten danean,
lur leor, soḷa ta emakaitza,
eriotza zelayean...

Eguzkiaren izpi beroak
urtu dayela eduŕa....
loraz beterik ikusi kogu
apatz, naroturik luŕa.

Bardin goikoen giza-biotzak
zekenkeriz leorturik
diran artean, ez biḷa ibiḷi
bean maitasun lorarik.

Eriozkiña dan goŕotoa,
sasi, sastraken arantza,
emongo daben lur lakaŕa bai
beartsuaren biotza...

Goiko maitasun izpi beroak
urtu bei biotz zekena...
goŕoton ordez, laster da sortu
bean lorarik onena.

Goitik yausi dan ur garden bi-
ixil ezkotu txokoa, [dez
eta bereala agertzen yaku
eskar loreti, naroa...

Uŕun ba uŕun kistar artetik
biotz gogor eta antzua,
betor bai laster emaitzez naro
kistar maitasun gartsua...!

GABIREL

Ogeigarren gizaldian au eta ogeigarren gizaldian ori

¿Zuk irakurle ez dituzu aditu
saritan or asieran ipiñi ditudan
itz oiek, edo-ta obeto (edo txar-
tuago) esateko siglo beintean au
... beintean ori?

GARITAONANDIA'TAR BITOR

"Argia„ren lenengo zuzendaria

Asieria bear dute gauza guztiak. 1921'gn. urtean Euskal eŕian zabaltzen ziran euskal irakur gaiak etziran orain lako ugariak, bada gaurko egunean zaletasun geyago agertzen dute euskaldunak euskeraz idatzi ta irakurteko. ¿Zer dala ta izkuntz garbi au erabilteko gogoa? Landara ona ipiñi ta bear bezela zaindu ezkero, bere aldian etzaigu zail izango igali edeŕak arkitzia.

Ori bera esan geinke «Argia» asteroko izpaŕingiagaitik ere. ¡Zorionez agertu zitzaigun, «Argia»! Orain amaika urte zabaldu ziran lenengo oŕiak idazki oyek azalduaz: uzkurtz-gaiak, igandeko goizparki edo Ebanjelioa, alde guzietako izpaŕak, galde-erantzunak, nekazarien eginbeaŕak izkirimiriak eta abar. Bere lenengo zuzendaria Garitaonandia'tar Bitor apaiz agurgaŕia ta euskaltzale argi ta sutsua izan zan, Bizkai'ko Zaldibar deritxon eŕiko semea.

Bere biotz eta izate guztia Jaungoiko ta Euskal eŕiagan ipiñita zeukan, benetako maitasun au argi agertzen digute bere idazki ta erakutsi edeŕak, ta batez be «Argia»k. ¡Bai izen egokia ipiñi ziola! Aitortu beaŕean gera bere bidez zenbat eta zenbat eskar zor dizkiogun «Argia»ri; benetako argia izan da guztiontzat. Bere idazti edeŕak irakuŕiagaz esan genezake lo zoŕotik atera gaitula, gure begi itxuak ernaitu dirala zabalduaz Eusko-eŕiaren alde... «Argia» dala bide ainbeste bas-ŕitaŕek ez dute erderaren beaŕik izan

izpeŕingiatik ikasten diraden ai
beste gauz on ikasteko.
Gertakizun bat baño geya
esango nituzke baseŕitaŕak me
-tartean bakaŕik biziagaitik ze
ederto jakiten dituzten ludiko
ra-beren beŕi, berbetan aster
radenean.
Amaika kirtenkeri entzun
izaten ditugu erdeltzale oye
dik... Noizbaitean ixilduko
ta beaŕa.
Ez dirade oraindik
niri esan ziratela Eu
tartean baztertua
gaur ezin leikel
auŕerupenik iza
Zer uste du yek b
tzerako aŕaz otzak
zinestarazik gutela?
ki.
Ez gai lotsatu e
koak e gun ta a
dik i gun eus
garbi a eztitsu
tzea ila'ren 28
ko bar'ko u
-j t Garitaon
enez. Esk
ari egun o
k lagundu
Jaungoi
egu
dezayo
ziguzun Euzkadiko
landu degu eta ona
reziak. Zuk egin z
guk Zeuri, euren
-pozik biurtzen di

banan badaloz euren eskupekoagaz lan egi... Bes-
lagun egitera, aldijok dirua ataraiteko ez dira onak be baña. Bes-
liak be iarailuko dabe oren bidian, bakotxak al dauenlxuegaz. Ba-
tzuk ezingo dabe askorik emon, baña onen uritasuna bestien uga-
ritasunaz ornidukoa dan usie osoan gagoz, ta alan izan ezkero, las-
ter eukiko dogu landola edeŕa ta langile azkaŕak, idazti, idazliño
ta izparingiak ugari emongo dauskuezanak.

Emoteko ustia dozuenok ez aztu urte au amaitu baño len era-
bagi bear dogula arazo au, ta urliaren azkena laster da.

Orain arte artu doguna:

Lendik.		8153'85
Eibar'ko gaste batek.		10
Sudupe'tar Kepa	jaup.	10
Jauregizar'tar Pilipa	»	50
Salazar'tar Pantzeska	»	35
Jaŕaitzeko.		8.258'85

txakuŕen bat sartzen bada txadonan, berak ataraten dauz, eta abar. Baña txapela, txapel oker aundija, Napolon-aldiko gudari txapela beti buruban, jaupean ogija Josgorpuztuten danian be bai. ¡Sekula olakorik! esango leukie gure aitsotxu baseŕitaŕak.

Eta txadon-zaña? ¡A! Au be *dotore* jantziŕa ibilten da. Eŕi batzubetan, ikusgaiz Offranvillen, jaupari jantzijaz surpeko baltz edo urdin aundija euki aŕen; emen Paris aldietan jantzi bereztua dau.

Praka ostiñak galartzu ikusgaŕi bi albuetan dabezanak, papar eta bulaŕa alkondara zuri ondo gogortua, eta samatik geŕiraño uŕezurizkua dirudin katia. Geŕitik igoten dau baŕiro bular erditik, eta aor Paris eta inguruetako txadonzañak, Gotzain ala jaurlari bailitzan.

Euzkadi'ko eŕi batzutan ezin ei dabe aurkitu gixonik txadonzaintzarako, Paris'ko txadon-zai eta zaintzaleak lez jazten badabez, laster orok txadon-zaintzale ixan gurako edo-dabe.

V. Aŕats-otoyak

Bai edo-dakixu, irakurle, zeintsuk diran aŕats otoyak. Batzuk *bezko-otoyak* diñue: parantzeraz *vêpres*, eta euzkera eztan itz au artuta beste batzuk esaten dauskube: *besperak*. Offranvillen eta Parantzeko eŕi askotan eŕi guztijak abestuten dauz aŕats-otoyak eta ¡jakiña! lateraz abestu be. Batez be Miren Neskutzaren jayetan. Egun bitan entzun nebazan; Miren - Jasokunde - egunian eta Miren-jayotza-egunian. Jaupaltegijan jarten dira abeslarijak, baña eŕijak bere tokitik abestuten dau. Oŕetarako bakotxak bere ... Abesti bat eretxi

UDA

Eguzki galdak laba biurtu
dau luŕa,
zugatz-ezeak ostoai eutsi
eziñik
bere azpian alpeŕa dakust
etzunik.

Txori politak, ixilik
lumak aŕotuz beroa astindu
nairik...
Lur azaleko ituŕitxoak
agortu,
udagoyaren geznari
eriotzaren irudi.

Zugatz adaŕak bideztiari
ale umatu eskinka,
zama astuna eroan ezin
ta banakak yaurtika,
eta azkenez, indaŕak auldu
ondoren,
danak luŕera yaurtiten dituz
pozaŕen.

Bakar-bakaŕik dakust bizirik
aitzpeko ituŕi gardena,
Eguzki galdak leortutako
zintzur eŕea,
oskiŕituten daustana.

Uda! ta Uda! deika nengoan
negu ixotzen artean...
Ondo bai ondo aspertu naula
udak bero galdapean.
Zorionagaz gertatzen dana,
beti gauza baŕi bila,
leiza sakona, ondogabea
dan biotz ase eziña...
Bakar bakaŕik, biotz baŕuan
pil pil dan goiko bizitza
ene biotz au uda ta negu
gozatuko daun zoruntza...

GABIREL

be bada-
kuez ain-

rakastola

España'ko
oikogabe
auza guz-
gin dabe-
irakastole-
, origaitik
ira irakas-
gin naian.
ŕak auŕera
dirua biar,
daben eu-
nen diruak
. Guk eus-
izkaitaŕok,
dogu geure
baño ezta-
i, ta eurek
at diru eral-

bestiak dirua emon daiela, eurek jateko.

Ikastolak egin daiezela nai dituen guztiak, baña ez gure diruakin gure kalteroko.

MENDIONDO

POZTU GAITEZAN!...

Poztu, ¡poztu kistar danok!
poztu Gabon egunez...
Jesus yayo da Belen'en,
goi-maitasun indaŕez.
Antxe dago azkatxoan,
Otz-ikaraz dar-daŕez
biotza dau su-gaŕetan
¡Geure maitetasunez!...
Aingeruak abeslari
iragarten bakea...
Artzaintxoak pozez doaz
Gurtzen Jainko Semea.

Bilbao Durango'ko tximist-burdietako moŕoyak alogera sei eŕial jasoteko eskatu dabe. Ugezabak eŕial bana geituko dautsela agindu dautse. Arek ez dabe ontzat artu eskintza au ta opoŕa (uelgia) iragaŕi dabe. Uuelga oŕi, bitartian aituten ezpadira, barikuan asiko da, iragaŕita bosgaŕen egunian legeak agintzen dabenez.

«Hotel Carlton»en il onen 29' gn. asita gure bazkide dau Gorostiaga'tar Jon jaupari jaunak «sortaldeko Jakintzaz» itzaldi batzuk egingo dauz, gabeko saspiretan.

Madrid.—Leŕux'taŕak eta gobernukoak ezta-baida gogoŕak izan dabez Kongresoan bultzietako auzia dala ta ez dala. Diputadu batek esan dau Eŕepublikia ekaŕi ebenak agintza andiak egin eutsezala bultzietako moŕoiai, baña gero ezebez. Diñue gutar oŕetatik bultzietakoen opoŕa, uelgia, sortuko dala. Egunian - egunian

…ETA URTE BAŔI

…ORIONTSUAK

…guz, biotz-biotzez, gure …rle ta arpidedun gustiei.

…arrak kontuz!

gi dan geure umieri erakusteko asmuagaz. Auxe da jakin-zaletasuna eukitia, ta biar dirian neuŕiak artzia norberaren Eŕia goratzeko. Ta ondo dakigu ikastola ořek gaur egunian Jaungoiko gabeko ikastolak diriala, ta gure umien goguak euren arimeko gauzeizaz ostasunik aundienian azten diriala.

¿Ikastolak biar diriala?

Or eukezan Gobernuak ainbeste ta ainbeste lekaretxe era…

Luditaŕak lotan dagoz
Eguzki au sortzean,
Jaŕaitu nai dabelako
obenen iḺunpean.
Jesus da gizonen argi,
Jesus da oron poza,
Beragandik aldenduta
Guztia iḺun, otza.
Gizona ondasun biḺa
dabiḺen bitartean
Oron Jabea dan Jesus
estalpe zar batean!…
Negu gogoŕian erdian
laztoen gain ikusi
ta gu nagi eskintzeko
maitasuna Jesus'i!
¡Poztu! ¡poztu! kistar danok
poztu Gabon Egunez!
Jesus yayo da Belen'en,
goi-maitasun indaŕez.
Apaltasun-maitasunez
goazen gaur Belen'era,
Jesus Ume-Jaungoikoa
biotzez gurtutzera!…

GABIREL

1932'ko Gabonak.

Mungi aldekuai

¡EUPI

Sendi-gureso bazkunaren eŕeguz, iragarki au, pozik argitaltzen dogu, Katoliku laaen alde dagoenez.

IḺa onen 25'gn., aŕatsaldeko 4'retan, Lekanda osalari bizkoŕak, eta Goŕiño lege gixon argiyak, Mungi'ko Ormaetxe ziñian ixango daben berbaldira gogo-gogotsu dei egiten yatzu. Ez utzik emon ba; ta zeugaz batera beste adiskide edo gureso diranak badakazuz… oba, oba.

· Entzungaŕizko gayak daukaguz zer entzun; geure burubaren eskubidiai ta baita geure seme-alabaenci be sendo ta zindo eutsi biar dautzagube; seme-alabak gurasuen odol ta biyotz-zotiyak dira, gurasuen poza emen, ludiyan, eta burestun koroi edeŕa an, zeruban, ixateko. Etoŕi, ba, egun atan; itzlariyok be punterenguak dira ta. Ordurarte ba.

YOSU´REN YAYOTZA – EKIN 1932-048-01

Aur txikitxo ta polita
yayo yaku Bethlemen
goazen pozez ikustera
goazen danok len-bai-len.

Zer da bertan dakusguna?
Aurtxo samur polita,
otzez dar-dar aska baten
eztauko zer yantzi ta.

Abeletxe baster baten
Miren ta Yosebagaz,
abere bi berotzeko
dauz arnasa lurrunaz.

Ene ederroi; etzara Zu
donoki-lurren yabe?
Zelan zagoz kutunori
iñon laguntzagabe?

Zeuk ez dozu piztu goyan
eder-eder euzkia?
Zer dagi bere Yaunari
bialtzeke argia?

Egaztiak Zeuk eztozuz
apain yantzi ederrez?
Eztozuz aran, muñoak,
yantzi lora, bedarrez?

Txoritxuok lo zagoze?
Lo zagoze gaxuok?
Orain abestezpozue
itxi betiko abuok.

—Txoritxuok ixill gagoz;
ez dogu abestuten;
Ez dantzuzuz ba gotzonak
Yaun-Aurtxoa goraltzen:

«Aintza ta aintza Donokian
Yaungoiko Altsuari
gentza zoruna ludian
gogo zintzodunari?»

Eguzkiak iges dagi
Yosu yayo dalako;
Argia dagon tokian

eguzkia, zertako?

Yantzi barik dar-dar dago
Yosu otz ikaragaz;
nai daulako berotzea
geure maitetasunaz.

Zatoz, Yosu biotzeko,
zatoz maite gugana,
geu-biotzok eskintzera
yun gaitezan Zugana.

Yaungoikoa Aur eginda
yayo yaku Bethlemen
maitasuna eskintzera
goazen danok len-bai-len.

rte Baŕi

atu geinkena. Euskotar guren, Loyola
eunaren seme argiak euren eta geure
tita, sakabanatuta ikusi doguz. Eta lo-
a guretzat autortu bear dogu. Ikastole
e deuna bastertzen ikusi dogu, eta zer
e biotzeko asaŕea agertzeko? Eleizaren
deunenak zapalduta ikusi ditugu, eta
olikotaŕok Bere aldez egindako lanak?
asaŕe, aiko maiko ta «umekerietan» ez
edeŕena galdu?... Talde batzuk ederto
, egi zabaltzaĺeak ederto lan egin dabe,
ak bear dan lez erantzun dautsela esan
. *Bayetz* osoan erantzun al ba'gen-
ar gareanez baŕiz, geure anai itsu as-
tu ikusi, gure eŕiaren eskubideen aur
za maite, euskeraren kaltez?... Egiz
re abeŕi gaxo au maite dabenak, egin
netan txalogaŕi da. Batzuk epai go
ta besteok, txalotuko dituana edes-

Urte Baŕia.

zemakuntzaz beterik datorkigu, baita
e... Zemakuntzarik gogoŕena, bein-
irakaskintzarentzat da. Lekaide-le-
kintza zearo debekatzeko asmoetan
Eleiza ta eŕiaren etsayak. Emen eus-
egi gaŕatz batzuk esango geunkez
abetuari atsekaberik ez yako geitu
zaĺe onari itz gitxi!...
sti be, urte au itxaropenez betekoa
ta aldakuntza asko ikusteko gago-
. Askok begiak idigiko ditue, egia
steko. Eta bein oŕetara ezkero, ke-
ta... itxaron. Urte zaŕa, urte txaŕa
ia zoriontsuago izango danetz, geure
go dau. Ekin ba!...

EXIN'en Urte Baŕia.

asteroko kutun onek, begiko agertu
de gustietan aizkide asko egin ditu,
yago egiteko asmotan dago. Oŕeta-
iño gastetxoa da-ta, gogo ona dau-
a eskatzen dau; besterik ezpada be,
irakurleak baster gustietara eroan

YOSU'REN YAYOTZA

Aur txikitxo ta polita
yayo yaku Bethlem'en
goazen pozez ikustera
goazen danok len bai-len.

Zer da bertan dakusguna?
Aurtxo samur polita,
otzez dar dar aska baten
eztauko zer yantzi ta.

Abeletxe baster baten
Miren ta Yoseba'gaz,
abere bi berotzeko
dauz arnasa luŕunaz.

Ene ederoi; etzara Zu
donoki luŕen yaben?
¿Zelan zagoz kutunori
iñon laguntzagabe?

¿Zeuk ez dozu piztu goyan
eder eder euzkia?
¿Zer dagi bere Yauna'ri
bialtzeke argia?

Egaztiak Zeuk eztozuz
apain yantzi edeŕez?
¿Eztozuz aran, muñoak,
yantzi lora, bedaŕez?

¿Txoritxuok lo zagoze?
¿Lo zagoze gaxuok?
Orain abestezpozue
itxi betiko abuok.

—Txoritxuok ixiĺ gagoz;
ez dogu abestuten;
¿Ez dantzuzuz ba gotzonak
Yaun-Aurtxoa goraltzen:

«Aintza ta aintza Donokian
Yaungoiko Aitsuari
gentza zoruna ludian
gogo zintzodunari?»

Eguzkiak iges dagi
Yosu yayo dalako;
Argia dagon tokian
eguzkia ¿zertako?

Yantzi barik dar dar dago
Yosu otz ikaragaz;
nai daulako berotzea
geure maitetasunaz.

GABIREL

lanbako langiĺientzako. Gero eurekaz zer egin eben eztogu jakin. Itaundu be eztogu egin, ardurarik be ezeuzkun eta. Biarba arexeik izango dira, or-

¡EKIN!...

Zabalkundea ta etsayak.

Zabalkunde gayatzaz esan gendunari zertxobait geitu bear dautsogu, Urte Bariaren asieran egoki dator eta. Zabalkunde gayetan etsayakandik asko ikasi geinke, ez bear ba'da, euren iradik asko ikasi geinke, ez bear ba'da, euren iradik... katsien bear izanik daukogulako, baña bai txaŕa zabaltzeko egiten dituen alegiñak ikusita, guk ain gitxi egiteaz lotsatu bear garialako.

Gaiztakeria zabaltzen diarduenai begiratzen ba'dautsegu, auxe autortuko dogu: zabalkunde-gogoa unetaraño sartuta daukiela eta biotzean eta egiteetan pil pil agertzen dabela. Begiratu daeta egiteetan pil pil agertzen dabela. Begiratu dayoegun eta beti ikusiko ditugu, euren autuak beti onen kaltezkoak ala txaŕen aldezkoak, zeŕetara baño ezpada be, izaten dirala. Itz egiten dabenean eta ixiltzen diranean, beti euren opilari txingaŕak ezartera egingo dabe. Izpaŕingia ba'da, eurena bakaŕik erosiko dabe, eta onai txurikorik emoterik bururatu be ez yake egiten. ¡Katoliko gustiak auxe egingo ba'lebe!...

Autuan asten ba'dira, Eleiza'ren kaltez andiak esaten ikusiko doguz, besterik ezpada be, gaiztakeriak entzulen gizostea oitu daiten. Lagunen bat egiten ba'dabe, eurek biotzean daukenatzaz izango da yarduna. Akeitetxe, edo kapean sartzen ba'dira, yakiña zertzaz ekingo dautsen. Bultzian ba'doaz, izpaŕingi zataŕa zabal-zabal irakurten ikusiko ditugu, eta urten bear dabenean, bestela-baitakoan, an itxiko dautzue, norbaitek, yakinguraz baño ezpada be, irakuŕi dayen. Itzaldi ta batzaŕetan, baŕiz, goi ta bekoen aurka txakuŕenak esango dautzuez, zoritxar gustiak eurak aldezten dabena egiten ez dalako datozela azalduaz.

Lenen aizea zabaldu...

Lenen, andiak esanda eurai begira gizostea ipintea lortuteko alegintzen dira; euren eretxien aldezko aizea zabaldu, eta inguruko aizeak gizonen eretxiak aldatzeko indar eta eragipen andia daukolako, ziñeste epeldun askori, kutsututako aizez inguratuta bizi diran osasun argalekoai gertatzen yaken lez, gaiztakeri ta guzur galgaŕiz kili-kilia biztu, eta gero girñai atsegin yakezan gauzak esanaz, apurka-apurka aizkideak egiten mutilak dirala, edonok ikusten dau.

Zurtasuna ta maltzurkeria.

Zurtasunak, asmo bat auŕera eroateko biderik egokienak aututen irakasten dausku. Eta ori zabalkundea egin gura daben edonok ugari euki bear dau. Maltzurkeriak ostera, azalez agertu barik, bideak onak diran ala ez begiratu barik, zear-bidea ta azpi-yana arautzat artuta, sugearen antzera edena (benenoa) zabaltzen alegintzen da. Eta onetan gure etsayak, batez be «sosolistoak», ez dira makalak. Egia esateko, guk onen aldez euren bideak, maltzurkerizkoak, ezin geinkez erabili; baña zurtasun geyagoz yokatu geinke eta yokatu bear dogu. Zer dala-ta, esan ete euskun Yesu Kristo'k «lur-umeak euren alkarketan zuŕagoak dirala, argi-umeak baño», (Luk, XVI-8) geure zabalkundeetan zur yokatu bear dogula irakasteko izan ezik? Etsayak aukerako entzuleak dituenean, argi ta garbi yokatzen dabe, eta enparauekaz arduraz ibili oi dira, euren asmo galgaŕiak ixilpean gordeta. Ointxe «sosolistoak» gure baseŕitar zintzoakaz egiten daben antzera, olso maltzuŕak izan aŕen, ardi estalkiz euren auŕera agertuta. Guk baña, argi ta garbi beti yokatu bear dogu, argiaren bideak argiak bakaŕik izan bear dira-ta...

Zurkiro ta zintso yokatu daigun ba.

Saŕitan katolikoak etxegiñen telatutik asten gara. Iturgiñak goitik etorten dira-ta, arduraz zaintzea ona da; baña oñaŕitik etxea sarteatzen asten danean, ara yo bear da lenen. Saŕitan ez ete yaku astuten?... Oñaŕiaren gaŕantziaz ez gara gogoratzen, etxea yausten doala ikusi arte. Orduan izaten dira estutasun eta laŕitasunak. Ointxe be orixe ez ete yaku gertatzen? Zabaltzale askok, entzun da gor egingo eutsenai, itzaldi edeŕak, edeŕegiak saŕitan, egin dautsez. Langileen auziai gaŕantzi gitxi emon yako, baseŕitaŕak saŕitan umezurtz ikusi doguz, Kristiñau Ikasbide ta umeen aziera onari, bear dan gaŕantzirik ez yako emon eta etoŕi bear zana eldu da. Eta bide zuzenean sartu eragiteko izango al da!... Goikoen ikasbide txaŕak bekoak kutzutu ditu, ziñestea oztu ta oiturak usteltzen dakusguz, eta uŕitasuna etoŕi danean, gauzak goikoz bera ipiñi gura dituenak agertu dira... Eta gustiok batera okeŕak zuzentzen eta onen aldez ez ete dautsogu ekin bear?... EKIN!... ba...

GAMA.

---

di ta sarata-otzak lorik egiten be eztautselako isten. Gijajuak! Gau txorijen antzera bizi al zare?... Lanik eztagola ta, gozia nolabait zeuekandik uxa tziaŕen gabaz ibili... ta egunez... lo egin?

Onetarako be ziur ziur, beste arauen bat idoroko zeben ezta?... Zenbakaŕena da?...

Zurt Bilbotaŕok!... Eta zurt geure txindijagaz Josu'ren Bijotz gurgaŕijari ain maŕero ta zaletsu irudi eder ta ikusgaŕi ori jaso geuntson Bizkai'ko seme zintzo guztijok!... Eztagigun oŕelakorik egiten laketu!...

Eutsi geure kistar ziñ'smenari!

Eutsi bulartsu ta kementsu geure euzko ziñismen sendua ri!!!

Irakuŕi EKIN asterokua.

Gauza bakana

Toki onetarako leŕo batzuk idatzita aste onetako izpaŕingi-lana amaitzera noiala, «Euzkadi» egunorokoan irakuŕi dot gauza bakan bat neure eŕian jazo dana, ta EKIN irakurten daben askok, bi r bada, EUZKADI ez dabela irakuŕiko ta ementxe ipintia otu yat, bertan datoŕen lez.

Eztozube ezer entzun?

Aurtemin otxandijotar bataz batu nintzen, eta berak esan eustanaz aŕituta geratu. Egun gitxiz onantz ango ildegijan jazo dan jazokuna edestu eustan, ba, ta otoz-otuan iruntsirazo eustan alatz antzeko izpaŕak zer erantzun enekijala imiñi.

Eŕi aretako lurperatzalia, ildegi aretako ilobi urtetsubak garbitu biar ebazala-ta berak ekijan lekuban atxuŕan asi ei-zan, eta jaurti eban atxurkada baten gixon-buruba lur-ganeratu.

Uste bako buru atarate onek, aŕituta itxi eban, eta buru aren enparauko zatijak agirijan imintеko luŕari ardura andiz egaletarantz eraten... Eta luŕak egaleratu ebazanian, gixa-soin oso-osua idoro ei-eban, eun kilotik gorako gixa soin eŕimia...

¡A ei-zan gixon zatija...! Tamalez, buru barik aurkitzen ei-da, lurperatzeliak alakorik jazoko zaneko uste barik lentxuago jaurti eban atxurkadiaz soin lerden aren buru aintzagaŕija idunetik banandu ebalako.

Jazokun onen baŕi eŕi agindarijai jakiñerazo eutsenian, oneik eŕiko osalarijaz batera ildegiratu ei ziran, eta jazokun onetako soin gordiña ikusi be bai.

Beso bijak bular-ganian gurutzatuta dabezala aurkitu ei-dabe... Kutxa ta soñeko gustijak auts bigurtuta, baña soñeko gixa-ezaugaŕi gustijak osorik dabezala...

Eŕiko osalarijak besuetatik elduta zabal-zabal egin ei-eutsezan, baña oratuta eukazan lekutik azkatu ebazanian, gomazkuak ixan bai liran atzera lengo lekuratu ei-ziran.

Aŕigaŕizko izpar oneik niri

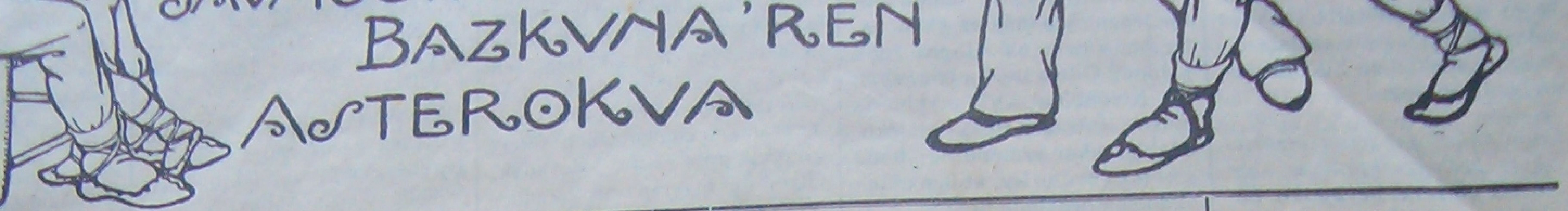

...ea

...gia ta sa-
...txoko atse-
...ři onetan,
...ragaři ba-
...ta paketsu
..., España
...ia ez gal-
...dia, uelgia
...sterik ezta.
...edeřa emon
...n jařaitzen
...onen azke-
...ro ete dan
... dan nork

...tak *ei dira*
... *ta eraldu*
...*ta aspaldi-*
... *sufumuřu*
...*řen, igesi*
...*l-xamařian*
...*lgande-ga-*
...*a'n asi ta*
...*evilla, Ca-*
...*n geyago,*
... *«tirua» ta*
...*do lau egun*
...*nabost bat*
... *zauriiuak*
...*zpařingijak*
...*diranen ar-*
...*ardia civil»*
...*ixan dirala.*
...*ogu?...*

...tzale zintzo

...re «zintzuak»
...*eta zabaldu-*
...*ři dautsezan*
...*la ordaindu*
...*an asteazke-*
...*k ixan ziran*
...*xene ta Ağiře'*
...*leraño izlari*
...*ntsuak. Poz-*
...*iřibaře-egijela*
... *ei ziran, eu-*
...*ertxobait iga-*

...e.

...*ertzale zintzo*
...*espetxian da-*
...*an, or jabiltzuz*
...*akerija aundi-*
... *egiřeko gertu,*

ARGI TA GARBI

:-: Zeregin bikaña :-:

Lureko bizitzak, guzuřaren kaltezko gudaketa eten bakoak izan bear dau-ta, egizaleak zintzo ta eten barik egia zabaltzeari Ekin bear dautso. Egia gizonarentzat, eguzkia lurarentzat lez da. Poza ta narotasuna, Yaunak lurari eguzki bidez emoten dautso, eta giza-gogoarik egiaren bitartez, bizia, argia ta onbidea. Eta bere erukiz, arazo onetan lankide egin gaituanak zeregiñik pozgařiena eta erantzupen andikoena ezaři dausku. Zeregin pozgaři, guren eta beařekoena. Egia, Yauna'gandik datorkigun goi-izpia da, gure adimenean antzikur (ispilu) baten lez dis-dis egin dayen. Eta egiak Aita onaren alaba dalako, bere zeinki berezitzat edertasuna dau, apainduririk bear ez dabena. Argi ta garbi naste barik datorkigunean onurarik geyen emoten dausku. Ez dau eragospenik bear, bere izatez azke da eta azkatasun osoa zor yako. Orixe dala-ta, Yaunak diñosku «Egiak azkatuko gaituala». Egiak zorion bidea gizonari irakasten dautso, eta beraz egi zabaltzaleak, egia utsik naste barik, argi ta garbi erakutsi bear dogu, bestela erantzupen andia leporatuko geunke. Onetan zuzen yokatzeko bařiz Eleiza'ko Buru diranen, Aita Santu ta Gotzañen irakatsiak, beti gogoan euki bear ditugu. Eta naste barik orixe egiten EKIN'en alegintzen gara.

Non lan egiten dan begiratuta

Baña, egia bakaŕa izan aŕen, non lan egiten dan begiratuta zabaldu bear da. Toki gustietan *era* bakaŕa ez da erabilten, eta asi ona ereiteko lur mueta eta izakerari begiratzen yakon lez, eři bakoitzean, eřiaren izakera, oitura, izkuntza, eta gogoari begiratu bear yako. Eta yakiña Eusko-Eřian, Eusko-Eřiaren izakereari. Onetan soñekoak egitean, egite neuřia artuta ondoen egiten diran antzera, oyal bardiña izan da be, egia bat izan aŕen, eři bakoitzari bere erara erakutsi bear yako eta Euskeldunei bere izkuntza eta izakerea gogoan artuta. Bestela lanik geyena alpeřekoa izaten da.

Eta nori irakasten yakon be bai

Gaiztakeriz egitik igez dabilenari eta ezyakiñez aintzat artzen ez dabenari, era bardiñean ez yako irakatsi bear. Ez yakiñari bapatean argi gustia irakatsiko ba'litzakio, lausotuta geldituko litzake, toki ilun batetik urteten dogunean argi biziaz lausotuta gelditzen garean antzera. Gogoa bařiz kutsututa dagonean, oŕeri egia urdail-gexodunari lez emon bear yako apurka-apurka. Oŕegaz egia ez dogu irainizen, gauzak diran lez artu ta bear diran lez egiten alegindu baño. Orixe dala-ta Ireland Gotzain ospetsuak esaten eban: «*Urdaila utsik dabenari ez egiozue Goizparkia azaldu, ez dautzue entzungo-ta*». Lenen yaten emon, eta gero egiaren izpiak pozgařiago izango yakoz. Ori beste era baten antxiñatik esaten zan: «*Ogia ta Kristiñau Ikasbidea*». Emoten dakiana nai non begiko egiten da, eta bein begiko egin ezkero, biotza eřezago zabaltzen yako, eta egiak gařatzak izan aŕen, gozoago begitantzen dira. Eta izan be Euskeraz *ogia* ta *egia* anayak dirudie, bata gorputzarentzat eta bestea gogoarentzat beařekoak dira-ta.

:-: Bildur barik :-:

Egiak, zabaltzeko eskubidea daukolako, bildur barik eta adoretsu ta garbi irakatsi bear da, egia ez danaz nastu barik, maltzulkeri barik, maitasunez, olan egiaren onurak andiagoak eta biotzean sakonago sartzen diranak izango dira-ta.

Sařitan oartuko dogu ba, gizonak geyenez, egia atsegin izan aŕen be, argi azaltzea atsegin izaten yake gogo zintzodunak diranean, eta asařetu egiten dira, onerako bada be, atzipetuteko asmoa euren inguruan ikusten dabenean. Izan be, egia azaltzeko bilduřez ibiltea, entzulea argaltzat artzea da, eta geyenez geure bařuan, ařokeri apur bat baño geitxoago dogulako, geu kilkiltzat artzea ez yaku atsegin izaten, eta gauzak argi ta garbi azaltzen yakuzenean, pozago aurkitzen gara.

Eginbear au zintzo bete daigun ba

«Jaungoiko Zale» Bazkunak oin ogei urte asita, lan oneri dařayo, Euskeldunen artean, Kristiñau Ikasbidea gogotsu irakasten, kistařen lenengo eginbeařa Yaungoikoagazko eginbeařak yakitea da-ta. Ořetarako amabi urte oneitan ia Bizkai gustiko eřiak arakatu ditu, Kristiñau-Ikasbide sariketak ainbeste onuraz eraltzen, eta bide ořetatik yařaitzeko iñoz baño gogo andiagoa dauko. Gustion laguntzaz beti auřera yařaituko dogu, era berean Yaungoikoa'k nai dabena geure eřiaganako maitasuna bide batez biztuaz. Urteari ez dautsagu begiratu bear, eginbear eta beařizanari baño, berau izan beite gure lanen neuři, eta ori egin ezkero Yaunak lagunduko dausku, eta olan nor gure aurka? Saildu gaitezan, ba, sutu gaitezan, EKIN dayogun!...

GAMA

BETI GOIRANTZ

(Onaindia'tar A. ta Aristimuño'tar Y. alzkide maiteai)

Beti goirantz, beti egařiz,
beti amesetan...
bizitz aldapa gora
neke ta lořetan.

Argi bila yoranez
adin naspildua,
zorion egaři da
biotza, ¡gaxoa!...

Bean ez daurki nai non
otz-iluna baño;
ez dau zorunik lortu
iñon egundaño.

Artegatasuna dau
egunoroko ogi,
egaři asegaitzak
darabil urduri.

Beti goirantz, beti egařiz,
beti amesetan...
bizitz aldapa gora
neke ta lořetan...

Kristo'n gudari zintzo,
trebe, kementsuak,
samiñez oartzen dauz
gizarte-gexoak.

Eta goi-maitasunez
biotza garturik,
urbiltzen yako otzan
besoak zabalik.

Osagile maitati,
samuřen antzera,
¡ařen! biurtu nairik
Kristo'n artaldera.

"Langile maite, gaxo,
ardi galdu ori,
gor izango zayakoz
Kristo'ren deyari?...

"Egi bila ba'zabiltz,
or dozu Egia:
Zure Anai Kristo'ren
goi-irakatsia.

"Zorionez nai dozu
asetu biotza?...
Gořotoz ez da lortzen
donoki-emaitza.

"Kristo'n maitasuna da
zorion-ituři:
gogoz yařaitu yozu
Beren oñatzari.

"Zeu lez igaro eban
lureko bizitza,
neke samin-artean...
azkenez... ¡Kurutza!...

Araya (Araba)-aldian KURUTZE deun gurgaři batsuek biar dan itzal eta begirapen barik biřindu dabezen astakilo ta kirtenak.

Gaurko onek bai dirala, ziñez, berebiziko AZKATASUN-aldijak...!!!

Irakuři EKIN asterokua.

Oñetako ta puntozko gauzak
Ugari, onak eta merke
EUZKERAZ ITZ EGITEN DA
BENGOA'TAR MATIAS
Artekale, 1 eta 7 BILBAO

ARBI

r yako apurka-apurka. Oŕegaz egia
atzen, gauzak diran lez artu ta bear
en alegindu baño. Orixe dala-ta Ire-
ospetsuak esaten eban: «*Urdala*
i ez egiozue Goizparkia azaldu, ez
ungo-ta». Lenen yaten emon, eta
izpiak pozgaŕiago izango yakoz.
oaten antxiñatik esaten zan: «*Ogia*
rasbidea». Emoten dakiana nai non
da, eta bein begiko egin ezkero,
zabaltzen yako, eta egiak gaŕa-
, gozoago begitantzen dira. Eta
raz *ogia* ta *egia* anayak dirudie,
entzat eta bestea gogoarentzat
-ta.

:-: Bildur barik :-:

zeko eskubidea daukolako, bildur
su ta garbi irakatsi bear da, egia
barik, maltzulkeri barik, maita-
iaren onurak andiagoak eta bio-
sartzen diranak izango dira-ta.
ko dogu ba, gizonak geyenez,
n aŕen be, argi azaltzea atsegin
o zintzodunak diranean, eta asaŕ-
onerako bada be, atzipetuteko
uruan ikusten dabenean. Izan be,
bilduŕez ibiltea, entzulea argaltzat
yenez geure baŕuan, aŕokeri apur
ago dogulako, geu kilkiltzat ar
segin izaten, eta gauzak argi ta
yakuzenean, pozago aurkitzen

bear au zintzo bete daigun ba

ale» Bazkunak oin ogei urte asita,
, Euskeldunen artean, Kristiñau
tsu irakasten, kistaŕen lenengo
goikoagazko eginbeaŕak yakitea
o amabi urte oneitan ia Bizkai
akatu ditu, Kristiñau-Ikasbide sa-
onuraz eraltzen, eta bide oŕetatik
baño gogo andiagoa dauko. Gus-
beti auŕera yaŕaituko dogu, era
koa'k nai dabena geure eŕiagana-
ide batez biztuaz. Urteari ez dau-
ear, eginbear eta beaŕizanari ba-
eite gure lanen neuŕi, eta ori egin
lagunduko dausku, eta olan nor
ildu gaitezan, ba, sutu gaitezan,
...

Gama

Oñetako ta puntozko gauzak
Ugari, onak eta merke
EUZKERAZ ITZ EGITEN DA
BENGOA'TAR MATIAS
Artekale, 1 eta 7 BILBAO

BETI GOIRANTZ

(Onaindia'tar A. ta Aristimuño'tar Y. alzkide maiteai)

Beti goirantz, beti egaŕiz,
beti amesetan...
bizitz aldapa gora
neke ta loŕetan.

Argi bila yoranez
adin naspildua,
zorion egaŕi da
biotza, ¡gaxoa!...

Bean ez daurki nai non
otz-iluna baño;
ez dau zorunik lortu
iñon egundaño.

Artegatasuna dau
egunoroko ogi,
egaŕi asegaitzak
darabil urduri.

Beti goirantz, beti egaŕiz,
beti amesetan...
bizitz aldapa gora
neke ta loŕetan...

⊗ ⊗ ⊗

Kristo'n gudari zintzo,
trebe, kementsuak,
samiñez oartzen dauz
gizarte-gexoak.

Eta goi-maitasunez
biotza garturik,
urbiltzen yako otzan
besoak zabalik.

Osagile maitati,
samuŕen antzera,
¡aŕen! biurtu nairik
Kristo'n artaldera.

"Langile maite, gaxo,
ardi galdu ori,
gor izango zayakoz
Kristo'ren deyari?...

"Egi bila ba'zabiltz,
or dozu Egia:
Zure Anai Kristo'ren
goi-irakatsia.

"Zorionez nai dozu
asetu biotza?...
Goŕotoz ez da lortzen
donoki-emaitza.

"Kristo'n maitasuna da
zorion-ituŕi:
gogoz yaŕaitu yozu
Beren oñatzari.

"Zeu lez igaro eban
luŕeko bizitza,
neke samin-artean...
azkenez... ¡Kurutza!...

Egiz, matxiñada aren aziak Voltaire eta onen lagunak erein ebezan prantzitaren gogo-biotzetan; baña ereindako aziok ain laster eta ain indartsu etziran erne ta jagiko, aitaturiko eregeok oretarako biderik emon ezpa'lebe. Voltaire eta lagunei azi txarok ereiten itxiaz gañera, erege biok Pantze eria zorez josi ta ondatu eben. Koldobika XIV bataz edo besteaz gudan, geran ibili zan beti; onen birlobea gudan etzan

---

"Langile maite, gaxo,
ardi galdu ori.
gor izango zayakoz
Kristo'ren deyari?...

⊝ ⊝

Iskanbil ori zer da?...
Biotz txatxar batzuk,
soñekoak uratuz,
diñoela dantzut:

"Obendari nastean
Kisto'n yauparia?...
Ori da duintasuna
oinperatutzea...

Kristo ez ete zan ba
etori lurera
obendari gaxoak
maitez osatzera?...

Yarai ba, maitasunez
Egia ereiten,
Artalde bakarean
ardi danak batzen.

Beti goirantz, beti egariz,
beti amesetan...
Onez garaitu arte
txara biotzetan...

GABIREL

económico deritxoenak), onexek ekari ditu. Eta ori ¿zer ete-da? Gizarteko legerik auzi ezik, bakotxak bere ondasunak geitu ta ugaritzeko, eskubide osoa; bakotxak oretarako al dauana egiteko eskubidea daukala ontzat emon, esan eta irakastea. Eta eskubide ori artu ta erabili dagianak, aurekoari porot-eragin ba-dagio, kale gorian itxi ba dagi, ¿orduan zer? Or konpon esan eta kitu. Eskubide oregaz gitxi batzuk ondo ta enparauak txarto ba'lebiltz ¿zer? Gizarteko agintariak onako arazoetan eskurik iñoz be ez ei-dabe sartu bear, bakotxari al dauana egiten itxi baño. «Egiten itxi, igaroten itxi», auzia berez ebatzi daiten. Ondasunetzazko bakoizkeria orixe da. Ainbeste urtez gizartean nagusi izan dan bakoizkeri edo liberalkeri ori, Pantzeko matxiñadearen semea da, ta ondoren asko izan ditu, txarak onak baño geyago.

Ondasunetzazko bakoizkeri edo liberalkeri onen ondoren txarok ¿zeintzuk izan ete -dira?

Lenengo ondorena, auxe: Antxiñako langile batzak (gremioak eritxoenak) ausi ta ankaz gora bota. Zeregin eta ogibide bakotxeko langileak, alkari lagundu ta euren eskubideak obeto zaintzeko, antxiña be batzandu ta alkartu egiten ziran. Alkargo oneik Pantze'n 1791'garen urteko Epalaren 17'an emonda-

ra; baña kistar usaña eu... orixe etzan nai. Aen ord... rotxuago Barabas - usa... etori ziran eta bakearen... gizartera guda ta buruke... dabe.

Eo...

BASERI - LAN...

Urteko lenengo il ... etxez-kanpoko lanak o... ra: Esiak edo setuak iñ... layetatik atarateko arik... antolatu; ur-bideak garbi... kiñak etxeratu; giro edo... tura oneitan zelayak sa... ratu. Enbasurik egiten ... toki gustiyetan zugatz... lak) landu; baña piñua... lardi edo motatako de... sunak kendu.

Etxe-Barenekuak.

Artua mieztu, ereta... zan aziyak zatu, xomo... ez dayen zuzemenak e... saritza edo labrantzak... antolatu (golde, burdi... Urdiak edo txarijak i... Oluari, gariya ta olua ... otzik sartzen ez itxi.

Igali (fruta) Baratz...

Il diran zugatz e... kendu, eta lurbarist... barijak ipinteko zuga... ri azala garbitu, eta... atxurtu.

GER...

Akorda'tik.

AUŔE

amar urte, izen ori daroan izpaŕingi bikaña
eban. Eta aldi atan egoki zala eritxolako,
en ondoan Kurutzalduaren irudia ipintea otu
n. Aldi gitxian aŕigaŕiro zabaldu zan. Baña
ruko asko asi yakozan, esaten, Kurutzearen
ia edozein baster eta ostipean eŕez yausten
ingi baten ipintea ez zala ain egoki be ta, ken
egin bear ebala. Bailly abak baña zapaŕadeari
amonik egin barik, eutsi eutson. Orduan bere
xikoak ez ziranak gora yo eben eta Paris'ko
denalari adirazi kurutzea kentzeatzaz zerbait
teko. Ez zan baña asartu ta Bailly'n aizkide
n Pitra kardenalari, zerbait esateko lez adirazi
son. Eta baita esan be. Bailly abak, apala zan,
a bera baño gorago egoanen onua beteaz, «*La
roix*'etik kurutzearen irudia kendu eban. (1884'
o Otsaila 2'n...) Baña zuzendariak ile bi baŕu
atzi eutson, Kurutzearen irudiaz, izpaŕingiak
0.000 iyeki saltzen zituala, eta kenduta ile bi baŕu
4.000'ra yatsi zirala, eta ez ekiala noraño yausiko
an. Orduan bereala esan eutson, len lez yaŕai-
zeko, eta 1884'ko Joŕala'ko 5'n asita alantxe yaŕ-
aitu dau. Onegaz ez dogz esan gura, saŕitan egi-
ten dan lez, «papelean» ipintea naiko danik, egi-
teak dira lenen-eta. Baña bai, Kristo'k, Bera bil-
dur barik aitorizen dabenari laguntza oparo emo-
ten dautsola. Lenen Kristo'ren agintaritza ta en-
parauak gañez emongo yakuz. Ikuŕin deuna za-
balik yokatu daigun ba...

Eta eskuak alkaŕi emonda

Yazokun baten bidez azalduko dogu. Ibeas
abak, gaurko gora-beratzaz «Religión y Cultura»n
argitaldu daben idazlan gogoŕetik artu dogu. Be-
rak diño ingalandar iapaŕingi baten irakuŕi ebala.
Urte batzuk dirala, Kanada'ko erkian sendi batek
semetxo bat eskutik ebela, solo zelai-zear eguras-
ten urten eban. Umea yolasean asi eta igaŕi barik
aldendu yaken. Estu ta laŕi bila ekin eta ez eben
idoro. Eŕira samiñez yoan ta biztanleai laguntza
eskatu eutsen. Ordu batzuetan gustia arakatu ta
ez eben aurkitu. Orduan eskuak alkaŕi emonda
oñez oin gus'ia baŕiro arakatzea otu yaken. Eta
zelai andian laster aurkitu eben: Baña berandu
zan! Umea ilda egoan! Aŕituta bere gorpuari be-
gira egozala, batek tamalez esan eban: *Alkaŕi
eskuak emon barik ainbeste aldian ibili ezpagi-
ñan...!* Ikasi daigun ba...

GAMA

-
s-
al-
eta
ak
go.
arbi
to'n
tzat.
koak
eme-
ori-

dia

in beŕ-

*bapo» bera zeuben gau-
tijen jaube egiteko.
tijen artian sortu leikezen
ben artian sortu leikezen
ztijak, baŕiz, zeuok aiz-
n ta paketsu atondu al
eskero, orain arte euz-
...ero emoretan,*

*ran lez, zer dala-ta ez egin?
Alkartu, ba, len bait len guz-
tijok eta zeuben ixen-abixenak
LUGIN BAZPATZA'ri gaur
bertan bialdu..., gero alpeŕik
negar-egitiak eztau balijo ixan-
go-ta.*

Lili bat zan bein...

*Lili bat zan bein, lili samur
gustiz atsegingaŕia, [bat,
zerutar margo zoragaŕiaz
alaitzen baratz gustia.*

*Lilitxu ori mardultzen yoyan
arantza esi erdian...
luŕin gozoa zabaltzen beti
lora gustien artean.
Zoritxaŕean baña, bein baten
etsayak beragandurik,
esaten eutson: «Zu bezin eder
ez dago iñon lorarik».*

*Bere burua erakusteko
naya sorturik baŕuan,
esi gañetik asi zan baita
begiratzen inguruan.
Eta gustiak bera goraltzen
ebizela oarturik,
bere artean oidostu eban:
«Nor dan ni bezin edeŕik?»...*

*Egun artatik auŕerantzean
ain eder ez zan agertzen,
bere margoa oritzen yoyan,
gorputza baŕiz argaltzen.
Baratzaña be artegatu zan;
uŕeraturik beingoan,
oartu eban listor gaizkin bat
eukola bere baŕuan...*

*Ikusi, gaste, lili au dala
zure biotzan irudi...
Biotz oŕetan ez ein tokirik
iñoz aŕokeriari...*

GABIREL

"Ikurton" (Sakramentuen) azalbena
Ibargutxi'tar J. G.
6 lauerleko.

Eleizkixunetarako Argizagizko kandelak

Elexiak aginduta daukazan erakuak

Kandela motak: MAXIMA ta NOTA-
BILI, ziguftasunaren ikuŕatzdunak,
azkenengo aginduen erauz.
Kendela oneikaz CAPITEL GAUNA
erabili ezkero, argizagi asko
auŕeztuten da.

QUINTIN RUIZ DE GAUNA'REN SEMIA

GAZTEIZ. ARABA (VITORIA)

AUŔEZ-AUŔE

Gudaroste bi

Bizitzak, edozein eratakoa dala, onuraz iraungo ba'dau, eginbear bi eien barik bete bear ditu. Lenen yanari bidez, biziari eutsi ta sendotu, eta bigafen, inguratzen daben etsai gustiei arpegi emon eta garaitu. Lenengo eginbear ori betetan ez dauana, ahulduta yausiko da, eta bigafenari yaramonik egiten ez dautsona, etsayak menperatuta ondatuko da. Lenengo eginbear ori gafantzitsuena da, etsayen kaltez kementsu yokatzeko indafa ta kemena beafekoak dira ta. Esdras'en II'n idaztiak diñonez, Israel'dafak, Yerusalen'go orma-esiak bafiztatzen, esku batagaz lan eta bestean espata ge,tu eukela diñosku, galerazi gura eutsen etsayen kaltez yokatzeko. Kistar-bizitzan be, orixe egin bear dogu. Gudaroste bildurgafiak inguratzen gaitu, Eleizaren aldezko lanak galerazitzeko asmoaz. Bizia kendu gura dauskue, euren kalte ekiteko adorerik euki ez daigun. Yaungoikoa'ren aldezko gudari taldea, Yaungoikoaren etsai danaren auŕez-auŕe agertzen da. Yaungoikoa gizartetik zearo bazterłu gura dabe, eta ondo eralduta, lotsa barik, euren asmo galgafiak azaltzen ditue, Aita Santua'k *Caritate Christi Compulsi*'n argiro azaltzen dauanez. Galbide onen kaltez gure eginbeafa argia da: *Kistar bizitza, txiki ta andietan, geugandik asita, biztu, marduldu ta indartuten alegintzen garan bitartean, Yaungoikoa'ren etsai gustien kaltez, danok alkartuta kementsu yokatu*, XI'n. Pio'ren deyari erantzunaz. Benetako Katoliko-Ekintza ori da, besterik ez.

Gure ikuŕiña, Kristo Kurutzaldua, bildur barik azaldu

Kistafon ezaugafia, Kurutza deuna da-ta, etsayak ondatu gurarik dakusguz. Eurak irakasten dauskue zer egin bear dogun. Kurutzaren aldez, zintso ta kementsu yokatzeko zin-egin, eta ekin... Erdiz-erdizka, eŕenka dabiltzan alderdiak naspil aldietan, izaten dira iñoz baño kaltegiñago. Gai gafantzitsuenetan bakoitzak argi ta garbi yokatu bear dau, ezertariko naste barik, Kristo'n aldezleak alde batera, lenengo eginbearizat. *Bere aldez arpegia agertzea artuta*. Katolikoak zer garan eta zer nai dogun gustien auŕean kemenez esan bear dogu, yafaitzaleak ugaritzeko orixe da bidea-ta. Ara ikasbide eder bat:

"La Croix,, Izparringia ta Kurutzearen Irudia

Bailly aba, ta izpaŕingilari ospetsuak, oin beŕogeiamar urte, izen ori daroan izpaŕingi bikaña irasi eban. Eta aldi atan egoki zala eritxolako, izenen ondoan Kurutzalduaren irudia ipintea otu yakon. Aldi gitxian afigafiro zabaldu zan. Baña inguruko asko asi yakozan, esaten, Kurutzearen irudia edozein baster eta ostipean efez yausten zan ingi baten ipintea ez zala ain egoki be ta, ken du egin bear ebala. Bailly abak baña zapafadeari yaramonik egin barik, eutsi eutson. Orduan bere eretxikoak ez ziranak gora yo eben eta Paris'ko kardenalari adirazi kurutzea kentzeatzaz zerbait esateko. Ez zan baña asartu ta Bailly'n aizkide zan Pitra kardenalari, zerbait esateko lez adirazi eutson. Eta baita esan be. Bailly abak, apala zan, eta bera baño gorago egoanen onua beteaz, «*La Croix*'etik kurutzearen irudia kendu eban. (1884'ko Otsala 2'n...) Baña zuzendariak ile bi baru idatzi eutson, Kurutzearen irudiaz, izpaŕingiak 30.000 iyeki saltzen zituala, eta kenduta ile bi baŕu 14.000'ra yatsi zirala, eta ez ekiala noraño yausiko zan. Orduan bereala esan eutson, len lez yafaitzeko, eta 1884'ko Jorala'ko 5'n asita alantxe yafaitu dau. Onegaz ez dogz esan gura, safitan egiten dan lez, «papelean» ipintea naiko danik, egiteak dira lenen-eta. Baña bai, Kristo'k, Bera bilteak dur barik aitorizen dabenari laguntza oparo emon dautsola. Lenen Kristo'ren agintaritza ta enparauak gañez emongo yakuz. Ikuŕin deuna zabalik yokatu daigun ba...

Eta eskuak alkaŕi emonda

Yazokun baten bidez azalduko dogu. Ibeas abak, gaurko gora-beratzaz «Religión y Cultura»n argitaldu daben idazlan gogoŕetik artu dogu. Berak diño ingalandar izpaŕingi baten irakuŕi ebala. Urte batzuk dirala, Kanada'ko erkian sendi batek semetxo bat eskutik ebela, solo zelai zear egurasten urten eban. Umea yolasean asi eta igaŕi barik aldendu yaken. Estu ta laŕi bila ekin eta ez eben idoro. Eŕira samiñez yoan ta bizlanleai laguntza eskatu eutsen. Ordu batzuetan gustia arakatu ta ez eben aurkitu. Orduan eskuak alkaŕi emonda oñez oin gus'ia baŕiro arakatzea otu yaken. Eta zelai andian laster aurkitu eben: Baña berandu zan! Umea ilda egoan! Aŕituta bere gorpuari bezan! Umea ilda egoan! ... batek tamalez esan eban: *Alkaŕi gira egozala, batek tamalez esan eban: Alkaŕi eskuak emon barik ainbeste aldian ibili ezpagiñan...!* Ikasi daigun ba...

GAMA

Lili bat zan bein...

Lili bat zan bein, lili samur
gustiz atsegingaŕia, [bat,
zerutar margo zoragaŕiaz
alaitzen baratz gustia.

Lilitxu ori mardultzen yoyan
arantza esi erdian...
luŕin gozoa zabaltzen beti
lora gustien artean.
Zoritxaŕean baña, bein baten
etsayak beragandurik,
esaten eutson: «Zu bezin eder
ez dago iñon lorarik».

Bere burua erakusteko
naya sorturik baŕuan,
esi gañetik asi zan baita
begiratzen inguruan.
Eta gustiak bera goraltzen
ebizela oarturik,
bere artean oldostu eban:
«Nor dan ni bezin edeŕik?»...

Egun artatik auŕerantzean
ain eder ez zan agertzen,
bere margoa oritzen yoyan,
gorputza baŕiz argaltzen.
Baratzaña be artegatu zan;
uŕeraturik beingoan,
oartu eban listor gaizkin bat
eukola bere baŕuan...

Ikusi, gaste, lili au dala
zure biotzan irudi...
Biotz oŕetan ez ein tokirik
iñoz aŕokeriari...

GABIREL

"Ikurton" (Sakramentuen) azalbena
Ibargutxi'tar J. G.
6 lauerleko.

Eleizkixunetarako Argizagizko kandelak

Elexiak aginduta daukazan erakuak

Kandela motak: MAXIMA ta NOTA-BILI, ziguftasunaren ikufatzdunak, azkenengo aginduen arauz.
Kandela oneikaz CAPITEL GAUNA erabili ezkero, argizagi asko auŕeztuten da.

QUINTIN RUIZ DE GAUNA'REN SEMIA

Ijaztriz. - Araba (Vitoria)

ez aŕen, arau asko dakarz batzuontzat eta bestiontzat oso kaltegaŕijak.

Argi ta garbi esateko auxe baño besterik eztabela lortu nai esan geinke: ugazaba ta maizteŕak eranastu ta bitsuok buŕukan jaŕi..., gero, igaŕi be barik, «bapo bapo» bera zeuben gauza guztijen jaube egiteko.

Zeuben artian sortu leikezen autu guztijak, baŕiz, zeuok aizkidetsu ta paketsu atondu al-ixan ezkero, orain arte euzkeldurok geure artu emonetan, iñoren biar ixan barik, eŕu garan lez, zer dala-ta ez egin?

Alkartu, ba. len bait len guztijok eta zeuben ixen-abixenak LUGIN BAZPATZA'ri gaur bertan bialdu..., gero alpeŕik negar-egiñiak eztau balijo ixango-ta.

...etarako Altara, Pulpitu, Konfesonario,
...baita edozetariko erti lanak afian eta zulean
...ikoetxea'tar Eroman'en lantegian
... (Gazteiz) Canciller de Ayala kalean (Anglo-Vasco geldoki-aurrean)
...o Erakusketan (1916'an) lenengo saria ta ufezko domiñea.

... amaituez doyaz, eta ...aro'n be, gaixoak miña ... dabe. Txiroak aragi ...uřek agiñek. Mesa nau... ...an gixon batzuk ukon... ...usten dabe; baña, ez ...belařiak erakusten dau...

...ko banaka bat agiri di... ta mutil agiri be.

...ndirik eztala Bilaro'ko ...util batzuk, papařean ...doak ebezala, piz pitik ...rderaz berbetan... Ze... ...ak! Komedianteak ixen ...e... eskuak, umetxoak ...nagaz ixan ba-lira, ti...

...stade onen erdian, nire ...eta zuok maite zaituzen ...anaya bat aurkitu zan. ...ařiak ikusi ta, zer zira... ...o ete eban onek?

...gidun beti, etxean andrea,
...di-biotzan, egizko giltzea;
...ndu bear dauz, senar ta umi-
...k laztan, egizko bidiak. [ak

...nak begian, alai-zurtasun,
...bear dau, euki maitasuna;
...bietatik sentzunez aldendu,
...sayetan, ez iñoz lukoztu.

AGURE BAT

IZOTZA...

27

Eriotzaren irudi
anker, gogoŕa,
ur gardenaren lokaři
ausi ezkoŕa.

Lora samür ta gurien
etsai-etsaya,
bere arnasa utsa da
euron amaya.

Eŕuki barik txiroa
zapaltzen daki...
Aberatz zikoitzaren
biotz irudi...

Eguzki bero-izpian
lastan samuřak,
bakařik ufatzen dauz
izotz estuntzak...

Gizarteren biotza
izotz gogořez,
lotuta dakust nik gaur
gořoto antzez...

Non da urtuko daben
lastan biguna?...
Kristo'k irakatsi dauskun
Goi-maitasuna...

GABIREL

1933'ko Urtařila'n.

...a bestea

...ea?

...Lateri-Batue-
...ralgi bear dan
...tzetik euneko
...razoetarako
...ek urte oreta-
...o dirutza.
...r izan dira.
...itza arazoeta-
...dolar. Eta or-
...teri asko da-
...eralgintzetan
...guda arasoa-
...ta era beran
...leyan bake
...Nok ziñestu
...eko asmorik
...zertan zor-
...iten dabela-
...laterion ba-
...o egia dan,
...andik etori
...uteko or bi-
...n aginduak
...bakara eta
...akerik eta

...- kristo'ren
...akintza ar-
...altzen da-
...daike. Eta
...o'n eta mi-
...ikusi ditu
...n argazki

...etxe kato
...gin dabe,
...dago, oin
...laster
...a elduko
...zabaldu

...e katoliko
...eben, eta
...00 ikasle

...be Miren
...Ikastetxe
...102 ikasle

...Zikawei'n
...anetarako
...aren bari
...amaikatxo
...ek dauko
...atolikotar
...dazti dau-
...arabetar
...k. Orain-
...ba ospe-
...aten esan

...arghai'ko
...ospetsu.
...zuei tren

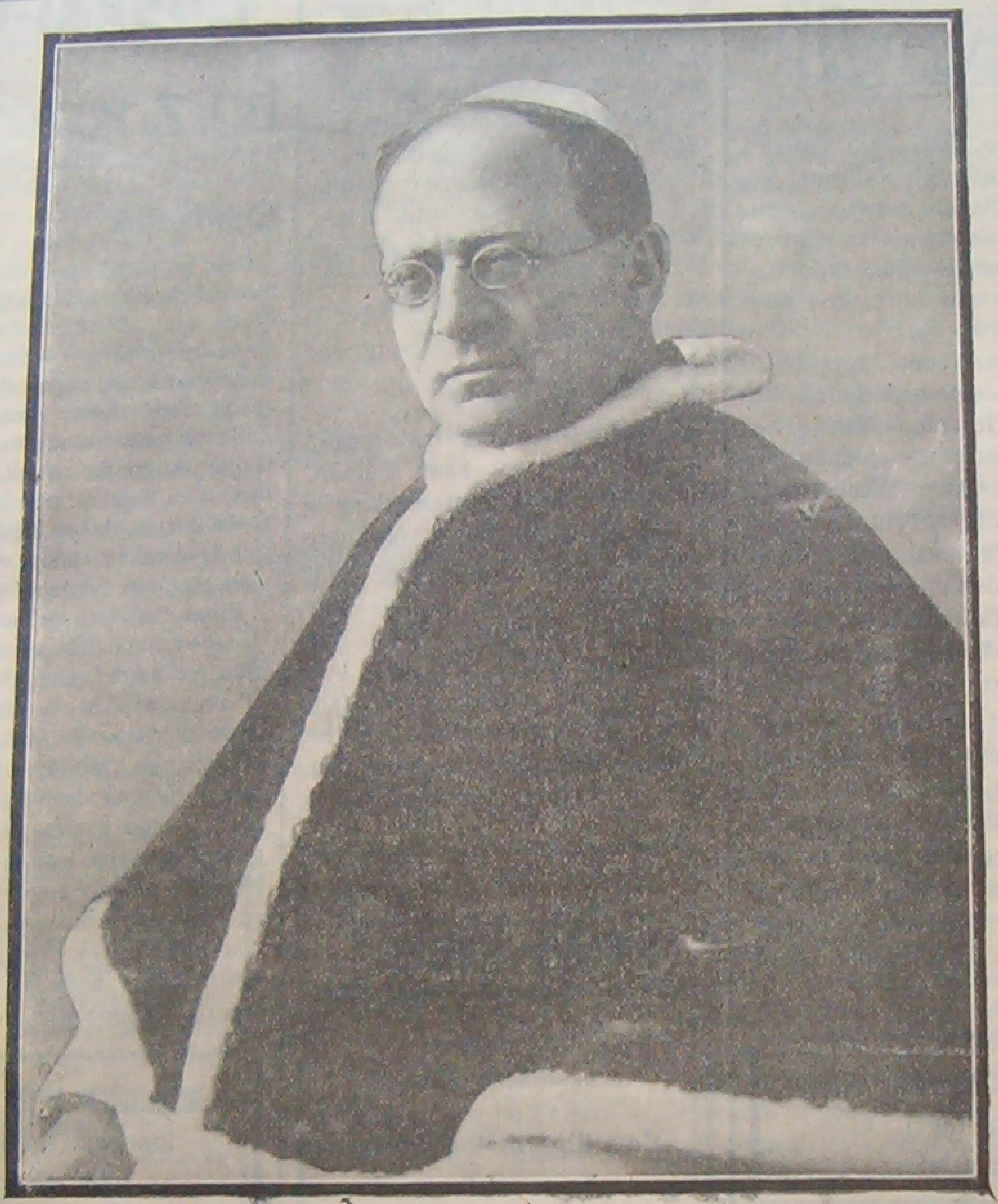

AMAIKAGAREN PIO DOIPURUARI

BURESTUNDE - URTEURENEAN

1922'ko Otsala 6'gn. autua izan zan — 1922'ko Otsala 12'gn. burestundua izan zan

Gogoen Aita Samura
gaubako Euzki argia,
maitasunezko estuntza gozoz
lotu nairik gizadia,
zakustaz nik gaur, makurtutako
lili samuraren antzez,
argi onbiden izpi-luruna
zabaltzen Kristo'ren ordez.

Guzur zaleak, iruntzi nairik,
goroto, griñak amoruz,
Zu ondatzeko alkartu dira,
alde danetan gaur eruz.

Esker-txar baltza lege dabela,
izkilu, ankerkeria,
birindu nairik agertzen dira,
Eleiza'ren oñaria.....

Otzantasunez erantzun dozu
Yesu-Kristo'ren irudi:
"Emaitz on asko egin dautzuet,
¿zein dala-ta guda ori?...
Ni egia naz, Bide zuzena,
Ni zure Bizitz-zoruna:
Ez al dakizu gizaldi-zear
ezin garaitu nozula?..."

Alper-alperik amoru danak,
alper goroto ekaitzak,
danak ta beti birinduko dauz,
Batikano'ko Arkaitzak...

Egun onetan, seme zintzo lez
euskotar danok biotzez
zin-egin daigun, otoi sutsua,
Artzain bakar onen aldez.

GABIREL

ebizen eta bariztatzen daben bitartean beste etxe batera aldatu dira.

Hong-Kong'en be Salesianuak, ekintza ikastola edera euklen, eta oin bari bat egiten doaz. *Gobernuak* lura duan emon dautse. Emengoak baño obeto dabiz nonbait. Eta gizon artu-emon asko dauken batzuk 500.000 dolar emotea erabagi dabe, ikastetxe onetarako bearko dabezan, eredixa ta tramankuluak erosteko. Ori gusti ori «kaiku» gaizto batzuk ibili daitezan, gu ilun zaleak garealа esaten!...

Ezkon-bariak Aita Santua ikertzen : : : : :

Italia'ko agintariak, Eroma'ra ezkonbaritan osterea egin gura dabenai, bultzietako (tren) txartela euneko larogei merkeago ipiñi dautse. Lenago argitaldu gendun asko Aita Santua ikertzen yoaten zirala. Aita Santuak ezkon-bariei berarizko ereztasunak, «etiketarik» gitxienaz Bera ikertzeko emoten dautsez. Ezkon bariok, beste edozenek egin bear daben lez aureztik ikertzea iragari bearik ez dauke. Naiko dabe Batikano'n eguerdiko amabietan aurkeztea eta amar minuto baru Aita Santuak artzen dituz. Ez dauke yantzi aldatu bearik, emakumeak eratsurez yantzi ta buru estaki edo «mantila» bat eroatea naiko dabe.

Ondiño geyago. Aita Santuak gogo-iñarkunak egiten dituen bitartean iñoren ikertzerik ez dau artzen. Alan da be Elgaroko lenengo eguenean asi zituan gogo-iñarkunak eta egun oreitan be, ezkon bariak Bera ikertzen sartzea nai izan dau. Yakiña da onango erestasunakaz asko Eroma'ratzen dirala. Au egiztuteko ara zertzelada bat; Dagonila'ren 1'tik Azila 1'goko egunerarte bakarik 3.000 ezkon - bari Aita Santua ikertzen eldu dira.

Lenengo yaupa (Mesa) ospetsua : : :

Ointsu Torcegno Alpes alderdiko italitar urian, lenengo yaupa esan dau Almire Faccenda abade bariak. Abadetzarako deya txikitatik izan eban, eta gasterik asi zan abade-zeregiñetan. Ara zelan. 1915'ko Azila'n Torcegno austritar gudarosteak inguratu eban. Eriko nagusi gustiak artu ta atara zituezan. Don Guido Francelli bertako txaunburua bakarik gelditu zan bere eleiztarak adcretuteko. Baña bere txandea eldu yakoneko gauzak gertau zituan. Olangoetan oi danez, Gure Yaun Oteunduari itzalik galtzerik ger-

Egun bian yan barik

Ara Apirka'ko mixiño aldikingiak argitaldu daben yazokun begiko bat. Ouganda'n yazoa da. Alexander, lau urte ta erdidun...

zara, bai, eta yoan zaite lagunakana. Anditxoagoa egin zaitezanean etoriko zara.

Alexander, atsekabez beterik, negar baten, aldendu zan. Lekaimeak zer dala ta negar egiten eban itandu eutson, eta berak:

Abak Yaunartzea...

—Ba, nik ezin Yaunartu dot, eta yan be ez dot egingo. Eta egun bian esandakoa bete eban. Abak yakin ete eban mutikoak egiten ebana?... Yesus beintzat erukitu zan ume eruge onetzaz... Mixiñolariak deitu eutson eta Kristiñau Ikasbidean aztertu eban...

ori ta bestea

karteko bidea?

Amerika'ko Lateři-Batue-
onetan eralgi bear dan
diru eraltzetik euneko
udaritza arazoetarako
a. Hoover'ek urte oreta-
zentautako dirutza.
9.731 dolar izan dira.
atik gudaritza arazoeta
8.517.319 dolar. Eta oř-
beste lateři asko da-
uren diru eralgintzetan
dirutzak guda arasoa-
ntatzen, eta era beran
z alkařen leyan bake
egiten. Nok ziñestu
a ez egiteko asmorik
k agiñak zertan zoř
ak ori egiten dabela-
non da lateřion ba-
a. A zelako egia dan,
goikoa'gandik etoři
akea lortuteko or bi-
Kristo'ren agindusk
ke osakai bakařa eta
dago bakerik eta

tkeak
n ::

, Yesu-kristo'ren
atean, yakintza ar-
ietan zabaltzen da-
ukatu daike. Eta
Romano'n eta mi
pozik ikusi ditu
batzuen argazki

u Ikastetxe kato
edeřa egin dabe,
tokia dago, oin
ltz, baña laster
1.500'era elduko
tokiak zabaldu

spi urte katoliko
a egin eben, eta
e ta 100 ikasle

uan be Miren
ng'go Ikastetxe
931'n 102 ikasle
koak.
dogu Zikawei'n
zki-lanetarako
petsuaren bařl
itan amaikatxo
ste onek dauko
egi katolikoiar
nila idazti dau-
idazti arabetar
latziak. Orain-
Froc aba ospe-
ki baten esan

Shanghai'ko
xe ospetsua,
ak zuzentzen
az.
erizean dagon
ena, Manila'n
fak dakiena
Ipar amerikar
'n bertan dau-
bat. «Ateneo
na. Ikastetxe
itxařez igaro
3'n suak artu
u zan. Amabi
galtzea izan
o Bazkunak
du ařen ba'
kasleen idaz
eře ziren eta
200 ikasle

AMAIKAGAŘEN PIO DOIPURUARI

BURESTUNDE-URTEUŘENEAN

1922'ko Otsaļa 6'gn. autua izan zan

Gogoen Aita Samuřa
gaubako Euzki argia,
maitasunezko estuntza gozoz
lotu nairik gizadia,
zakustaz nik gaur, makurtutako
lili samuřaren antzez,
argi onbiden izpi-luřuna
zabaltzen Kristo'ren ordez.

Guzur zaleak, iruntzi nairik,
gořoto, grinak amořuz,
Zu ondatzeko alkartu dira,
alde danetan gaur eřuz.

Esker-txar baltza lege dabela,
izkilu, ankerkeria,
biřindu nairik agertzen dira,
Eleiza'ren oñařia.....

Otzantasunez erantzun dozu
Yesu-Kristo'ren irudi:
"Emaitz on asko egin dautzuet,
¿zein dala-ta guda ori?...
Ni egia naz, Bide zuzena,
Ni zure Bizitz-zoruna:
Ez al dakizu gizaldi-zear
ezin garaitu nozula?..."

1922'ko Otsaļa 12'gn. burestundua izan zan

Alper-alpeřik amořu danak,
alper gořoto ekaitzak,
danak ta beti biřinduko dauz,
Batikano'ko Arkaitzak...

Egun onetan, seme zintzo lez
euskotar danok biotzez
zin-egin daigun, otoi sutsua,
Artzain bakar onen aldez.

GABIREL

Egun bian yan barik

Ara Apirka'ko mixiño aldikingijak argitaldu daben yazokun begiko bat. Ouganda'n yazoa da. Alexarder, lau urte ta erdidun mutikotxoa, bertako lan-ardura-dunen semerik gasteena da, eta adin ořetan Yauna artzeko zoriona izan dau. Mutiko begiko ořek Eukaristia'ri dautson maitasun zintsoa bazokun onetan ikusi geinke.

Mutikotxo ori, Mixiñolarien aba nagosiagara autortzeko asmoz uřeratu zan. Aba ori lenengoz eltzen zan toki artara ta ez ezaguna zan. Ain txikia zala oarturik Mixiñolariak itandu eutson:

—Zutunik ala belauniko zagoz?

—Zuturik yauna; erantzun eutson.

—Ondo dago. Ondiño txikizara, bai, eta yoan zaite lagunakana. Anditxoagoa egin zaitezanean etořiko zara.

Alexander, atsekabez beterik, negar baten, aldendu zan. Lekaimeak zer dala ta negar egiten eban itandu eutson, eta berak:

Abak Yaunartzea debekau daust... Eta nik ain gurari bizia dau Yesus biotzean artzeko ta...

Irakaslea alpeřik nekatu zan mutikoa poztuten. Alexander, biotza naigabez beterik etxeratu zan. Ařatsean, apal orduan ez ebala yaten aik oarturik, zer dala-ta yan gura ez eban itandu eutson, sařitan esaten eutson bitartean:

—Alexander, yan egizu...

Umeak beti auxe erantzun eutson: ¡Ez!...

Aitak alegin gustiak egin zituan, zergaitik ez eban yan gura yakiteko. — Zer yazoten yatzu ba? Esan egidazu.

—Ba, nik ezin Yaunartu dot, eta yan be ez dot egingo. Eta egun bian esandakoa bete eban. Abak yakin ete eban mutikoak egiten ebana?... Yesus beintzat eřukitu zan ume eřuge onetzaz... Mixiñolariak deitu eutson eta Kristiñau Ikasbidean aztertu eban. Eta erantzun bakoitzean auxe esaten eutson: Nik Yaunartu gura dot... Eta bere zintzotasuna ikusirik, eta naiko ekiala yaunartzeko, ingitxo baten «Yaunartu leike» idatzita lekameagana bialdu eban. Bere guraria beteta ikusirik etxeratzean beteta ikusirik etxeratzean amari esan eutson: Ama, yaten emon egidazu. Gaur yan neike, biar Yaunartu neike-ta... Olango mutikoak non dira gure artean?...

ELIZ-ABESTIAK Donostia-ko *Argia*'k argitaratuak. 9 iko'

ebizen eta bařiztatzen daben bitartean beste etxe batera aldatu dira.

Hong-Kong'en be Salesianuak, ekintza ikastola edeřa eukien, eta oin bařl bat egiten doaz. *Gobernuak* luřa duan emon dautse. Emengoak baño obeto dabiz nonbait. Eta gizon artu-emon asko dauken batzuk 500.000 dolar emotea erabagi dabe, ikastetxe onetarako bearko dabezan, eředixa ta tramankuluak erosteko. Ori gusti ori «kaiku» gaizto batzuk ibili daitezan, gu ilun zaleak gareala esaten!...

Ezkon-bařlak Aita Santua ikertzen : : : : :

Italia'ko agintariak, Eřoma'ra ezkonbařitan osterea egin gura dabenai, bultzietako (tren) txartela euneko larogei merkeago ipiñi dautse. Lenago argitaldu gendun asko Aita Santua ikertzen yoaten zirala. Aita Santuak ezkon-bařiei berarizko eřeztasunak, «etiketarik» gitxienaz Bera ikertzeko emoten dautsez. Ezkon bařlok, beste edozeñek egin bear daben lez auřeztik ikertzea iragaři beařik ez dauke. Naiko dabe Batikano'n eguerdiko amabietan aurkeztea eta amar minuto bařu Aita Santuak artzen dituz. Ez dauke yantzi aldatu beařik, emakumeak eratsurez yantzi ta buru estaki edo «mantila» bat eroatea naiko dabe.

Ondiño geyago. Aita Santuak gogo-iñarkunak egiten dituen bitartean iñoren ikertzerik ez dau artzen. Alan da be Elgaroko lenengo eguenean asi zituan gogo-iñarkunak eta egun oreitan be, ezkon bařiak Bera ikertzen sartzea nai izan dau. Yakiña da onango eřestasunakaz asko Eřoma'ratzen dirala. Au egiztuteko ara zertzelada bat; Dagonila'ren 1'tik Azila 1'goko egunerarte bakařik 3.000 ezkon-bař̌i Aita Santua ikertzen eldu dira.

Lenengo yaupa (Mesa) ospetsua : : :

Ointsu Torcegno Alpes alderdiko italitar urian, lenengo yaupa esan dau Almire Faccenda abade bařlak. Abadetzarako deya txikitatik izan eban, eta gasterik asi zan abade-zeregiñetan. Ara zelan. 1915'ko Azila'n Torcegno austritar gudarosteak inguratu eban. Eřiko nagusi gustiak artu ta atara zituezan. Don Guido Francelli bertako txaunburua bakařik gelditu zan bere eleiztařak adoretuteko. Baña bere txandea eldu yakoneko gauzak gertau zituan. Olangoetan oi danez, Gure Yaun Oteunduari itzalik galtzerik gertatu ez zeikean Almire Faccenda, orduan 7 urte inguru zituan mutikotxo on eta zintzoari Gure Yauna zelan emon irakatsi eutson, estutasunik eltzen ba'zan bere eleiztařai bertan gelditzen zan Yesus Oteundua emoteko. Eta mutiko begiko onek, austritařak eřian sartze auřetik, bere txaunburuak agindutakoa zintzotasunik andienaz eta gustien atsegin bete eban.

Oin «benetako» abade eginda, lenengo yaupa esan dabenean eři gustia eta inguruetakoak Mesa bařian bildu dira. Ez zan gitxiagorako bei...

G.

Arpide baŕi ...

gaitezan geure ezaunak eta aizkidiak EKIN era ar-pide baŕi biar genduzala esan gendun urte onen asikaldian. Ordutik ona 77 geitu dira; eurotatik 32 geure lagun batek ekaŕi ditu, beste batek 22. Gustiok oŕetan zintzoro alegindu bagiñake, al dogun gustiaz, laster 500 ezeze, 1.000 arpide geyago eukiko leukez asteroko onek.

Ia ba ez daigun aldia igaroten itxi. Gaur irakurle gustiok artuko dozue oŕitxo bana; betor beriala atzera, arpide baŕi baten ixenaz beteta.

GOŔOTOA

Ziñisgaitza benetan ondo adierazten ematea, nola goŕotoa eta ikusi-eziña izan lezaiokian on baño egin ez digun bati; baño arduraz ikusten asten bagera laister ezagutuko degu, gauza oien zustar eta asiera emen gure baŕuan danok daukagula.

Gizona gogo edo espiritu onakin bakaŕik osotuko balitz ¡a! orduan gogo onekoa izatea naikoa litzake egintza bat bere abegirik onenakin artzeko; baño nola gogo ona eta gogo txaŕa emen gure baŕuan daramaguzan gizonok, gogo oneko egintza asko eta askok goŕotoa ta asaŕea besterik ez du sortzen saŕitan gizonaren biotzetan.

Au da Goizparki edo Ebanjeloan gustiz garbi danok ikusten deguna.

Au da egunero egunero gure artean ikusi oi deguna.

Gogo ona ta gogo txar edo gaiztoa beti bata bestearen aurka.

....

....

Au dana egiztatzeko, juan gaitezen Bilbao aldeara, an gertatzen dana ikustera ta ¿nork ez an ere esan.

¿Zer gauza txar egin du ba Oŕek oŕela kendu nai izateko?

¿Zer ainbeste goŕoto eta ikusi-ezin sortzeko?

—Gauza txaŕik ezertxorez, baño «*tolle*», kendu, diñoe gure griña gaiztoak. Oŕen agindupean ezin bizi gera ta.

¡Bildur izan, gizona, oŕela artzen dezun ori Jaungoiko alisua ber bera da ta!

ONALDE

"Ikurton" (Sakramentuen) azalbena
Ibargutxi'tar J. G.
6 lauerleko.

Beti ernai...

Ames bikaña buruan,
biotza gaŕetan maitez,
Kristo'ren Artzain zintsoa
zain dago gau ta egunez.

Otso gaiztoak urduri,
ardiak iruntzi nairik,
gabaz eguna egiñik...
¿Egin ete leike lorik?...

Norbaiten oyua dantzu:
«Gustia dago bakean,
lo egin, ardi gustiak
ondo dagoz artaldean»...

Maltzurkeriaren baŕi
ba'daki artzain zintsoak...
Ez dira ba ardi naŕuz
estaltzen saŕi otsoak?...

«Ez artegatu; ez artegatu...»
saŕitan diñotsoenak,
izan oi dira, etsairik maltzur,
otso anker ta baltzenak.

Beti ernai, beti gertu,
naiz ta bizia galtzeko,
dagon Artzaña bakaŕik
Artzain onaren Antzeko...

GABIREL

Jaungoikoaren legeko aginduak
Ibargutxi'tar J. G.
6 lauerleko

Uṙutizkiña Teléfono } 38

Bidarien itundua
FRANQUEO CONCERTADO

?

...skintza be bai...?

...ura dabe amoṙu bi-
...enak eta bear diran
...edonok diño, eurok
...uan zer dala-ta le-
...zin irakatsi...? Eta
...? Bai. Orduan...?
...oliko irakaskintzari
... eṙiak yauṙiteko,
...aria, zeregin guren
...arentzat, irakaskin-
...izango ba'litz, gaitz
...detik baña, Yaun-
...tikeri bat izango li-
...'n lekaide lekaime
...nengo maḷea ikas-
... euroentzat, 17 000
...50 miḷoi lauerleko
...nera, lateṙi ikaste-
...en dabenak 25.000
...n ikasten dabenak
... lauerleko lateṙiarj
... beragandu ezkero
...z. Labur: 255 miḷoi
...a *1.050 miḷoi* ikas-
...? Eta gañera «eṙia-
... ba'yako, katoliko
...bak bialtzen dituan
...en, katoliko ikaste-

...iza'ren irakatsiak.

...n irakatsiei begiratu
... luṙeko zoriona lor-
...ru yabe ta guren bat
...nera gustiok eroate-
... de guren eta osoak
...rtzeko eskubiderik ez
...intzea dagokio. Bes-
... irakasten dauskuna:
...an, tokirik ez laga-
...aria da. Gizabatzak
...erlejiñoa kentzen ba'
...sle, eta oitura onen
...erías Idazk) Eleiz
... arauz begiratuta

Edurrari begira...

Edur malutak yostakin
min artzeko bildur antzez,
leunkiro yausten dakustaz
luṙera, atseden nayez.

Lur zaṙaren lepaldeak
oyal zuriz estaldurik
dagoz, otzak kikilduta
astintzeko kemen barik.

Arnas apur bat artzeko
or emen burua ataraz,
gisatz landara mordoxkak
aṙen-aṙenka dakustaz,
Eguzkiari esaten
eskuak goiruntz batuaz:

Otzez dar-darka emen gaukozuz
iltzeko zori andian,
espetxe antzez urten eziñik
estuntza gogor artean.

"Zure laztan bat naikoa dogu
azkatasuna lortzeko,
aṙen ba laster lagun eiguzu
ongḷe oṙek. Entzungo?..."

Laster Eguzki yaun onak,
yaurtirik izpi beroak,
maitasunez uṙatzen dituz
edur gogoṙen estuntzak.

Eduṙa lotsaz beterik,
burua makur ta mor-mor
igeska ur biurtuta
amil bera asaṙekor...

Bere lagunak bardin dagie,
au ikusirik tamalez:
malko egiñik an dira danak
txipli *ta* **txapla** *negaṙez.*

Mendi goyetan eduṙa nausi...
ez egin nai ba otoitzik,
aṙoa izan... olakoentzat
ez da maitasun emaitzik...

GABIREL

Eibar 1933'ko Otsala'n.

izpaṙa ezingo dogu emon aste onetan beintzat.

Aspaldian emen Bizkaya'n sosialistak baseṙitaṙai luxeintxaka ikusten doguz. Eurak au ta bestia lortuko dautsiela, euren alderdira joaten badira, baseṙi jabe izango dirala, eurak beste gustien goitik jaṙiko dirala ta abar. Kontuz baseṙi-

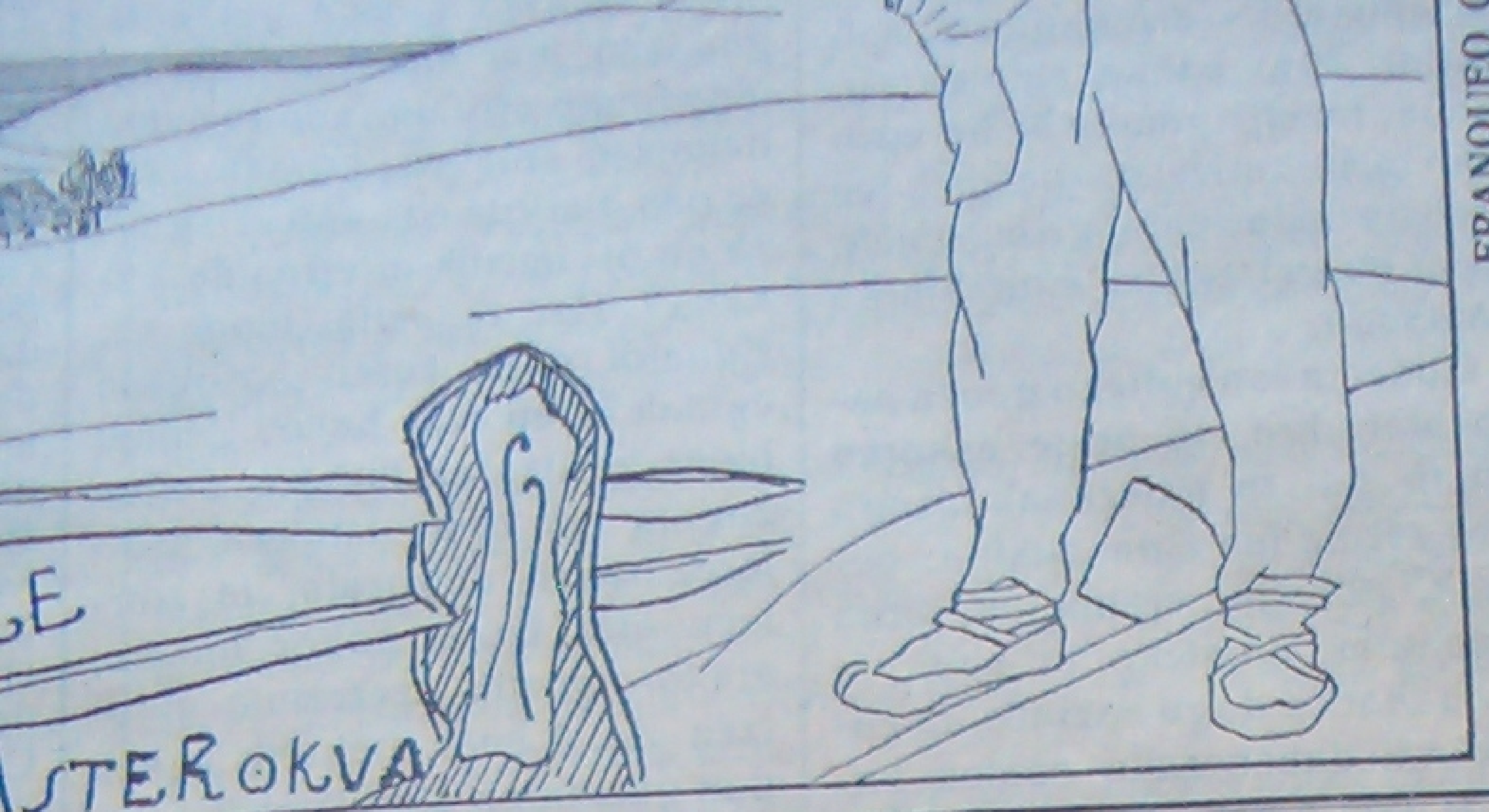

...la 4'gn. | Uŕutizkiña Teléfono 38 | Bidarien itundua FRANQUEO CONCERTADO

...DAIGUN!..

...z beterik gauzak goikoz bera ipinten. ...ete da gero, nai dabena egiteko asti ... uste daben ezaugaŕi?... Nik bayetz

:-: Ez dago eskubiderik!... :-:

...eunatzaz egi oneik gogoan euki bear ...za kristiñau ziñestedun gizabatza ...isto'k irasia, eta bere elburua yaris- ...ide gustiak, eta bide gustiak beragan ...eiza gizabatz osoa da, beste giza- ... gañetik dagona, irakasteko, yauŕi- ...euntzeko eskubide ta almena dau- ...a gizabatz goitaŕa da, bere elburua, ...etiko zorioneko egitea da-ta. Eleiza, ...aŕa, gizadi gustira zabaltzen dana, ... gustietakoa. Gizon gustientzat nai ... da, beraz norbere gurariz Eleizan ... dana, ala beragandik aldentzen dana, ...duko da. Orixe irakatsi dabe Aita San- ...atez be XIII'n Leon'ek bere Idazki sa-

...onek, goitaŕa izan aŕen, gogo ta gor- ...izonak ditu bazkide. Yaungoikoari, zor ...tza eskintzeko Eleizak eta eleiz-gauzak ..., gizonak, bere izatez, ikusten dituen ... ikusten ez dituan gauzetara yoten dau ...ak bere otsein eta zabaltzaleak ditu, txi- ...tsuen aldezko eŕuki-egintzak, Yesukris- ...nduz, berariz bete bear ditu. Eta onda- ... zelan bete? ¿Eta berak dituan ondasun- ...aŕeta» garbia egin barik nok kendu?... ...ozein bazkuneri, bereak dituan, eta bere ...ak emon gura dautsiezan ondasunen ya- ...osoa iñok ukatu ezin ba'dautso, ¿nor da ...ño gitxiago dan Lateŕia ondasunok ken- ... Oŕetarako ez dago eskubiderik, edo ta, ... eskubide gustiak ukatu bear dira! ..

:-: iñoz baño zintsoago :-:

Ikasi daigun!...

Izaki danak euren bidetik
Yauna'n legeai yaŕaituz,
apal eta men, zuzentasunez,
utsik ein barik dakusguz.

Eguzkia ta ortze goyetan
diran izaŕak, gustiak
ibiltzen dabez gau eta egun
izentauriko bideak.

Itxaso sakon, zabal, neurgeak,
ekaitz erauntsi ankeŕak,
esi bakaŕa ezautzen dabe:
Yauna'gandiko legeak.

Lurgain abere, txori egazti,
itxas aŕañak pozaŕen,
zintsotasunez dakustaz beti
Yauna'n legea betetzen.

Gixona bakar eskartxaŕeko
izaki oron artean,
bere Jauna'ren lege biguna
aintzat ez artu nayean.

Adimenduna, bera bakaŕik
ludi onetan izanik;
Yauna iraintzen asartuteko
zelan ez dauko lotsarik?...

GABIREL

...gustijak agindu gura. Nork eurei aŕu? Ango zaratia ta abaŕa! Zer jazoko ete da? Aldijari bere aldija emon dagijogun, goiz edo berandu gauzak argiŕuko dira -ta.

Krisis'ik ez.

Gaurko, gauza garbiren bat jakingo zala esaten geban, igaro dan astian; baña oindiño sosolisto ta sosolisto eztiranak, guztijak ete bakotxa euren tokijetan aurkitzen dira. Goi-aulkijok ondotxo artzen dabezelata nago. Eztira eurok beinguan jaustekuak. Zugatz-adar sendo baten, bere atzapar soŕotzakin gogor elduta dagon katamixaŕ-

...bala 18'gn. | Uŕutizkiña Teléfono 38 | Bidarien itundua FRANQUEO CONCERTADO

...A

...zeko asmau daben gauzarik zikiñena di- ...Orixe dala-ta, «txeŕenaren zimauŕa» dei- ...so. Aberatzak zeruratzea, gauza zala ...-Kristo'k zer edo zegaitik esan eban.

Arpegi bikoa.

...baña, arpegi bi ditu. Gaurko gizon as- ...ekoa da. Bata Yaungoikoa'ri emoteko ...txeŕenari. Zuzentza ta lotsea saldu, iz- ...akurgai eta zine ta yolas-bidez lotsaba- ...aiztakeria zabaltzen diarduenean, txeŕ- ...ŕoi da. Bearizuentzat, ukar (limosna), ...onen bidez ogi zabaltzale, irakaskintza ...a on eta yolas onak zabaltzeko eta ba- ...eiza'ri bere elburua lortuteko emoten ya- ...aungoikoa'ri aintza emon eta gogo as- ...zeko eragipen andiko izkilu biurtzen da. ...lea egiteko laguntzalerik onenetarikoa ...ukatu Orixe dala-ta, gauzak zuzentze- ...garailari urten dayen gurari bizia ba'do- ...euki bear doguna, biotz zabal ta maita ...bat da, eta gero esku zabala Yaungoi- ...auzentzat; lenen, oŕek iñor be ez dabe- ...tuten, eta gero, Yauna'ren agintza bila- ...ogu, enparaua gañezka emongo yaku-

XI'n Pio'ren itzak.

...a'ren 25'n, ogasun-banakuntiza ikasketan ...an 200 abaderi itz-egiten auxe esan eu- ...*uŕeko ondasunak, berenez, ezesgaŕiak ...ekez; begira Yaungoikoa'k eurokaz egin ...ri: ugaritasun andiz, donoki leyoetatik, ...ta etsayentzat yaurti zituan: eta etsa- ..., bestentzat baño geyago; ondasunkeri- ...pitalismoa) ez da Yaungoikoa'ren aiskide ...aurkitzen. Beŕeroslea luŕera etoŕita bear- ...ldetik yaŕi zan. Alan da be, lur ondasu- ...zituan yaurti; artzañen eskintza ekar eta ...n ondoren, eskar onez lur bizitzan asie- ...usi zituan Mago'en eskintza bikañak, eta ...artean uŕea zan...* Gure ondasunak, one- ...rabili daiguzan, baña txirotasuna maitatu ...ngoikoagan itxaron daigun...

GAMÁ

...E **JOSE LUIS ABAITUA'ren**
GABEUKAZ ETA BITXI-TEGIA
Ormako, sakeleko ta eskubituŕeko gabeukatzik onenak zidaŕezko naiz uŕegoŕizkoak.
Deun gustien domiñak, norberak gura dauzan era-erakoak.
Apurŕak oszotu ta baŕiztuten dira.
Postas 28 - Gazteiz - Vitoria.
Elexkeixe aurean — Frente a Correos

ESATEA BAT...

«Ni katoliku naz»
diñozunean,
auxe oldosten dot
neure artean:

«Zu katolikua?...
alantxe bedi,
zer erantzun baña
itaun oneri?:
¿Kristo'n irakatsi
goitar, samuŕak,
zure biotz ortan
ba'dauz sustaŕak?

¿Arduratzen zara
ondo ikasten
eginbeaŕa ta
zintso betetzen?
Eleizan etsai dan
izpaŕingia,
zelan izan lèike
zuk erostea?

¿Yolas nabarmenak,
zine zantaŕak,
ez dira zuretzat
oitura zaŕak?
Eleiza, samiñez
gaur ikusirik,
bozu biotzean
egiz tamalik?...

Eleiza'ren aldez
zintso yokatu
ta aldeztuteko
ba'zagoz gertu?
Ori ba'dagizu
itz ta egitez,
esan katoliku
zarala, ziñez.

Baña eŕenka lez,
beti ba'zabiltz,
ziñestez epel ta
maitasun erdiz,
«Ni katoliku naz»
diñozunean,
auxe oartzen dot
lagun artean:
Kistar zintsoenak
samin tamalez,
ta etsai maltzuŕak
poz-iribaŕez...

Gabirel

Jaungoikoaren legeko aginduak
Ibargutxi'tar I. G.
6 lauerleko

ua

aseritar socia- un au baten, sun au Bixkor ak, eta kanatu nia al- n. As- gairik Engels uezan atzali- urten nonik lgaia, batek aiteze eurek k zi- arena

auz-

chial' akin teiza 1920

Errentadoreentzat

Zuek nai ezpadozue edo ezin badozue eurak ipinitako eŕentea ordaindu, zuen etxe aldeetara beste batzuk etoŕiko dira. Baña ¿nortzuk etoŕiko dira ona? Nortzuk? Mine ta fabriketan lan barik gelditu diran gaztelaŕak. Eta gu, ¿nora yoango gara? Zuek al dozuen tokira. Tamalgaŕia da benetan geuk ezagutu doguzan euzkaldun maiteak eta anayak gañera Euzkaditik urtetan ikustea. Baña zer egingo yako ba. Sozialiste ta Union General de Trabajadoreskoai laguntzen badautsazue aldi gitxi baŕu zoritxar ori elduko dana gauza yakiña da. Sozialiste ta Union General de Trabajadores, izen bi euki aŕen bat dira; eta izen biokaz dabiz baseŕietako eŕentadoreak batez be eurakganatuten. Len beargiñak atzipetu, engañau zituezan lukainkak egunero yanda biziko zirala ezanaz, orain, baŕiz, buzkentzik be eldu bez eurentzat. Urietako langileak oŕein eskintzak negaŕa, goxea, ta geŕea baño basteŕetara ez dakaŕela argiro ikusi daurien ezkero, orain baseŕitaŕakana yoan bear akatzak sartzen eta

UDABAŔIA

Udabaŕia eldu da
alaitasun geznari,
bizitzaren agerkunde,
itxaropen-pozgaŕi.

Zugatzak soñeko baŕiz,
zelayak pitxi loraz,
edur antzez apainduta
sagastiak dakustaz.

Iŕibaŕez eguzkia
txoriak abeslari,
Izadi dana pozetan...
¡Eldu da Udabaŕi!...

Betor baita zorionez,
baikortasun ekarle,
gogoen udabaŕia,
bizi, kemen emaĺe.

Giza biotzen baŕuan
dis-dis begi egiak,
erne daizan asmo zintso
lorategi guriak.

Udabaŕi! Izan beti
bizitzarentzat argi,
gizonentzat egi eta
itxaropen pozgaŕi...

GABIREL

Geznari-mensajero. Baikortasun-optimismo.

GURE AIZKIDIAK

Urduliz'ko osalari on eta eŕian kutuna dan Zubikarai'tar Jon, gexoak ikustetik etoŕela, kamioi batek jo ta bota eban Elortza-zubian. Ondo osatuaz doiala esan dauskue-ta, poztuten gara.

Il diranak.

Bedarona txaunburu zintzoa dan Eiguren'tar Matia Bilbo'n osatebakuntza eginda, San Sebastian jaunaren osatetxian dago.

Zolo'n gure ordelari dan Iturbe'tar Augustin'en aita.

Atsekabian lagun gayakoez eta ildakoen aldez otoi bana.

Aŕasate'ko Kristiña...

Oraintxe urte bete dala ekin geuntsan, España'ko lege beltzak ikustian, geure Aŕasate eŕi maite ontan «Kristau-Eusko Ikastola»k nola jaŕi geinkezan, ta jo alde batera eta jo bestera eta geixen baten, itz onak aurkitzen gituen.

España'ra begira dauden emengo «Moro-lealak» ikusten gituen itzakin bakaŕik etzabitena, baizik egipenak ta gañera onurik etoŕiko jakon begiratu barik eŕiari, bape lotsa barik jokatutzen zuten eŕiko seme eta irakasle gorenguak kendu eta Jaungoikuak dakien lekuetako irak... ekarten. Ori ikus...

Uřutizkiña Teléfono 38

Bidarien itundua
FRANQUEO CONCERTADO

NA

ikela ikusi aren, bide zu-
da? Euskel-Eřiko udalik
o? Ao batez igaro diran
kusi ia danak katolikotařei
a? Eusko-oitura garbiak
uren zeregiñik aundienen-
ak, eta ez ete dabe nagusi
garai ona bakoitza dan lez
gaři gustiak baño kalte ge-
ra ta dantza txaren aurka
Eta ořetan alkařen leyan,
ak emon bear dabe, eři ya-
o yai garbiak bakařik eral-

n leiken gauzarik onena.

ezteaz gañera eusko-zaleta-
ana zabaltzea, sentzunak es-
ar dabena da, bakoitzaren
k agintzen dabena da ta. Eta
nik andiena bera onduteko
an agertzen yakon antzera,
nik onen eta onuratsuena,
s garbi ta gastien zindotasu-
dana izan bear. Ortxe ager-
ria maite dogula, ortxe gure
antxe beste eriei yaraibiderik
segu bide zuzenean sartu dai
n galbiderik aundiena, yolas
a ekandu txarak dira. Ori osa-
gustiak alpeřekoak izango dira.
n daigun, gaitza aztertu, eta
stiak egin. .

Ointxe batez be.

edozertarako azkatasunagaz,
de gustietan kalte andiak egin
atez be, berak oartu barik, gal
n dago-ta, bide zuzenean zain
ar gara gustiok alkartuta Eři
ak katoliko diralarik eta Eusko
a gustiak alkartu egin bear litza
sak eraltzeko. eusko oitura, yo
a abestiak alde gustietan zabal-
eusko oiturari indara emon. Oi-

Egiaren bila...?

Egun batean ikusi neban,
gizon bat noraezean,
gustiz urduri, gogo-argia
nonbait bilatu nayean.

Begi-auřean eukon argia
ez eban nonbait ikusten,
ta neure kautan eřukituta
gelditu nintzan oldozten:

«Gizon gaxo au itsu ete da?
Begiak ete gaxorik?
Nai non dis-diska dagon argia
zelan ikusi eziñik?»

Benetan gero eřukaři da
urduri egien bila,
ara ta ona zoro egiñik,
ta iñon ikusi eziña...»

Alako baten ikusi neban
itxaropena galduta,
ta biotz miñaz uřeraturik
esan neutson estututa:

«Adizkideai: argia beti
dis diska dakust pozaren,
beren izpiaz argitasuna
toki danetan zabaltzen.

Egia bere olantxe dabil
guri argi egin nairik...
Zelan nai dozu ikusi baña
adun-leyoak itxirik?

Girñaren laño margo balzdun-
osoro kendu artean, [ak
ezin leikezu argirik egin
egiak adimenian.

Gogo zintzodun izan zaite ba,
maite biotzez argia,
eta pozaren geznari laster
aurkeztuko da egia...»

Gabirel

letan idazkun batzuk agertu zi-
ran. Madrik' eko gobernuak
emen daukazan mořoiak 80'en
bat gaste atxilotu ebezan, idaz-
kunok eurok ipiñi ebezala ta,
Lařnaga espetxian daukiez;
ezer jan eta edan gurezta, zio
barik an daukiezalako Eurok
azke atara daizala Alcala Za-
morari eskatzen joyazan one-
tarako batu ziran 200 edo 300
emakume, eta Gobernuaren
mořoiok emakumiok be eřuki
barik astindu ta makilatu da-
bez. ¡Ori lotsagařia! Onegaitik

-ZALE
REN-ASTEROKVA

o. Garila 29'gn. | Uřutizkiña Teléfono 38 | Bidarien itundua FRANQUEO CONCERTADO

LATEŘIA

ndu ezkero, lateřiak azkatasunez legeak eleikez. etan be, kontzientziak eta izateak, gizon eta diei emoten dautsiezan auřetiko eskubideak ain- t artu bear ditu-ta. Lateřia ez da sortu, ba bes- n eskubideak *iruntsiteko aldezteko* baño; bakoi- ren azkatasuna beragandu ez, *zainduteko* baño, erdi baten onari ez dautso begiratu bear, *gus- onari* baño.

aña goiko gauzetan Eleiza nen gañetik eta bakařik :-:

Yaungoikoa'ren otseintza ta gogoen gaizka- ri dagokioezan gauzetan, legeak emon eta bete gitea, Eleiza'ri dagokion eskubidea da. Lateřiak onango gayetan ezertan be ezin leike sartu, ez ar irakaskintza, sakramentu ta kistařen arteko ontzetan be, Yesu-Kristo Berberak sakramen- malara yaso ebalako. Au argiro XIII'n Leon'ek asten dausku: «*Gizarteko gauzetan, zelanbait n edo yaungoikozko dan gustia; Yaungoikoa' gurtza ta gogoen gaizkatzeagaz zer ikusi da- a, naiz bere izatez, naiz bere elburuaz dauken ikusiz, gusti ori Eleiza'ren eskubideen azpian zen da.*» (Inmortale Dei).

Gai batzuk ba'dira baña *nastutakoak*; deri- enak, Eleiza ta Lateřiaren menpean batera aurki- n diralako. Onango gayetan Eleizak Lateřiaren etik dago, goiko gauzen agintza daukona, luř- gauzetan agintzen daben gañetik egon bear -ta. (Arcanum) Idazk. Alan da be Eleizak, edes- n ikusten danez, Itunbenen bidez Lateřiakaz ai- en da, gauzak bakez erabagitea atsegiñ izaten ko-ta.

leiza gizabatz gustien gani.

«*Eleizaren elburua askogaz, enparauak baño renagoa dalako, bere agintzak besteen gañetik ertu bear dau. Beraz, lateři agintza baño gi iago ez izan ez etsi leike ez da ezetan bere men- an egon be.*» (Inmortale Dei). Zuzenez ba Eleiza' dagokiona, gogo arasoetan gotiiko gauzetan, agi- ena eukitea, onez gañera, zeaetřara bere agindu- ean yausten dira luřeko ondasun eta arasoak be, be- al izatez, eta iñoren gauzetan sartu barik agintzen au, *gogo ondasunakaz alkartu edo nastauta itzen diranean*. Onango gauzetan Yaungoiko leiza'ren eskubideen kaltez, agintariak legeak ten dituenean, iñoren gayetan sartzen dalako, *itika ta gizarteko enparau gayak lateři agin- ren menpean egotea zuzena da, Yesu Kristo'k indu dau ba. Kaiser'eran Kaiser'ena dana emo- a ta Yaungoikoa'ri Yaungoikoa'rena dana.* (In- ortale).

GAMA

Egia maitetu...!

Begietako argia
galtzeko bildur andia,
dauke gizonak
gaur egunean,
bildur gustiz egokia.

Zegaitik baña
adimenaren
yanaria dan egia
guzur baltzagaz
edentzen dabe,
izanik zorakeria?

Zegaitik bařiz
Ziñeskintzako
argi deun zoragařia
itzaltzen daben
irakurgayak irakurten
ibiltea?

Girñaren ekaitz
bildurgařia
ez dake naiñon zabaltzen
Ez dabe sađi ustelkeriaz
giza-biotza ondatzen?

Zer dala ez ba
egia beti
biotz biotez maitetu?
Zegaitik argi zoragaři au,
zegaitik ez geuregandu...?

Egia beti maitetu daigun
indar gustiz, biotzeti,
eta biotza argia legez
azke izangogu beti.

GABIREL

bazkun oří; ekin gogor geure euzkera gaxua jasoten euzke- reak eta Jaungoikuak ordaindu- ko dautzube-ta. Ori da akilan aldez lan-egitia...

JOSE LUIS ABAITUA'ren
GABEUKAZ ETA ITXI-TEGIA
Ormako, sakeleko ta eskubituřeko
gabeukatzik onenak
zidařezko naiz uřegořizkoak.
Deun gustien domiñak, norberak gura
dauzan era-erakoak.
Apurtuak osotu ta bařiztuten dira.
Postas 38 - Gasteiz - Vitoria

rik ixan dagigun...
—¿Onuratsuba ete da Jaun

UDALDI-OLDOZKUNA

Orlegi soñekoz mendi ta ibaŕak
lanez nekatuta luŕa da nagi,
eguzki galdaren suzko azkonakaz
zaurituta dagon gorputz irudi.

Bere yantzi apain onenai begira
antustez da luŕa, zerbait kaskarin,
orteza, lañoak gustiz uxatuta,
zoragaŕi dager, urdin bai urdin.

Bitsuok alkaŕi begira dirala,
luŕak ortzeari diñotso aŕo:
«Ni bezin edeŕa ez zara oŕaitik!
bitxiak ugari ditut nik gero!...
Ludiko biztanle geyenak dakustaz
neugana begira birloraturik,...
Nire apaingaŕi ondoan zer dozu?...
Nire ondorako ez da ortzerik!...»

Ortzeak apalik, tamal-iŕibaŕez,
diñotso lur txatxal, kaskariñari:
«Zure ondasunok, apainki gustiok
zer dira ba nire almen ondoan?
Nik bialdutako argi bero barik
zer eukiko zeunke zure kolkoan?
Nik eguzki bidez ez zaitut narotzen
euri zapaŕadaz gozatuz, ondu?
Nire bidez artu ez dozun ezer be
zure zoin oŕetan bai ete dozu?...
Neure moŕoi diran trumoi ta tximistaz
laster zindukedaz gustiz ondatu!...
Baita eguzkian suzko geziakaz
nai ba'nau beingoan dana kiskaldu!...»
Apal izan zaite, eskar onekoa,
artutako gauzaz ez zaiz aŕotu,
aŕo dabilenak, ez dau ba geyenez
amayera onik, saŕi, ¡ondatu!...»

Gizon aŕoa be Yaungoikoa'n aurka,
guda asi ba'dai sentzun bagerik,
saŕi dakuskegu, gustiz bastertuta
emaitzat galduta eskuak utsik!...

GABIREL

---

le iritzia azalduzuten; berak egin
oirduten bezela egin ere. Ezkar-
taŕen artean Madariaga «gestor»
edo dalako ori agertu zan argi-
tsuen.

Euzkadi'ren aldeko gogo sen-
doa azaldu zuten ia danak. Biz-
kaiko Udal gustiak Araudi-alde
eman zuten autarkia. Gipuzkoar'
etan lau edo bost ez beste guz-
tiak. Arabaŕak. Auxe samingaŕ-
iena. Araudi-zaletasunean atze-
ra dijoaz. 78 Udal ziran; 41'ek
bakaŕik Araudi alde jozuten.

Araudirik izango ote dogu?
Ba-degu beaŕik.

Idiakez'tar Pantzeska.

Gure anai maitea. Soña es
tuntzapean. Gogoa ilunduta
Ezeren eŕurik ez. Eta zigor ika
ragaŕia buru gañean. Zeñen ga
atzak izan bear duten bere begi
tako malkoak.

Ila onen 8'n. eraman digu
Santoña'ko Dueso espetxer
Len ere ori bera egin nai zute
baño Donostia'n geratu zan e
ko-aldunai eskeŕak. Uŕen
egunean 19, Horn aldunak es
da jakin zan Idiakez gizajoari
urte ta egun bateko zigoŕa, 8
ta egun batera gitxitu ziotela

Ezta ori neikoa. Idiakez
eŕurik etzuan izan Beraz e
bat geyago ere ez du espetx
egin bear. Gañera Euzker
egin zayon irain mingaŕia ez
oŕekin bakarik bardintzen.
zentzarik ba'dago, Idiakez e

ELIZ-ABESTIAK Dono
ko *Argia*'k argitaratuak. 9
«Jaungoiko - Zale»n saltzen

Agur, Sorkunde Garbia!...

Orjze ta lurak, izaki danak
lur, itxasoak, aizeak,
abere; egazti, baita narazki
andi ta txiki, gustiak,
Zure aurean burua makur
dagoz Amatxo maitea,
indar gustiaz alai abesten:
«¡Agur, Sorkunde Garbia!...»

Eguzkiaren izpi dirdirak
uraren gardentasuna
eduren zuri bardingabea
lili guri ta txukuna,
Zu goraltzeko alkartu dira,
ene Amatxo maitea,
pozaren-pozez olez-egiñaz:
«¡Agur, Sorkunde Garbia!...»

Oben kutsuaz gexorik dagon,
gizon argal ta yauskora,
zorun-bidea ezin bilauta
dabilen biotz gogora,
Itxaropenez betetan dozu,
ene Amatxo maitea,
eta eskar onez abesten dautzu:
«¡Agur Sorkunde Garbia!...»

Gotzon zoruntsu, argi, gartsuak,
Yauna'n izaki kutunak,
izaki danen Andere legez
pozez agurtzen zaitunak,
birloraturik aintzaltzen zaitu,
ene Amatxo maitea:
«*Gora ta gora Yauna'ren Ama,*
«¡Agur, Sorkunde Garbia!...»

Yaungoiko Berak, Aita ta Seme
ta Goteun Donetzaleak,
izaki oron Irazale ta
emaitz danen Ituriak,
Eskar-emaitzez, gonburu bete
zaitu, Amatxo maitea;
Eredu bikain. aintzaltzen zaitu
«Ara Sorkunde Garbia!...»

Gabirel.

(1933'n)

Ez gaitezan izan biotz txiki eta txatxardunak

Badira gure artean ere gizontxu batzu'ek, guri aditu ordurako maixu euskeldunak, Ikastolako euskeldunak eta otsein edo en[...]zertxobait

eta on-ona baldin bada, eta Jaun orek ipiñi dituan agindu oiek oraindik obeto bete eta osatzeko ¿zer gauza bidezkoagorik euskeldunen artean euskel biotz eta izkuntza dutenak aukeratzia baño?

Zer egokiagorik katolikoa izateakin gañera—gure artean au lenbizi ipiñi izan da beti—gure gogo eta gure izateakin ondoen batzen diran oiek gure otsein edo [...]

Au, ori ta[...]ea

Roosevelt eta Katolik[...]-Gotzañak.

Brooklyn'eko Gotzain Molloy Toma agurgariak bere gotzaintzako yubileoa ospatu dabelako beste zorion aguren artean, Later-Batza'ko Lendakari Roosevelt'en zorion-agura be artu dau: «Pozez beterik diñotso—zure aizkide ugarien biotzeko agurakaz neurea batzen dot, zeure eleizaren aldez lanean ogetabost urte bete dituzulako. Ain zintso bete dozun arazo onetan urte askotan yaraituko al dozu, zure eriaren maitasuna lagun dozula». Olango agintariek «gizon» dirala esan geinke. Ez da irakurle?...

Au da mundual...

Trinidad deritxon ugartean (Indietan) salerosle batzuk «cacao» ugari itxaso ondarera yaurtiteko asmoa artu dabe, yakiña, saneuria yasoteko asmoaz. Port of Spain'go Gongotzain Giovani Pio Dowling agurgariak, ori yakin dabenean, ainbeste balio daben gauzea alperik galtzearen aurka idazki bat argitaldu eban, bere asare bizia agertuaz. Agiri oreri izparingi gustiak arerarik onena egin eutsoen. Ez da alperekoa izan. Ba egun gitxi baru salerosleen lendakariak endoreari idazki bat zuzendu eutsan geyegi zan «cacao»a alperik galdu bearean Trinidad'eko beartsuen artean dubarik bananduko ebela, batez be, aize-erauntziak ondatutako lur-aldeetan.

Au be ba'da bal... Batzuk gosez bizi diran artean beste batzuk gauzeari zer egin ez dakiela. Eta olango munduan, maitasun barik, zelan bakerik izan ete leiteke?...

Lapur artean yaupa emon.

Aita Santuak, Yosulaunen Nagosiaren eskariz, Txiña'n lapuren artean aurkitzen diran Avito eta Estepan abai baipena emon dautse nozik bein, Andra Maria'ren yaupa emoteko, oretarako eleiz-yantzi barik eta ontzi deun barik eta argi barik, ogi ta Txina'ko ardao apur bategaz. Avito aba 1930, eta Estepan aba 1931 ezkerotik lapur komunisten espetxean dagoz. Gu arein ondoan zeruan bizi gara! Egiz eurak zorionekoago dira, Kisto'ren maitasunaren ainbeste yasarpen igaroten dabelako.

Apirka Egoaldeko agintari protestante bat otoi eske.

Durban, Apirka Egoaldean, [...]

Belen'go estalpean

Askatxoan lasto batzuk,
Ume eder bat gañean...
Biotz zintsoak eskintzen
artzain onak auŕean.

Oyal-zapiz ingurauta
Amak liluraturik,
zerutar begi edeŕak
Beragan dauz yosirik.

Yosu'k begirakun gozoz
Ama'ri esan dautso:
"Ni onan ikusita be
ez nabe maitetuko?...

Yaungoikoa'ren Seme naz
maitez Gizon egiñik,
obendari maitasunez
zer geyago neike Nik?...

Zeru-luŕen Yabe naz ta
txabola bat yauregi
aututea, Ama maite,
¿ez ete da geyegi?

Gizonen biotz gogo'ak
maitez sutu nai neukez;
"zelan leike agertzea
bat bakar esker-txaŕez?..."

Maitasun itzokaz Ama
oldostun da geldurik...
zerutar begi-biotzak
Beragan dauz yosirik...

Aska baten lastoen gain
Yosu dago Belen'en...
Goazen, pozez geu-biotzak
eskintzera len-bait-len...

Gabirel.

1933'ko Gabonetan.

ERBITARA

(Gure eiztarientzat)

—Josu! Laurak diŕuk, jeiki adi!

—Patxi! Axaritan ibilie omen dek! Igez egiten ez badigu...!

—Zuenak eutsiko ziok! Eta emen Gorosmendiñ gañera etzeok axaririk!

....

—Zenbait erbi bota diŕuk, Patxi?

—Oraindik gutxi: zazpin bat...

Guazen gorago, bada. Au ikuskizun edeŕa! Nere auŕean Uli eta Gaztelumendi. Eguzkiak biak bete-betean jotzen ditu. Zugaitzetako ostroak erori ziran eta agiri-agirian dago beren ondoko garo goŕia. Gaztelumendiko arkaitzak zuri-zuriak. Bean, Berastegiko zelaya: an eta emen arbisoroak, arutzago luŕa gari jayobeŕiz orlegitua, aldin-aldin belazen bat eta erdi-erdian eŕeka Tolosa'ko Oria'raño Berastegi'n izena daramana. Onuntzago beŕez, eŕia: enparantz zabaldun, aŕi-landuzko udaletxea, etxeak zurizuri... eta an azkenaldian eleiz aundi edeŕa. Eŕi guzia ixil-ixilik, gudi-kiŕinka noizik beiñ, olaxkoen baten alara... besterik ez. ¡A pake edeŕa! Alako baten inguruko baso guztietan eliz-joalearen danbada dantzut. Zer da? A, bai! Jesukristo zerutik luŕera apaizaren eskuetara dator: otoi egin dezagun!

Zakuŕen zaunkak oldozmen auetatik ateratzen naute. Belaze baten sartu dira biak eta an ari dira gelditu gabe: eziñ erten! Asten dira gora aldera, eta berealaxe usaia galtzen dute. Jo bera, jo gora, alpeŕik! Nola erten ote erbi oŕek?

—Patxi, alpeŕik ari gaiŕuk! Berandu dek eta erbi ori usairik utzi gabe jun dek.

—Bai, nik ere alaxe uste diat! Lotu zakuŕek eta guazen etxealdera.

¡La! ¡Bat! ¡Emen! ¡Atoz! ¡Emen, La!... Bai zera! Txakuŕek oraiñ niganatu! Ez gaude alper gaiztoan! Orma gañetik belazera sartu naiz: ¡Bat, etoŕi! Juangoneko zakuŕe eskuratu det oŕatik. Lotu artean orma gañetik besteak erten du. Beraxego Kontsejuko Pio'ren zakuŕek zaunka ari dira. Gureai erantzunez edo. Ez dakit. Alako baten ¡ango zalaparta! ¡Zakuŕen zaunka egin beaŕa! ¡Eraiki dik, eraiki dik! Lotuta daukanak eraman bear nau. Azkatu det eta or dijoazte biak erbin atzetik. ¡¡Danba!!

—Bota dek, Patxi?

n. Baña
akarzan
ebezan.
diranak,
irabazi
artegatu
tan bizi
deuna

en eban
o jana-
o oi da-
ugarial-
go ziran
an Jose-
gatu. Al
oa Jaun-
etik itxa-
etan da-
tzen dan
duratuko

at, ema-
en, beste
ta amak
un eroyan
txe-garbi-
k gertau,
ekoandre
eroyazan
zunak.
r-maitasu-
jardunak.
star - sendi
.
itura onen
Langiḻe da-
Alperkeritik
ediak bana-
diran oitura

o, landu, bi-
antzo Jaun-
iguzan eskar
ko.
ietan biotzak
ta atsekabe
tu ta sendo-

aret'eko Sen-
a bizi diran

I.

...gutegia

IRAGARKIAK

Ingoski osoa bein 200 lko.
Erdie . . . . . . 120 »
Laurena . . . . . 70 »
Zortzirena . . . 40 lko.
Tartietan lefe bakotza. 1 »
Pilatuta . . . . . 0'25 »

Urte gustian ipintekotan 1ₒ 50 jatx ko da.

Ekaitz aldian...

Odeyak itzal, euri, kazkabar,
trumoyen anotz dar-daŕa,
erpiñak zuri, mendi baŕenan
ibai gizenen mar-maŕa.

Zugatz tantayak, besoak gora
yasota, bildur-ikaraz,
ezin iges da, eŕuki eske
aŕen-aŕenka dakustaz.

Txori gaxoak aterpe biḻa,
etxe ondoan goseti...
Ogi apuŕak yaurtiten noa...
¡An dira danak igesi!...

Negu baltzaren oyularia,
ekaitz betozko iḻuna,
asaŕez, danok iruntsi nairik,
neure ondora eldu da.

Txiro bizkor lez, alde nayako,
arin ateak ertzirik,
ez baña txingor takatekoak
neu-buruan entzun barik.

Esku igurtziz, gelan naukozu,
sugar kiskuŕen ondoan,
taka ta tiki bildurgaŕiaz
neure alboko leyoan.

Neguan gagoz, ekaitz aldian...
Axe fiu...ak diñoste:
Etxe baŕuan lan egikezu
eguzkiak urten arte...

GABIREL

1933'ko Lotaziḻa'n.

AZALBENAK

—¿Jaun - Goikuaren legeko agindubak betetako biarturik ete-gagoz?

—Bai Jauna, Jaun-Goikuaren legeko agindu gustijak eta ba-... biarturik gagoz

—Dogun aukeramena, obena egin al ixanda be, goi-eskaŕez sendotuta, lotura oneik dirala-ta egin barik itxiḻa, zorijon osua irabazkiz irabazi dagigun yaku.

BELAUSTEGI
(Jauparḻja)

Beti-beti eleizan sartuta be

III URTEA
102'gn. zenbakia
Lan... De...

Astea

Lengo astean, Eleiza'ren urteko gora-berai, iraizez, aztertu -aldi bat egin geuntsen Aste onetan Lateŕiai begira jartera goaz.

Eztira Eleizarenak baizen pozkaŕi lateŕien gora-berak.

¡Au aŕigaŕi ta negargaŕia!

Alde askotan, Argentina'n batez bere, gari laŕegi artzen dabe. Toki batsuetan, garia saltzeko biderik ez ebela-ta, garia berano uztea edo gari-batzea garestiago yakela-ta, gari-salak elduaz batera eŕe egin izan dabez.

Lateŕi zabal-aberats onetan, abere gizena botaka darabiḻe.

Kuba'n gozokiari zer egin eztakiela-ta ei dagoz.

Ipar-Ameriketan kakaoa eŕe gura izan dabe ta gotzain bat aurka jaiki yakelako eztabe eŕe izan.

Txindi-etxeak dirua ganezka ei dauke. Txindi geyegi dabelako, etekiña moztu beaŕez izan dira.

* * *

¡Jakia, ganezka! ¡Dirua, ganezka! ¡Ogasuna, ganezka!

Ta XI'gaŕen Pi Aita Gurenak dirauskunez, ezta Euri - jasatik ona gizartean gaŕr besteko lor...

IN

IRAGARKIAK

Ingoski osoa bein 200 lko. | Zortzirena . . . 40 lko.
Erdie . . . . 120 » | Tartietan lefa bakoitz. 1 »
Laurena . . . 70 » | Pilatuta . . . 0'25 »

Urte gustian ipintekotan ½ 50 jatx. ko da.

n ziran. Baña
eak dakarzan
ozatu ebezan.
ortu diranak,
erdiz irabazi
eitez artegatu
a ofetan bizi
Miren deuna

rabazten eban
neroko jana-
an jazo oi da-
diak, ugarial-
izango ziran
a etzan Jose-
artegatu. Al
erakoa Jaun-
abaletik itxa-
n axetan da-
rduratzen dan
o arduratuko

erebat, ema-
anafen, beste
azte ta amak
iardun eroyan
. Etxe-garbi-
tziak gertau,
etxekoandre
gin eroyazan
gikizunak.
alkar-maitasu-
ko jardunak.
kistar - sendi
be.
a oitura onen
u. Langile da-
. Alperkeritik
sediak bana-
i diran oitura

jaso, landu, bi-
en antzo Jaun-
rkiguzan eskar
teko.
aldietan biotzak
u, ta atsekabe
retu ta sendo-

azaret'eko Sen-
zera bizi diran

I.

Egutegia

auna erakuskun-
... Sendi Deuna.

Ekaitz aldian...

Odeyak itzal, euri, kazkabar,
trumoyen anotz dar-dafa,
erpiñak zuri, mendi bafenan
ibai gizenen mar-mafa.

Zugatz tantayak, besoak gora
yasota, bildur-ikaraz,
ezin iges da, efuki eske
afen-afenka dakustaz.

Txori gaxoak aterpe bila,
etxe ondoan goseti...
Ogi apufak yaurtiten noa...
¡An dira danak igesi!...

Negu baltzaren oyularia,
ekaitz betozko iluna,
asafez, danok iruntsi nairik,
neure ondora eldu da.

Txiro bizkor lez, alde nayako,
arin ateak ertzirik,
ez baña txingor takatekoak
neu-buruan entzun barik.

Esku igurtziz, gelan naukozu,
sugar kiskufen ondoan,
taka ta tiki bildurgafiaz
neure alboko leyoan.

Neguan gagoz, ekaitz aldian...
Axe fiu...ak diñoste:
Etxe bafuan lan egikezu
eguzkiak urten arte...

GABIREL

1933'ko Lotazila'n.

AZALBENAK

—¿Jaun - Goikuaren legeko agindubak betetako biarturik ete-gagoz?

—Bai Jauna, Jaun-Goikuaren legeko agindu gustijak eta bakotxa betetako biarturik gagoz ta ez betetia obena da.

—¿Zegaitik diñozu agindu

—Dogun aukeramena, obena egin al ixanda be, goi-eskafez sendotuta, lotura oneik dirala-ta egin barik itxiña, zorijon osua irabazkiz irabazi dagigun yaku.

BELAUSTEGI
(Jauparija)

Beti-beti eleizan sartuta be ez da ondo egotia

III URTEA

102'gn. zenbakia

Astea

Lengo astean, Eleiza'ren urteko gora-berai, iraizez, aztertu-aldi bat egin geuntsen Asie onetan Lateriai begira jartera goaz.

Eztira Eleizarenak baizen pozkafi laterien gora-berak.

¡Au afigafi ta negargafia!

Alde askotan, Argentina'n batez bere, gari lafegi artzen dabe. Toki batsuetan, garia saltzeko biderik ez ebela-ta, garia berano uztea edo gari-batzea garestiago yakela-ta, gari saiak elduaz batera efe egin izan dabez.

Lateri zabal-aberats onetan, abere gizena botaka darabile.

Kuba'n gozokiari zer egin eztakiela-ta ei dagoz.

Ipar-Amerikeťan kakaoa efe gura izan dabe ta gotzain bat aurka jaiki yakelako eztabe efe izan.

Txindi-etxeak dirua ganezka ei dauke. Txindi geyegi dabelako, etekiña moztu beafez izan dira.

* * *

¡Jakia, ganezka! ¡Dirua, ganezka! ¡Ogasuna, ganezka!

Ta XI'garen Pi Aita Gurenak dirauskunez, ezta Euri - jasatik ona gizartean gaur besteko lor ta goseterik izan.

dauiso. Eta ...
-ez-aure begiratuta beste
gelditzen ba'gara, Euka-
gabeari begiratuta gure
zake geldituko? Orez ga-
, ludia, ilunpe baliz eta
ko litzake. Eguzki barik
Eta orixe da guretzat Eu-
Eguzki. Kistar bizitzaren
le ta eutsigari. Eta Eu-
na izan aren ez da ezer
benik. Bere inguruan da-
Orixe enparau emaitzen
e-ar, Eukaristi Deunean
aspil, ilunpe ta bide ku-
beteriko bide bakara;
eta gaitz gustien senda-
adoretuta, izan dabe
ara; txerena garaitzeko
goŕenak goituteko ado-
akituria; oitura lizunak
en etsai gustiei arpegi
etenbako eragipena, itz
n eta maitasun lokariz
a zoruntsuan batuteko
maite dabenak, ez ete
izitzako Eguzki au?...

eunak, Yaungoikoa'ren
ditu: «*Gizonak pekatu
)-olatuakaz, etenbarik
eka bat sortu zan, bere
txeŕen eta munduaren
ondatuten ziran; iñor
z, betiko bizitzara el-
aña Nik, zuen zoritxar
eure Semearen zubia
igarota ondatu ez zai-
iluntsu onetako itxaso*
XI'n atzalb.) Kurutzeko
aristia, ekaitz ondagari-
oikozko zubia da ba,
ena ondatuko da, eta
aŕiagaz alkartuta, zubi
iñoz be aldendu bear,
zoruntsu betiko izate-

ar Bizitzako eguzki, eta
dogun lez, maitatu ta

ERROLA'TAR GABIREL Y.

n Luis'en bizitza

e'n, egilearen etxean.
za'n Jaungoiko-Zale'
aztitegijan saltzen da.

ben eriari gustiak ...
tzen dautse. Eŕi ori iñoz be ez da
ilten. Auzi zuzen onetan Yaungoi-
koa gure aldez izango dogu. ¡Go-
ra Beljika azkatuta!» Eta esan eta
egin, gudarosterik andienari, ogei
egunean eutsi, eta gustiz azpira-

bakoitzari bere izkuntzan ...
teko eragozpenakaz iñok be atze-
ra egin ez dayen, yaŕaibide edeŕa
da-ta. Beraz... «Euskeldunei Eus-
keraz».

G.

Biotzez gurtu daigun...

Gogoz gurtu daigun Yaun Oteundua,
ogi irudipean eskutatua;
Biotza osorik emon dayogun,
apaltasun andiz gau eta egun.

Gure sentzumenak Zugan utz dagi,
Ziñestez bakaŕik guretzat argi;
ezin lei besterik gure Biotzak:
maitasunez abes zure goraltzak.

Kurutzan guretzat eskiñi ziñan,
oñazez beterik gaizkiñen eran;
An Yaun izatea estaldu zendun,
emen gizona be ez da ezagun.

Obendari gara eŕuki eske,
aŕen egin gaizuz eskaŕez bete,
eŕuki berbera zaran ezkero,
emon, Yaun maitea, emaitz oparo.

Zu zara guretzat Ogi bizia,
maitasun-indaŕez goitik yatsia;
Aingeruen Ogi, zorun-ituŕi,
bizitza emoten gizon orori.

Biztu, Yauna, gugan goi-ziñestea,
biztu itxaroa ta maitatzea,
gure ames dana au izan dedin:
bat eginda bizi betik Zurekin.

Zure Kurutzean yosi gagizuz,
Zure odolagaz garbi-garbitu;
Gure adimena, au argitu egiz,
Ta naimen argala sendatu gustiz.

Eskar-maitasunez agur Yaun maite,
Zeugaz euki gaizuz azkenerarte,
orain maitasunez bizi ezkero,
zorundu gaizuzan betiko gero.

Amen.

GABIREL

1934'n Eukaristia Deun-deunaren XIX'n Gizaldian.

Oafa. Itz neurtuok, *Adore Te devote*'n antzera ta bere eresiagaz abestuteko eran egin doguz.

en dautso. "Eta lur au argi-
aurez-aure begiratuta beste
ta gelditzen ba'gara, Euka-
dingabeari begiratuta gure
litzake geldituko? Orez ga-
itz, ludia, ilunpe baltz eta
usiko litzake. Eguzki barik
k. Eta orixe da guretzat Eu-
ko Eguzki. Kistar bizitzaren
male ta eutsigari. Eta Eu-
uena izan aren ez da ezer
labenik. Bere inguruan da-
Orixe enparau emaitzen
kze-ar, Eukaristi Deunean
naspil, ilunpe ta bide ku-
z beteriko bide bakara;
ri eta gaitz gustien senda-
ak adoretuta, izan dabe
dara; txerena garaitzeko
gogorenak goituteko ado-
yakituria; oitura lizunak
ren etsai gustiei arpegi
etenbako eragipena, itz
un eta maitasun lokariz
ta zoruntsuan batuteko
a maite dabenak, ez ete
Bizitzako Eguzki au?...

Deunak, Yaungoikoa'ren
ditu: *«Gizonak pekatu
n)-olatuakaz, etenbarik
reka bat sortu zan, bere
txeren eta munduaren
k ondatuten ziran; iñor
az, betiko bizitzara el-
aña Nik, zuen zoritxar
neure Semearen zubia
igarota ondatu ez zai-
iluntsu onetako itxaso*
XI'n atzalb.) Kurutzeko
aristia, ekaitz ondagari-
goikozko zubia da ba,
pena ondatuko da, eta
ariagaz alkartuta, zubi
iñoz be aldendu bear,
zoruntsu betiko izate-

ar Bizitzako eguzki, eta
dogun lez, maitatu ta

ERROLA'TAR GABIREL Y.

n Luis'en bizitza

e'n, egilearen etxean.

za'n Jaungoiko-Zale'

ztitegijan saltzen da.

daukat. Bere burua aldezten daben eriari gustiak itzalez begiratzen dautse. Eri ori iñoz be ez da ilten. Auzi zuzen onetan Yaungoikoa gure aldez izango dogu. ¡Gora Beljika azkatuta!» Eta esan eta egin, gudarosterik andienari, ogei egunean eutsi, eta gustiz azpira-

vatore Romano'tik artu dogu eta yakingari dala-ta, ementxe ipiñi, bakoitzari bere izkuntzan irakasteko eragozpenakaz iñok be atzera egin ez dayen, yaraibide edera da-ta. Beraz... «Euskeldunei Euskeraz».

G.

Biotzez gurtu daigun...

Gogoz gurtu daigun Yaun Oteundua,
ogi irudipean eskutatua;
Biotza osorik emon dayogun,
apaltasun andiz gau eta egun.

Gure sentzumenak Zugan utz dagi,
Ziñestez bakarik guretzat argi;
ezin lei besterik gure Biotzak:
maitasunez abes zure goraltzak.

Kurutzan guretzat eskiñi ziñan,
oñazez beterik gaizkiñen eran;
An Yaun izatea estaldu zendun,
emen gizona be ez da ezagun.

Obendari gara eruki eske,
aren egin gaizuz eskarez bete,
eruki berbera zaran ezkero,
emon, Yaun maitea, emaitz oparo.

Zu zara guretzat Ogi bizia,
maitasun-indarez goitik yatsia;
Aingeruen Ogi, zorun-ituri,
bizitza emoten gizon orori.

Biztu, Yauna, gugan goi-ziñestea,
biztu itxaroa ta maitatzea,
gure ames dana au izan dedin:
bat eginda bizi betik Zurekin.

Zure Kurutzean yosi gagizuz,
Zure odolagaz garbi-garbitu;
Gure adimena, au argitu egiz,
Ta naimen argala sendatu gustiz.

Eskar-maitasunez agur Yaun maite,
Zeugaz euki gaizuz azkenerarte,
orain maitasunez bizi ezkero,
zorundu gaizuzan betiko gero.

Amen.
GABIREL

1934'n Eukaristia Deun-deunaren XIX'n Gizaldian.

Oara. Itz neurtuok, *Adore Te devote*'n antzera ta bere eresiagaz abestuteko eran egin doguz.

Gure Artizara

Izar dir-dirtsu, eder bateri,
«Zer dagizu ortze-goyan?»
itandu neutson, eta leunkiro
dirdiraz erantzun eustan:

«Yauna'k ipiñi nau ortze-goyan
itxastarien gidari,
ekaitz-biozgek galdu ez daizan
gizonen erakuslari».

«Bidekatuta dagozanean
itxastari gixajoak,
gau bildurgariz, argitzen dodaz
euren begiko malkoak»...

Yaun ontasunaz oldostun nago,
esaten neure barùan:
«Yaungoiko maitek, gogo-bizitzan
ekaitz naspilen erdian,
ez ete dausku ipiñi gero
izarik gogo-ertzean?»

«Bai ziñez! diñost goi-ziñesteak
Zeruko Ama gozoa,
gogo-ekaitzen erdian dozu
aldezten biotz-gaxoa.»

Maitez begira, biotz-eŕukiz
luŕeko zoritxaŕetan,
Bera da zure Artizar bikain
bizitz ekaitz aldietan...»

GABIREL

1934'ko Oŕila'n.

tuta, gizajo askori «civil»eko obiratzea egitea.

Egunoro ikusten dana, egi samiña. ✱ ✱

Semeak geyenez, gurasoen itzeri baño egiteari geyago yaŕaitzen dautse. Eta gurasoak otzak diranean, semeak or inguruan ibilten dira, laba otzetik opil berorik ataratea eŕez ez dalako nonbait. Eta naiz ama on xamaŕa euki, mutiḷak, aitan ikasbide txaŕari amaren onu onari baño yaramon geyago egiten dautse.

Geyenez, aita eleizara yoaten ez danean, au gertatzen da:

Semea *saspi* urtegaz konturatzen da, aita eleizara ez dala yoaten. *Amar* urtegaz aŕitu egiten da. *Amalaugaz* ikasbide txar lez artzen dau eta *amasei-amasortzi* urtera orduko, aitan bide okeŕari yaŕaitzen dautso. Ori lenago gertatzen ez danean. Saŕitan oartzen da mutikoak zintzo izan ondoren, eta ustez bide zuzenean yaŕaitzeko l e z agertu, usteak ustel urteten dabela. Ori zer dala-ta? Begiratu egiozue gurasoei, eta eurak egiten dabenak gustia azalduko dautzue...

Alemania'n oin emon daben lege basati baten aurka.

Gexo batzuk dituenak ondo rengorik izan ez dayen, Alemania'n emon diran lege basatien aurka, lenen Aita Santua yaiki zan, gizabide, sentzun eta kistartasunaren izenean. Lege ori yakidi arauz be ezin leikela aldeztu azaltzeko, oraintsu Vallejo Nape-

Jaungo

Asiriko a
Luxu'n eta So
Ander eta Uria
edeŕak, Kristi
asmoen gaŕan
Mungia'n
-taldeixoa era
geyen batek
aldez lan eg
orain, bein-
txikiagoetara
Badakie

Uŕeng
tzu'n ixang

Bizk
daukaguz
ÑAU IKA
Egun
egun ego
Bald
ñiko dog
1'go
gusriak
2'g
keztu le
azterket
3'g
1'go ta
genera

AU, ORI TA BESTEA

Aita Santua'ren lanak.

Deunaan gauza aŕigaŕiak

eta ikasteari ekiteko. Gaberdiko amahietan ondiño, bere gelako leyo bietan argia ikusten da. Aita

...AK
... 5 laurleko
... 6 »
... 10 eta 18 »
...ETA—Zornotza.

EKIN

IRAGARKIAK
Ingoski osoa bein 200 lko. | Zortzirena . . . 40 lko
Erdia . . . . 120 » | Tartietan lerfe bakotxa 1 »
Laurena . . . . 70 » | Pilatuta . . . . 0'25 »
Urte gustian ipintekotan °/o 50 jatxiko da.

...A-ERLEJIÑOA

retasuna izaki gustietara eltzen da. Baita gu bere, izaki gustiekazko eŕukior ta biozpere izan bear gara.

Ez iñor ebatzi. Izan be ¿nor gara gu iñor ebazteko? ¿Zer dakigu guk gure urkoaren gogo baŕi? ¿Nok aztertu legikez giza gogoaren asmo ta usteak?

Ez iñor ebatzi ta etzaitue gaiztetsiko. Ondo merke emoten dausku Jesukristo gure Jauna'k azkespena. Iñor txartzat et etsi ta geu be ez gaitu txaŕetsiko.

Emon egizue ta emongo dautzue. Esku-zabalak izan eta are zabalago izango da gugaz gure Aita Jaungoikoa.

Neuŕi ona, eragiña, ganez dariona emongo dausku, geuk bere gogo onez emon ba'dagiogu gure urkoari.

Itsua ezin izan leiteke itsu mutil. Itsu-mutil bear gara erbeste zear. Baña ezin gengike gu bezain itsua danik itsu mutil artu. Ez, beraz, gizakeriz bizi; ez gizakeriz jardun. Siñismena bedi gure itsu mutil.

Zure senidearen uts egite txikiak ez aundietsi. Urkoaren akatsak oartu ta gogoan erabiliaz eztozu ezertxo be irabazten. Zeuriak aztertu ta gogoan erabili. Ez ofeitan atsegindu edo ilaŕaintzeko, utseitez damututeko baño.

Zeure buruagazko epaikari zoŕotza izan zindekez. Baña urkoagazko ama biguna izan zaitez.

I.

AGUR! GOI-EGUNSENTI...

Egunsenti zoragaŕi
Eguzkik bialdua,
Izadiari esaten:
«Ba'tor argi, beroa:

Itz oneikaz Izadia
dager pozez beterik,
soñekorik bikañenaz,
Osoro apaindurik.

Agur!, diñotse mendiak,
zu zara gure poza,
Agur! zelai ta baratzak,
Zu guretzat bizitza.

Agur!, ituŕi gardenak
diñotse, iŕibaŕez,
Agur!, txoritxo politak
txio-txio samuŕez.

Egun senti zoragaŕi,
Eguzkian geznari,
ilun artean zu zara
gizonontzat pozgaŕi.

Baña ba'da biotzentzat
Egunsenti eztia,
Zuzentasun Eguzkian
Ama maite Garbia.

Gogo-bizitza ortzean
zoragaŕi apaña,
Eguzkian iragarle
Yauna'n Ama laztana.

Goi argiz ez ete gaitu
gau ilunez argitu,
ta goi-maitasun beroaz
txar-estuntzak uŕatu?

Esker argiz eta beroz
ez ete gauz narotu,
onbidezko lora pitxiz
samurkiro apaindu?

Ez da ba gure itxaro
zorunaren emale,
gogo zintsodunarentzat
Ama samur ta maite?...

Agur! ba goi-egunsenti
Miren, Ama laztana;
geure biotzok eskintzen
gatortzuz gaur Zugana.

GABIREL.

1931'ko Orila'n.

-zabala, izaŕez josita daroa gure jauregi onek; beyan, bedaŕez ta lorez apaindutako ibar-zelayak; aizean, nai-aña egazti, batzuk gure janaritzat, besteak ludi -apaingaŕitzat sortuak; luŕean, zenbatu ezin ala abere; itxas-baŕuan aŕañak-aŕain; lur baŕeneko ondasunak, aŕikatz, gatz, uŕe, zider; lur azaleko indaŕak, tximist -indar, uraren indar eta abar. *Ludia, bizia, eriotza, oraingoak eta gerokoak, zuenak dira oro.* (8)

Geutaratu gaitezan. ¿Nok sortu gaitu? Nok iraun-azo? Nok egin gaitu Jaungoikoa'ren antzeko? Nok emon dausku gogo ilezkoŕa? Nok egin gaitu Jaungoikoa'ren semetzako? Goitik, gure Aita'ren esku-zabaletik datorkiguz ondasun gustiok.

Etzan onenbestez be ase Jaungoikoa'ren gugazko maitasuna. Jaungoikoa'ri eutson maitasuna agertzeko, bere seme bakaŕa oparitzat eskiñi eutson Abrahan'ek. Oŕixenbestez egin dausku guri be gure Aita Jaungoikoa. *Bere Seme bakaŕa emoterano maite izan dau Jaungoikoa'k gizadia.* (9) Jaungoikoa Jaungoiko danaŕen, bere Semea baño adiguri ta ondasun bikañagorik ezin emon legikigun. *Bizia adiskidien alde emoterañokoa baño maitekuntza aundiagorik iñork ez dau,* dirausku Jesukristo'k. (10) Bere maitasuna guri agertzeko nai izan eban nekaldia igaro ta gurutzean il. Maitasun-agerpen dogu gurutz -iltzatuaren irudia. Burua makur, gu laztanduteko; besoak zabal, gu besarkatzeko; biotza uŕatuta, gu baŕuan sartzeko.

Maitasunak geratu-azo eutson gure artean, eukaristian. *Giza semietan ditut nire atsegiñak.* (11)

Ezin legike, beraz, itzez adirazi Jaungoikoa'k guri dauskun maitasuna, ezta zenbatu bere, gure Aita'k egin dauskuzan mesede ta esker ugariak.

Ta zeren itxaropenez egin ete dausku Jaungoikoa'k ainbeste ontarte? Geuk Berari zerbait emongo geuntsolakoan ete? Baña ¿zer emon gengio guk Jauna'ri, dogun gustia Bera'gandik artu ba dogu? Gure bear ete da Jaungoikoa? Jaungoikoa'ren zoriondasunik geitu ete gengike guk? Eta ez, gure bear Jaungoikoa. Jaungoikoa'ren zoriondasunik ezin gengike guk ezelan bere geitu. Kurtzuluaren argi bear ete da eguzkia? Kurtzuluaren argi -ilak geitu ete legike eguzkiaren argi dirdiratsua? Eguzkia kurtzulu-bear baño gitxiago da, ba, Jaungoikoa gure bear. Ta kurtzuluak eguzkiaren argia baño gitxiago geitu legikegu guk Jaungoikoa'ren zoriondasuna.

¿Zer dala-ta maite izan ete gaitu, ba, ainbeste? geuk maitasunez erantzungo geuntsolakoan? Ezta. Ba-ekian Jaungoikoa'k bere maitasunari esker txaŕez erantzungo geuntsona.

* * *

AKATSAK: Jaungoikoa on utsa ba'litz, gizartean elitzake gaitzik izango; baña gizartean edozetariko gaitzak dakuskuz, gosea, oñazea, gexoa, eriotza, obena; eztirudi, beraz, Jaungoikoa on utsa danik.

Jaungoikoa'k eztau, berenez, ezertariko gaitzik nai. Ona galazoten dauskun zerbaiti deritxogu gaitza. Itsu izatea gaitza da ikusmena kentzen dauskulako. Gaitzak bitarikoak doguz; batzuk, giza-bizitzari yagokon ona kentzen dauskuenak; beste batzuk, Jaungoikoa'ren Legea ausiaz, gogoari kaltegaŕi yakozanak.

Gaitz gustiak dabe obena zustrai; obenik izan ez palitz, etzan gizartean gaitzik be izango.

Gexoa, gosea, eriotza, oben eztiran gaitzak, Jaungoikoa'k nai izan legikez, ez eurenez, gaitz oŕetatik gure arimari letorkiozan ondasunez baño.

Oŕelaxe jokatu daroe maitaleak. Oŕa or ume oŕen aita. Umea gexo da. Sendotzeko ebakuntza mingaŕia egin bear. Aitak berak bere besoetan artuta sendagileagana daroa. Osalariaren aiztoa ikusi orduko, umeak negaŕez, ostikoka ekiten dautso. Aitak umeari gogor eldu ta osalariaren eskuetan ipinten dau. ¿Zein ete dago bere senean, umea ala aita? Umearen negar gaŕatziak biotza erdibituaŕen, aita eutsi-ta eutsi dago. ¿Zergaitik? Bere umetxoa maite daualako. Ta oraingo oñazeak, gero umearen on bihurtuko diralako.

Aita ori Jaungoikoa dogu. Umeak geu gara. Gure onez jasan-eragiten dauskuz gure Aita oraingo neke-oñazeak.

Obena eztau iñola be nai Jaungoikoa'k. Gizona buru-jabe da; aukeramendun da; bere eskuetan dauko oben-egin edo ez egitea; zuzen edo gaizto izatea. Zuzen izateko bear dauzan eskar ta laguntza oparo emon daroatsoz Jauna'k. Gizonak bere aukeramena txarto erabiltetik datoz, ba, oben gustiak.

Baña oben oneitatik be ona aterateko ainbatekoa da Jaungoikoa'ren ondasuna. Ta Agustin deunak dirauskunez, oben-egiten be eleuke Jaungoikoa'k lagako, obenetik on zerbait aterako ez-paleu.

GURUTZ

(1) Marx. 10,18. (2) I. Jon. 4, 8. (3) Sap. 11, 25. (4) Lux. 12, 6. (5) II Reg. 18, 32. (6) Is. 49, 15. (7) Jak. 1, 17. (8) I. Korin. 3, 22. (9) Jon. 3, 16. (10) Jon. 15, 13. (11) Prov. 8, 31. (12) Epes. 2, 4-5.

...ñiskayak

...UTSA

seimako bitan salgai? Areitako bat-bera be eztago, ba, Jaungoikoa'rentzat aztuta. (4) Diran gustiak maite dauz Jauna'k; danak daroaz bere biotz baŕuan; gustiak dira bere esku-lan.

Baña izaki gustien artean maitien gizona dau Jaungoikoa'k. Enparau izakiak Egile dabe Jaungoikoa. Gizonok, Aita dogu. Samuŕetan be samuŕa da aitaren seme-alabakazko maitasuna. ¿Nori etxakoz begiak malkoz busti arako Jakob'ek bere seme Joseba'ri eutson maitasuna irakurtean? ¿Nor ezta aŕituta geratu Dabid'ek bere seme Absalon'i eutson maitasunaz? Doloŕa ta esker-txaŕekoa izan zan, iñor izatekotan, Absalon bere aitagazko. Semearen dolorkeriak ez eban, alaño, aitaren maitasuna moteldu. Eraili ebela jakin ebanean, ... ¡Absalon,

txoaz aztuko ba'lits be, Ni enintzake zuekaz aztuko. (6) Maitasuna adirazteko irudiki biziagorik asmau ete lei? Ez, bein. Baña itzez baño benago ta egikiago agertzen da maitasuna egitez. Jo dagiguzan, ba, begiz Jaungoikoa'ren gizon-aldeko egintzak. *Etzaitese atsipetu, ene senideok. Adiguri on gustiak eta akatsik bageko emari gustiak goitik datorkiguz, gure Aita'gandik.* (7) Jaungoikoa'gandik artu eztogun-

Eleiz - Egutegia

27\. Igandea. *Pentekostez osteko I. Irutasun Deunaren jaya.* Pazzis'tar Miren, d.
28\. Astelena. Kantorberi'tar Agustin, Kerman, Justa, d.
29\. Astartea. Pazzis'tar Miren Matale, Eŕestituto, d.
30\. Eguaztena. Perdiñanda, Pe...

III URTEA

122'gn. zenbakia

Astea

Jesukristo'ren Gorputz eguna ospatu dogu aste onetan. Egun beregaŕa izaten zan «Gorpuzti» gure eŕisketan. Soñeko baŕiak erakusteko eguna. Gure nekazariak, arkondara zuriz ta soñeko baltzez apain-apain egiten ziran, meza nagosi ondoren, kandelak eskuetan ebezala, Jauna'ri lagun egiteko. Laŕosaz, patanez ta espatañez ornituta agertzen zira... gure eleixatxoak. Arako zeru... zerbait sometan gendun b... gozoak zabaltzen eben usai...

Mezao stean, jaupariak itzal... ta begirunez artzen eban Ja... ta txuntxuna aurretik zala, ne... -mutikoak uŕengo, gizonezk... jayari egokion lotsaz, jaupari o... doren eŕiko udala, ta atzetik g... emakume ta neskatila eratsua... eŕiko bideska ta zeyak arakatute... ebazan Jesukristo gure Jaun ba... kaŕak, bere eskar ta ondasun... zabalduaz gure uri ta baseŕietan...

Urtiokaz galazota dagoz a... lako bidezkundeak. Eztakigu au... ten zenbat eŕitan aterako za... gure Jauna.

Eŕiaren osasun eta bake b... ba'lebiltz gizarteko arazoak es... kuetan dabezan gizonak, eleuki... onelako agerpenik gebenduko... Gizonak mendu ta eŕietan bake... ta alkar maitasun eta anaitasu... sortzeko, eztabe oraingo poli... koak onen ordezkorik asmau...

* * *

Gizabatzatik Jesukristo Jau... arteraño estu izaten dira agin... dean dagozanak. Baña laster ix... tatu daroez gaiztakeri onen ond... rengo gaŕatzak. Gaur berton, ... ta lateŕiak alkar ikusi ezinda d... goz. Bakea ugari darabile eguna... ri. Azkenengo gudaketa baŕe... latzago uŕean eta dagoz alk... batzuk. Gazira ba litz ...

Sr. D. Mateo de Alberdi
Presbítero
PASAJES DE SAN PEDRO
Gipuzkoa

BENEDITARREN LAZKAO LIBURUTEGIA

Ekin

Jaungoiko-Zale Bazkuna'ren Asterokua

IV URTEA 176'gn. zenbakia	Landolea ta Banakolea DEUN MIKEL KALE 15	Zornotza'n 1935'gnko. Azila 23'gn.	Ufutizkiña Teléfono } 38	Bidarien itundua FRANQUEO CONCERTADO

Astea

OŔIEN ANTZERA...

Oŕitxoak guri-guri,
txori abeś artean,
yayo ziran udabaŕiz
zugatzen adaŕean.

Euzkiaren izpieri
eusten zintso yokatu,
ta kerizpe gozagaŕi
gizonari opatu.

Aizea firi-firika
yolas lagun izanik,
ez zirudin luzaroan
asaŕeuko ziranik.

Udagoyena eldu da!...
Laguna zana, etsai!...
Aizea ast'ñaldika
oŕi samur gaxoai!...

Bildurtuta bizkor iges
dar-dar dakust oŕia,
zugatzatik aldenduaz
galtzen daula bizia...

Antxe dager bazter baten,
burua gorde nairik,
lotsaz tximur ta orizke,
iłobian etzanik.

Udabaŕian yayo ta
udazkenez amaitu!
Gizonaren ames asko
bai bizkor ezereztu!...

GABIREL

Gipuz
r. D. Mateo de Alberdi
Presbítero
PASAJES DE SAN PE

BENEDITARREN LAZKAO

ekin

aungoiko-Zale Bazkuna'ren Asterokua

IV URTEA	Landolea ta Banakolea	Zornotza'n 1935'gnko. Lotazila 7'gn.	Urutizkiña Teléfono 38	Bidarien itundua
8 'gn. zenbakia	DEUN MIKEL KALE 15			FRANQUEO CONCERTADO

FRANQUEO CONCERTADO

Astea

te onetan Jabier' tar Pantzeska ren jaya ospatu dogu. Jabier'tar ska Deuna gure zaindaria dogu: ko-Zale-Bazkuna'ren zaindaria. ornotza'n jai egiñaz egunari be- on geuntsan. Goizean bere alta- sea egin eban Bazkun Artezkari-

diciembre

Itxartu gaitezan!...

Egi samiña

Zorttxareko aldi oneitan, egirik gurenenak ukatu ala ezpayan ipinten dira; ziñeste ta oitura onen kaltezko, irakatsi guzurezko, eta lotsabakokeria amatzat dauken oiturak, gure Euskel Eri maitean be, zabaltzen dira. Askoren ziñeste argala lure ratuta dakusgu, oitura garbiak ...

Arantzarteko Liliari

Arantzartean lili bat dager
bikain, txukun, ta orbangea,
lurinkai gozoz betetzen dauna
ludiko baratz gustia.

Arantzarteko Liliari

Arantzartean lili bat dager
bikain, txukun, ta orbangea,
lurinkai gozoz betetzen dauna
ludiko baratz gustia.

Edura baño aratzagua,
ilargi antzez edera,
Eguzkia lez disdiratsua,
ituri garden-gardena.

Egunsentiko artizara da,
laño artean ortzadar,
udabariko larosa eder,
zitori-eregin bakar.

Ke naste bako sugar garbia,
ure utzezko ontzia,
mota gustiko ari-bitxiaz
apain dis-diska guztia.

Guri-samurez ez dau bardiñik,
ez antzekorik lerdenez,
izaki oron gañetik dager
Yauna'k beterik eskarez.

Gizadi oro birloraturik,
dakust gaur bere oñetan,
Ama samura aintzaldu nairik
maitetasunez kantetan:
Gustiz edera zara Maria,
Zugan ez dager orbanik
Yauna'ren Ama zarealako
Gustiz Garbia Sortzetik!...

GABIREL

1935'ko Lotazila'n.